

A mai szám ára 3000 korona.

DEBRECZENI FÜGGETLEN UJSÁG

Szombat
1926 december 25.

Felelős szerkesztő: Farkas Lajos. — Szerkesztőség: Nappal: Piac-utca 34. Telefon: 10-20. Éjjel: Piac-u. 49. Telefon: 18. Kiadó-hivatal: Piac-utca 49. Telefon: 18. sz.

ÁRA:
1500
KORONA

Kiadó: Hegedűs és Sándor Irodalmi és nyomdai Rt. Előfizetési ár: 1/4 évre 420,000 K, 1/2 évre 210,000 K, 1/1 évre 105,000 K, 1 óra 35,000 K. Külföldre a kétszerese.

Debrecen,
XXIV. évf. 293. szám.

Békesség és jóakarát

Írta: Dr. Juhász Nagy Sándor.

„Dicsőség a magasságos mennyeiben az Istennek! és a földön békesség és az emberekhez jóakarát.” (Lukács.) Így zengett az első karácsony csillagfényes fehér éjszakájában a „mennyei seregeknek” éneke, midőn ujjongva közölték az emberekkel a Jézus megszületésének, a nagy, örök, tökéletes Szeretet testetöltésének jó hírét. A magyar református dicséretíró a biblia szellemében így egészíti ki ezt az angyali üzenetet: „Jóakarát mindenféle népnek és nemzetségnek!”

Dicsőség az Istennek, békesség a földön, jóakarát az emberek között. Az isteni kijelentés varázserejével ragadja meg ez az esdekő reménység az emberek lelkét minden karácsony ünnepi hangulatában, évről-évre úgy, mint azon az első szent napon, midőn az istálló jászlabán kinyitotta csillagszemét az ujszülött gyermek, kihez toltult a felszabadulás után sóvárgó nép, ki előtt leborultak a napkeleti bölcsek, kitől megrettentek a királyok és kinek megpillantására boldogan halt meg a Megváltót váró ősz Simeon.

Békesség és jóakarát! A káprázatos éjszaka csodás angyalénekeiből két évezred rohanó, pusztító, véres forgatagán át a keresztyénység gyakorlati társadalmi programja lett, mert hiszen más vallásoktól eltérően, a keresztyénység az embereknek Istenhez való viszonyánál szinte erősebben hangsúlyozza az emberek egymáshoz való viszonyát. Pál apostol szerint a szeretet nagyobb a hitnél, János szerint pedig: „Az Istent senki sem látta, ha egymást szeretjük, az Isten mi bennünk lakozik.”

Békesség és jóakarát! Milyen egyszerű szavak, milyen szerény, csöndes, halk, jámbor kívánság, milyen természetes, magától értetődő létfeltétele minden társadalmi együttélésnek. Világos, átlátszó, kézzelfogható, a kimondással, a meghallással már ellenhatatlanul meggyőző kijelentés, nem lehet ellene még pillantani sem és... mégsem fogadják meg az emberek.

Békesség és jóakarát! Nem utópia ez, felebarátaim, nem elérhetlen eszmény, nem álom. Gyakorlati program, ha úgy tetszik: realpolitika. Békesség államok, társadalmi osztályok, felekezetek, egyesek között, ha kell megégyezéssel, engedményekkel, az érdekek összehangolásával, a háboru, a küzdelem, az ellentétek anyagának kiküszöbölésével, vagy békés birói eljárással és döntéssel. Mi szükséges ehhez? Csak egy kis jóakarát.

Lássátok, a „békesség és jóakarát” gyakorlati programján felül van ám a keresztyénségnek egy nagy eszményi tétele is: a *tökéletes Szeretet*. Még karácsonyesti, emelkedett hangulatban is megdöbbennek az eszménynek nagyszerűsége.

Az Ur legfőbb parancsa, tanításának lényege, az Irásnak legmesszebbre ragyogó, legtávolabbi világitó fényessége ez a kijelentés: „Szeressétek ellenségeiteket, áldjátok azokat, akik titeket átkoznak, jól tegyetek azokkal, akik titeket gyűlölnék és imádkoztak azokért, akik titeket háborgatnak.” (Máté.) Jézusnak ezek a szavai harsognak az Irásból, a világ egyik sarkától a világ másik sarkáig, mint örökké zengő aranytrombiták. Ellenségeiteket szeressétek! Fel fogjátok ennek a parancsolatnak mélyeséges értelmét? Ha mindenki szeretettel fordulna az ellene vétkezőhöz, ki maradna akkor ellensége a másinak?

A tökéletes Szeretet emberfeletti eszményéből a fentihez hasonló megoldás következik minden emberi viszonylatra vonatkozóan. Lehetetlen nem ismerő következetességgel így is old meg a biblia minden társadalmi problémát.

Vegyük például az uralom kérdését. Péter és Pál apostolok a Mester szellemében önmegtagadásra buzdították híveiket, hogy a hatalmasságoknak alájuk vessék magukat és tőrjék a szolgaság kemény igáját is. Ámde ti hatalmasok, kik elnyomjátok embertársaitokat és vérező igát raktok vállaira, ugyanakkor hallgassátok meg Jézus szavait: „Mindenki, valaki magát felmagasztalja, megaláztatik; és aki magát megalázza, felmagasztaltatik.” „Mert aki legkisebb mindnyájan ti köztetek, az nagy lesz.” (Lukács.) Pál is ezt mondja: „Mindenki jobbnak ítélje magánál a másikat.” Mit jelent az a bibliai kitétel, hogy elsőből lesznek az utolsók, utolsókiból az első? Jelenti azt, hogy nem lesz sem első, sem utolsó. Amint már Ésaías próféta megírta volt: „Minden völgy betöltetik és minden halom lenyomatik.” Ha tehát ez a bibliai uralmi theoria valaha testet ölthetne, ha minden

alattvaló meghajolna a hatalmasságok előtt és minden szolga engedelmeskednék az ő urának, ámde viszont, megfordítva, ha a hatalmasságok és az urak is megaláznák magukat, a tökéletes Szeretet hazájában hol volna akkor hatalmas és elnyomott, hol volna akkor ur és szolga?

Földi javak, marhák, gazdagságok, kincsek, szóval a vagyon is ilyenképen íteltetik meg a tökéletes Szeretet birói székéből. Jézus sohasem izgatótt a gazdagok ellen és az ő szelid, elnéző szeretetével nincsen összhangban a szenvedélyes apostolnak: Jakabnak kitörése: „Avagy nem a gazdagok nyomorítanak-e meg titeket az ő kegyetlenségek által?” „Ime a munkásoknak bérek, kik a ti tartományotokat learatták, melyet csalárdsággal megtartottatok, kiált!” Nem így Jézus. Ő csak csöndesen mondja: „Valami marhád vagyon, add el és osztogasd a szegényeknek.” (Lukács.) De ha követnének a Jézus parancsát, hol volna akkor gazdag és hol volna szűkölködő?

Jézus tanításainak igazi kővetése tehát a tökéletes Szeretet nagyszerű ideáljának szellemében minden vonatkozásban szabályozná az egyes embereknek egymáshoz való viszonyát. De megoldaná a nemzetek és országok létének nagy problémáit is.

Ti gyűlölködök, kik háborúságra uszítatok más népfajok és felekezetek ellen, nem tudjátok-e mit hirdet az Irás? „Isten az egész emberi nemzetséget egy vérből teremtette, hogy lakoznának a földnek egész színén.” (Pál.) Az ember Fiának pedig az az akarata, hogy egyesüljön az egy vérből teremtett emberiség. Ime zengő üzenete, melyet János szája által küldött: „És léssen egy akol, egy pásztor.” Az Üdvözítő meghalt a népért, mondja János, „nemcsak azért a népért, hanem hogy az Istennek elszéledett fiait is egybe gyűjtene”.

Jézus legzengőbb szava előhírnöke: Ésaías próféta megírta már: „Léssen az utolsó időkben, hogy minekutána az Ur házának hegye minden hegyeknek föltette helyeztetik és magasabb léssen minden halmoknál: minden pogányok arra gyűljenek. Az Ur a pogányok között ítéletet téssen és sok népet megfedd, hogy az ő szabályukból kapákat és az ő dárdáikból sarlókat csinájának és egy nép más nép ellen fegyvert ne vonjon, se pedig hadakozást többé ne tanuljanak.”

János látomásaiban ugyanezt a gondolatot fejezi ki még magasabb formában: „Vala nagy sokaság, melyet senki meg nem számlálhatna, minden nemzetségből, ágazatból, népek és nyelvek közül és állanak vala a Bárány előtt, fejez ruhákba öltözve és az ő kezeikben pálmaágak.”

Az egységbe olvadt emberiség a béke pálmaágaival! Ime, atyámfiak, mindezek következnének a tökéletes Szeretet eszményéből.

A teljes önfeláldozást követelő tökéletes Szeretethez a mai gyarló emberek előtt felelmetesen felséges eszményével szemben a karácsonyi üzenet milyen tisztességtudó alázatossággal kopogtat a szívünk ajtaján, nem kérvén többet, csak egy kis békességet és egy kevés jóakarátot.

És még ezt is alig merjük ajkunkra venni, még ma, karácsony ünnepén is, mikor fehér pusztákon szálló angyalok távolról zengő bűbajos éneke csodálatos illuzióba ringat bennünket, úgy, hogy szinte feledjük a rettentő világot, mely felett a háboruból visszamaradt mérges gázok gyilkos légköréhez hasonlatosan ül a gyűlölet.

Ki merne ma vakmerő elszántsággal prédikálni a tökéletes Szeretetet, kérélhetetlenül levont minden következtetésével együtt és ki hallgatná meg és ki értené meg és ki követné? A Jézus igazi vallása olyan hatást tesz ránk, mintha az egész mennyboltozat egyszerre fényessé válnék, mint a nap, mintha összeforrított napok korongjai borítanak be mindenütt az egész eget és ez a mérhetlen sok tündöklő fényesség mind a szemünkbe lobogna. Ki merne és ki birna beletekinteni?

De talán vannak, akik felnéznek a szelidfényű, karácsonyesti, kis napkeleti csillagra. Talán vannak, akik nem vonják ki magukat teljesen a szent karácsony bűvös hatása alól. Talán vannak és mind többen és többen lesznek, akik meghallják és megértik az angyalok végtelen messzeségből ide zengő halk énekét: békesség és jóakarát.

Kiengesztelődés
1926 karácsonyra

Irta: Dr. Lencz Géza.

A proféták jövendölték, mig-nem aztán betölt. Isten aláhajlott a bűnös emberiséghez, szeretetét, önmagát kijelentette a Fiuban. Isten és ember közötti kiengesztelődés jött létre a megígért Megváltóban, a testben megjelent Igében; ez a keresztyénség hite a karácsonyról.

Kiengesztelődés, egy testben egyesülés ünnepe a karácsony. De régen vár egy ilyen ünnepre nemzetünk. Négyszáz éves pártviszály dúl itt közöttünk, egyszer a keblek mélyén elfojtva, egyszer nyílt kitérésben. Hiába! gunnyá lett a kuruc, számkivetett a nemzeti hős. A nemzeti egység mámoros, szép, rövid napjai után ismét következett a szakadás. A nemzet maga követte meg a profétákat, akik hozzá bocsáttattak, hogy fiait összegyűjtsék, akárcsak a tyúk fiait összegyűjti szárnyai alá.

Azt mondják, mégis volt kiengesztelődés, az 1867-es kiegyezés. Már-már elhittük, legalább is végig verkedtünk érte becsülettel egy ellenséges világgal. S ime, keserves kiábrándulásra rázza fel még a legjobb hizemléket is a közelmúltból előtörő két éles hang. Egyik a trón leendő várományosáé, aki nyíltan vallja magát a dinasztikus államformát el nem ismerő régi osztráknak, az egységes birodalom hívének, akinek számára a kiegyezés mellett lojálisán tüntető magyar országgyűlés csak „ordító Bagage”.

Másik bizonyosságot nem kevesebb ember, mint a németek hajdan hatalmas császára, II. Vilmos szolgáltatja, aki legközelebb kiadott memoárjaiban leleplezi azt a bécsi udvari politikát, mely a magyar hadsereg reformjának azzal állott ellent, hogy Németországban nem helyeslik azt, holott itt nem volt semmi akadály, ellenben az osztrák összbiradalmi eszméket a kettős monarchia másik fele veszélyben látta. „Sajnos, — írja II. Vilmos — Bécsben a magyarokkal keveset törődtek: csak Erzsébet királyné érte a magyarokat s ezért hordozták a kezeiken.” Egy szerencsétlen aszsonya a szerencsétlen nemzet pártfogója. Így nézett ki az a mi 67-es kiengesztelődésünk.

Igazán nincs okom reá, hogy akármelyik jelenlegi politikai párt mellett is állást foglaljak. Én csak azt látom, hogy ma sincs kiengesztelődés. Sőt talán soha az elkeseredett testvérgyűlölet nem volt oly magas fokú, mint ma. — Érezhető ez a társadalmi rétegek mindenikében, ahol az emberek egymásban kölcsönösen nem bízhatnak, egymás nemes törekvéseit elgáncsolni akarják, sőt elvakult pártszenvetélyből a másik megsemmisítésére készek. Homo homini lupus. Vagy átfordítva: magyar a magyart rája.

Persze forradalmak után vagyunk, mindenkinél ott kísért az újabb forradalom réme. Hát én vagyok olyan jámbor kijelenteni, hogy azok közül, akiket ilyenekül állítanak oda, egy nagy résztől inkább távolabb áll a forradalmiság, mint akárcsak mástól. Jelenlegi állapotban nincs is reá okuk, már t. i. amennyiben alkotmányforma s nem személyek változását értjük ez alatt.

Sőt inkább most már igazán el kellene következni a négyszáz éves küzdelem végének. Négyszáz

év, a négy adventi hét, mely után most már igazán jönni kellene a kiengesztelődés nagy karácsonyának. — Forradalmi törekvésekkel megmontani a kiengesztelődésre nyújtott kedves alkalmát az isteni jótetszésnek, igazán nemzetellenes bűn volna.

Isten által nyújtott alkalmát ez a kiengesztelődésnek, mert azután még nagy ut van hátra. Nagy ut a nemzeti élet belső konszolidálása s külső, expanzív kiterjesztése tekintetében. S jól jegyezzük meg, hogy a kettő közül első a nemzeti élet belső egységének megteremtése.

Kétségkívül az újabbkori diktatúrák káprázató képei lebegnek előttünk. Nagy nemzeti egységek megengedhetik maguknak, mert a feltétlen elkövetkező bukással együtt járó rázkódtatást is kibírják.

Minékünk belső megelégedésre és békességre van szükségünk, minékünk a demokratikusan megszervezett nemzet minden egyes tagjának erejét igénybe kell vennünk, hogy kifelé erőt fejthessünk ki, hogy nagy nemzeti ideáljainknak súlyt tudjunk adni a külföld előtt. Mert, hogy mennyire nem hisznek ennek a nemzeti egység-

günknek, arra nézve keserű tapasztalatokra ébredünk itt is, ott is.

Tehát kiengesztelődés a nemzeti élet minden értékes eleme között, hogy azután a sikerre kilátással gondolhassunk a jobb jövő meg-alapozására. Az lesz az igazi proféta, aki ezt meg tudja teremteni. Megvalósulásával a megújodásnak micsoda új tavasza következ-nék el erre a sok szenvedést látott szegény országra!

Kiengesztelődés nélkül pedig nincs karácsony; kiengesztelődés nélkül nem lesz nemzetünknek sem karácsonya.

Magoss György dr. polgármester programtervezete a Hitelbank debreceni fiókjának kölcsönével kapcsolatban

Az a körülmény, hogy a Magyar Általános Hitelbank debreceni fiókjának előnyös ajánlata folytán Debrecen város igen kedvező feltételű és olcsó kölcsönhöz jutott, megnyitotta a város részére azt a lehetőséget, hogy beruházási programjának végrehajtását ne szakkitsa meg, hanem lépést tudjon tartani a többi nagy magyar várossal és a haladás országútján ne legyen kénytelen leülni az utszélre pihenni, míg mások mértőföldes csizmában lépik le a nagy civisvárost. Ezért óriási jelentőségű ez a kedvező kölcsön s ezért természetesen az is, hogy nagy érdeklődés fordul a város vezetőségének tervei felé, amelyek szerint ezt a 100 milliárdot meghaladó kölcsönösszeget a város vezetősége fel akarja használni.

Munkatársunk ezért felkereste Magoss György dr. polgármestert s kérdést intézett hozzá, hogy e tekintélyes összeg birtokában mik a város vezetőségének tervei a nagy összeg felhasználására vonatkozóan.

A polgármester ur a következőkben volt szíves nagy vonásokban vázolni azokat a terveket, amelyeknek megvalósítását tűzte ki célul.

— Általános elvként kijelenthetem, hogy minden körülmények között folytatni akarom azt a beruházási programot, amely munkát teremt. Főképpen a munkásság és az iparosság érdekében, mert, sajnos, még nem jutottunk olyan normális viszonyok közé, hogy ne magunknak, mint városnak kelljen gondoskodni munkaalkalomról és ezzel arról, hogy a munkásság és iparosság keresethez jusson. Ebből folyóan jövőre folytatni fogjuk az építkezéseket. Az építkezések programjában első helyen szerepel a 20 tanyai iskola építése. Természetesen

folytatjuk az utburkolatozási program végrehajtását.

Ez azonban nem érinti a kölcsönt, mert hiszen az utburkolatozást a következő év jövedelméből fedezzük és amennyiben ez a jövedelem nem elég a szükségletek fedezésére, akkor jövőre is úgy cselekszünk, mint az idén, hogy hitelezéssel fogjuk végeztetni a munkákat. A burkolási program meg van állapítva és ma már csak annak végrehajtásáról lehet szó. A burkolatozást a legsürgősebbnek tartom, fontos, hogy minél előbb

kezden legyünk annak végrehajtásával. Fontosnak tartom nemcsak városépészeti, vagy közlekedési, hanem főképpen közegészségügyi szempontból. Le kell kötni a sarat és a port, amely egészségtelenné teszi Debrecen uccáit. A burkolatlan maradó utcásvakolat pedig begyepesítjük, ami szintén le fogja kötni a port. (Sajnos, ez a gyepesítés semmit sem ér, amíg a teheneket a legelőre a forgalmi uccákon hajtják ki és onnan ezeken eresztik haza és a kedves tehének, amelyeknek hasznosságát kétségbe vonni senki sem meri és akarja, szépen legyepelik, lelegelik.)

— Különösen nagy fontosságot tulajdonítok

a vásárcsarnok felépítésének, amit e kölcsön keretén belül feltétlenül meg akarok valósítani.

A vásárcsarnok felépítésével kapcsolatban azonban nagyon sok előintézkedésre és előzetes építkezésre van szükség. A városgazdai hivatalt ugyanis okvetlenül el kell helyeznünk valahol és a város istállójának is helyet kell teremtenünk. A vásárcsarnokok vonatkozásban van már két ajánlatunk és várjuk a harmadikat is, amely arra vonatkozik, hogy a vállalkozók a maguk rezsijében építik fel a vásárcsarnokot és koncessziót kapnának bizonyos időre s csak ennek lejártá után menne a vásárcsarnok a város tulajdonába. Ezeket az ajánlatokat kiadta a városi tanács a műszaki ügyosztálynak azzal, hogy számítsa ki és hasonlítsa össze, mit ajánlott az egyik vállalkozó, mit ajánlott a másik; milyen anyagból akar építeni az egyik és miből a másik. A műszaki ügyosztály jelentése alapján tudjuk azután eldönteni, hogy a vásárcsarnok létesítésének melyik az előnyösebb megoldása: ha koncesszióval vállalkozóval építetjük fel, vagy pedig maga a város ír ki versenytárgyalást és maga építteti fel. Meg kell csinálni a jövedelem-számítást. Ha ez kész lesz, akkor fogunk a tanácsban foglalkozni érdemben ezzel a kérdéssel.

Az én álláspontom az, hogy minimálisan a mai helyi pénzjövödelmet biztosítani kell.

A vállalkozók ajánlata, akik a maguk rezsijében akarták a vásárcsarnokot felépíteni és így tettek ajánlatot, lényegében már nagy változást szenvedett, mert az ere-

deti ajánlatoknál ők még drága pénzt vettek kombinációba, mára pedig már másfél százalékkal olcsóbb lett az a pénz, amellyel ők számoltak. Ezért én

a városra sokkal előnyösebbnek tartom, ha mi magunk építjük fel a vásárcsarnokot

és így annak kezelését senkinek sem adjuk át. Ez által tehát a közönség nem lesz kiszolgáltatva a vállalkozónak, amit pedig nem tudnánk megakadályozni még akkor sem, hogyha a vállalkozótól kauté-lákat szereznénk is. Az én ter-
vem az, hogy

az előirányzott 25 milliárd költséggel mindenesetre mi magunk építsük fel a vásárcsarnokot, amely esetben mi magunk fogjuk is azt kezelni.

Epen azért versenytárgyalást fogunk kiírni és magunk építjük fel a vásárcsarnokot.

Arra a kérdésre, hogy a kislakások építése dolgában mi az álláspontja, a polgármester ur a következőket volt szíves mondani:

— Remény van arra, hogy a nagybankok belekapcsolód-nak a kislakásépítési akcióba

és két alternatíva szerint oldjuk meg a kérdést. Ugyanis vagy ők építenek, vagy pedig az ő segítségükkel a város. Ezirányban már különben tárgyalások is folynak. Kislakásokat mindenesetre építenünk kell. Ezt a kislakásépítési akciót most nem kombináltuk bele a másfélmillió dolláros kölcsönbe, mert meg akarjuk várni a bankok-nak az ajánlatát.

Munkatársunk megkérdezte, hogy a programnak pontjai közül megvalósítható-e valami a rendes költségvetés keretében, mire a polgármester kijelentette, hogy a városi rendes költségvetésben ilyen, vagy hasonló beruházást elintézni semmi esetre sem lehet.

A további kérdésekre a polgármester kijelentette, hogy az egyik programpontra a zeneiskolának kibővítése, amelyet szintén nagyon fontosnak tart.

Kérdést intézett ezután munkatársunk aziránt, vajjon a postapalota felépítése beletartozik-e a közeljövő programjába?

— A postapalota építésében, — mondta a polgármester, — némi nehézségek merültek fel. Úgy látszik,

a postapalota felépítése nem igen történik meg a legközelebbi jövőben. Legalább ezzel fenyegettek meg.

A postaigazgatóságra nézve ugyanis nagy nehézséget jelent a jövőben postapalota helyén lévő épületben lakóknak kihelyezése. A ma ott lakó emberek ugyanis — igaz, hogy nagyon rossz lakások-

Minden eddigti felülmúló Nagy karácsonyi vásár
Kornfeld uridivatházában
Arany-Bika épület.
Pullover, kalap és nyak-kendő különlegességek.
Mélyen lezárt árak!

Finom palackborok 18 000 Forinttól
Hobé Triple Sec 1/1 79 000. Csemege likőr 1/1 68 000
Legújabb érkezésű francia szardiniák, muszkák, hal-conzervek és csemegeáruk, sajtkülönlegességek
Csanak József Ker. R.-T.
fűszer és csemege üzletében PIAC UCCA 51
TELEFON 70.

ban, — nagyon olcsón laknak, viszont, ha onnan ki akarják őket lakoltatni, akkor nekik megfelelő jó lakásokba akarnak beköltözni. Mivel pedig ezek a jobb lakások igen drágák és a különbséget a kiköltöztető postagazgatóságának kellene viselnie, tehát a postakincstárnak e lakók új lakásáért nagy összegeket kellene fizetnie. Mi segítségére akartunk és akarunk is lenni a postagazgatóságának, — csak hogy mielőbb telepítse a postapalotát, — azért, hogy a tizenhat lakót a Rakovszky uca végén felépített és — hála Istennek, — véletlen szerencse folytán kis összegbe került épület 16 lakásába akartuk elhelyezni. Erre vonatkozólag azonban a postagazgatóság, amellyel ez ajánlatunkat közöltük, még nem nyilatkozott. Sajnos,

minden köztisztviselő terén azt kell tapasztalunk, hogy az állam minden terhet a városra akar áthárítani, pedig a város polgárainak áldozatkészségét és teherviselő képességét sem lehet a végletekig próbára tenni és nem lehet őket ilyen terhekkel agyonnyomni.

Munkatársunk végül kérdést intézett a polgármesterhez, hogy miként áll a MAV. igazgatóság épületének, illetve elhelyezésének kérdése. E kérdésre a polgármester a következőket válaszolta:

— Nekem ebben a kérdésben az volt a gondolat, hogy az üzletigazgatóság épületét a város építse fel és pedig akként, hogy ebben az épületben úgy a magyar államvasutak üzletigazgatósága, mint a Debrecen—Nyírbátor, Debrecen—Hajdúnánás, Debrecen—Füzesabony és a Helyi Vasut igazgatósága és irodái is elhelyezést nyerjenek.

Amennyiben ezt a tervet a MAV. üzletvezetősége elfogadná és a MAV elnöksége hajlandó lenne 25 éves bérleti szerződést kötni, Debrecen városa a legnagyobb készséggel felépítené ezt a palotát.

Ilyen irányban a tárgyalások már megindultak, folyamatban is vannak és amennyiben a MAV elnöksége a tervhez hozzájárulását nyilváníttja, Debrecen városa az építkezést azonnal meg is kezdi. Az üzletigazgatóság elhelyezésének kérdésében — néha fantasztikus tervekkel megindult kombinációkkal szemben — ki kell jelentenem, hogy például Nyíregyházának amaz ajánlkozásával szemben, hogy hajlandó 200 tisztviselő lakást építeni, ha az üzletigazgatóságot odaviszik, Debrecen városának ilyen ajánlkozására szüksége nincsen, mert hiszen az üzletigazgatóság tisztviselői és alkalmazottai eddig is debreceni lakosok voltak, akiknek természetesen itt, Debrecenben eddig is lakásuk volt. Egyébként

egy kislakásépítési akciójának keretében a vasutaslakás kérdése is elintézhető lenne és Debrecen városa az üzletigazgatóság elhelyezése kérdésének megoldásánál ez elintézés elől sem zárkózna el.

A polgármester nyilatkozatában kifejtett álláspont széles fejlődési alapra támaszkodik, azonban kétségtelen, hogy az általános irányelvek elvi jelentősége mellett nagyon sok, nagyon sürgős és nagyon fontos olyan kérdéssel lehet még szó, amelyet a polgárság, a munkásság sürgősen óhajaképpen elvár, hasábjain nem egyszer tettünk szövé.

Posch Dezső.

Szenzációs karácsonyi
uridívat különlegességek
FRANK EDÉNÉL.

Mázsaszámra hordták a közhivatalok és pénztárak a pengőt a Nemzeti Bankból

Az új valutánk, a pengő, a kormány rendelkezése szerint tudvalevően e hó 27-én kezd megközzereplését. Bennünket ez a dolog, mert hiszen a pengő közzereplése közben bennünket meglehetősen kerülni fog és körforgásában vajmi kevésszer lesz szerencsénk hozzá. Különösen a nagyobbjához. De azért sem lenne szabad érdeklődéssel fordulni és reklámot csinálni az új valutának, mert a kormány érhetetlen okokból vagy elfeledte, vagy épen ellenzéki mivoltunkra tekintettel sértő módon mellőzte, hogy a tisztviselőpéldányköteleket beküldje szíves ismertetés végett.

Mivel azonban a pengő mégis csak megjelent és mivel a Nemzeti Bank megkezdte azok oszlogatását a közpénztárak és bankok részére, most az egyszerű foglalkozunk a pengővel, de már most kijelentjük, hogy élete további folyamán velem minden érintkezést a lehetőség szerint megszakítunk.

A közpénztárak közül csütörtökön váltotta be koronapénzjegyeit a m. kir. postahivatal is, amely meglehetősen nagy összegekkel

dolgozik. A pénzkészlet pengőben, amit a postahivatal a Nemzeti Banktól elvett, 28 méterháza volt. Ez a huszonnyolc méterháza pengő mind csupán csak váltópénz volt.

Ugyancsak most váltott be 280 millió korona bankjegyet Debrecen város házipénztára is. A házipénztár minden pénzdarábából 5000—5000 darabot kért és kapott a pengőpénzből, tehát 30.000 darabot. A pengőpénzért egy tisztviselő és három hajdu ment el. Amikor a Nemzeti Bank tisztviselője kiszámolta a pénzt, a város kiküldöttjei már látták, hogy itt bajok lesznek. A pengőpénzek tömege csak növekedett és amikor minden kijáró pengőt kiszámoltak, kerekken kiadta a beváltott pengő az egy méterháza.

A városiak emelgették, emelgették a pénztömeget, végre is betelefonáltak a városházára és engedélyt kértek arra, hogy kocsit fogadhassanak és így szállíthassák haza a pengőt. Így nagy urasan azután konflison vonult be a városházára, a házipénztárba, a pengő.

Közérkölcseink javultak, a rendőrség jelentése szerint, 1926-ban

Az intellektuális bűncselekmények száma nő, a közönségesek szaporodnak.

A debreceni rendőrség 1926. évi munkájáról nem sokat lehet mondani. Ez mindenestre jó jel a közbiztonság szempontjából, azt bizonyítja, hogy nem fordultak elő olyan bűncselekmények, melyek érdekessé tennék a rendőrségi krónikát. A debreceni rendőrség területén nagyszabású bűncselekmény az egész évben nem volt és ez jórészt annak köszönhető, hogy a rendőrség a nyugati államok rendőrségének módszerét kezdte átvenni és lassanként teljesen magáévá tenni.

A főszűrt ma már a preventív rendészetre fektetik

és tulajdonképpen ez is a rendőrség feladata, megelőzni a bűncselekmények elkövetését. A bűncselekmények száma lényegesen csökkent a tavalyihoz képest és az apró közönséges bűncselekmények dominálnak.

Érdekes, hogy az intellektuális bűncselekmények száma a közönséges kis bűncselekmények rovására állandó emelkedést mutat.

Nagyon sok a csalás, sikkasztás, okirathamisítás és ez világszerte utal arra a nyomorra, melybe az általános gazdasági lezülles következtében az érte mi osztály egy része süllyedt. Az elmúlt években alig fordult elő hivatali sikkasztás és ha volt is példa rá, mint ritkaságot emlegették a rendőrség nyomozó közegéi és érdeklődéssel kutatták az okokat, melyek bűnre vitték a tisztviselőt. Az 1926. év ezen a téren meglepetéssel szolgált. Gyakran kerültek a rendőrség elé tisztviselők, akiket a nyomorúság addig hajszolt, míg hozzányúltak a hivatalos pénzhez. Tíz év óta nem fordult elő, hogy a rendőrség emberei a törvényszék kötelekébe tartozó tisztviselők ellen nyomoztak volna, az 1926. évben azonban kénytelenek voltak eljárni a sikkasztó tisztviselő ellen, akiket aztán a törvényszék példás büntetéssel sújtott megtévedésükért. A kis bűncselekmények számának csökke-

nését azzal is lehet magyarázni, hogy

tavaly nyáron megszervezték a kerékpáros osztagokat

és így lehetővé vált azoknak a területeknek az őrzése is, melyek megfelelő számú legénység híján eddig nem részesültek olyan őrzésben, mint a város belső területei.

A kiszállításoknál és üldözéseknél pedig a kerékpáros rendőrök hasonlíthatatlanul nagyobb szolgálatot tesznek, mint a gyalogos vagy lovas rendőrök. A rendőrség nyomozati technikájának fejlődésére mutat, hogy fényképező műhelye van, ahol megörökítik azokat a bűnösöket, akik rendőrkézre kerülnek. A debreceni bűnözőknek egész sereg arcképe van már a rendőrség birtokában és ez nagyon megkönnyíti a nyomozást. A debreceni rendőrség a jövő évben fel lesz szerelve rádióval is és szó van arról, hogy a motorkecpárt is beállítják a rendőrség szolgálatába.

A rendőrségnek az 1926. évben nagy munkát adtak az ügyvezető költött bűncselekmények.

A nagykereskedők ugyanis, hogy a nostani nehéz gazdasági viszonyok közt áruikat biztosítva lássák, így adják ki a portékát a kiskereskedőknek, mintha azok bizományi áruk lennének. Ha a kiskereskedő nem tudja kellő időben értékesíteni a hitelbe vett portékát, a nagykereskedők azonnal a rendőrségre szaladnak és feljelentést tesznek a kiskereskedő ellen azon a címen, hogy a bizományi árut elsikkasztották. Az ilyen fel-

NAGY SZILVESZTER-ESTÉLY az Arany Bivábon.

Fráter Loránd, Boross Klára, Dolly Sisters, Rubinyi Tibor, Forró Pál és a debreceni társulat legjobbjainak fellépésével. Műsor után tánc reggeli! Egy új angol gramofon és 10 üveg pezsgő teljesen ingyen ki lesz sorolva. Szépségverseny! — Táncrulett. Jegyek Máluszánál.

Marcel Prévost

a franciák szellemes írója megjegyzi: „A szépséget nem lehet megszerezni, az a nő veleszületett adománya, azonban a csinos alak és elegancia könnyen elérhető” a Charleston-lüzóval Goldstein Karolintól. Miklós u. 5.

jelentésekben le kell folytatni a nyomozást és a legtöbb esetben hiábavaló munkát végez a rendőrség, mert bebizonyosodik, hogy nincs szó sikkasztásról, az áru megvan, csak a kiskereskedő nem tudta azt még értékesíteni.

Nagy munkát adnak a rendőrségnek a rágalalmazási és becsületsértési pörök.

Az emberek végtelenül idegesek, ingerlékenyek, minden apróságon összevesznek és ügyüket rögtön a rendőrség elé hurcolják. Jellemző az emberek ingerlékenységére, hogy a múlt évekhez képest nagyon megsaporodott az életveszélyes fenyegetések és a névtelen feljelentések száma. A legtöbb bosszu műve és kilencven százalékban eredménytelen a nyomozás. A mostoha lakásviszonyok a rendőrségen is éreztetik káros hatásukat. Napirenden van a lakók és házigazdák veszekedése, egymást jelentgetik fel és ha a nyomozás nem igazolja a feljelentést, akkor ismét csak a rendőrségnek van munkája, mert a feljelentett rágalalmazásért indít eljárást a feljelentő ellen. A rendőrség preventív intézkedéseinek eredményét egészbeszűrtökből mutatja az 1926-ban megtartott országos vásárok rendje. A rendőrségnek régebben ugyancsak kemény munkája akadt a vásárokon, seregeseitől kerültek kézre vásári tolvajok és maradt kiderítetlen sok vásári lopás.

Az 1926. év vásárjain már alig akadt dolga a rendőrségnek, lopások nem is történtek.

A rendőrség preventív intézkedései elriasztották a vásári tolvajokat, úgy, hogy elkerültek Debrecen és csak a vidéki kis vásárokon dolgoznak már. A szigorú razzia és vásári portyázások, melyeket a multban vezettek be, az 1926. évben hozták meg az igazi eredményt. Emberélet elleni bűncselekményeket nem igen követtek el. Verekedések, melyek nem szándékosságból, hanem ingerlékenységből történtek, voltak, de egyik sem haladta túl a súlyos testi sértés kritériumát.

A hatalmas munkát, amit ez a százhuszezer lakosú város ad, sikeresen látja el dr. Tóth Gyula rendőrkapitány vezetése alatt a büntügyi osztály, akinek az irányítása mellett 28 detektív és 15 polgári rendőr végzi a nyomozásokat és megfigyeléseket. (b. á.)

Az izr. nőegylet teadélutánja

Vasárnap, 26-án délután rendezte az izr. nőegylet második teadélutánját 6 órai kezdettel az Arany Bika üvegtermében. Az elnökség ezúton hívja meg a nőegylet tagjait és az érdeklődőket és felhívja a fiatal lányok és fiatal emberek figyelmét a kitűnő táncalkalomra. A közismert jazz-band szolgáltatja az elsődrendű tánczenét. A teadélután sikerén 70 tagú vígalmi bizottság fáradozik és a siker a nagy jegyelvétel után itélve máris biztosítva van. A belépti díjban egy csésze tea és sütemény ára is bennfoglaltatik. Jegyek az elnökségnél, a vígalmi bizottságnál és délután a pénztárnál válthatók.

Januárban kezd meg működését a debreceni Nagy Vegyeskar

Felhívás Derbecen dalosaihoz

Ez a kórus monumentális zenei alkotások interpretálására és a nagy magyar szerzőknek a mai magyar sorsot sirató s a szebb jövőben való törhetetlen hitet erősítő, művészi tökéletességű műveinek előadását tűzte ki célul s amennyire nem érinti programjával a meglevő énekkarok művészi anyagát, annyira távol áll attól, hogy bármelyik énekkar önállóságát befolyásolja. Sem a megszentelt templomszobrokok ihletett énekeseinek, sem a társadalom különböző rétegeiben dolgozó lelkes dalosoknak működését nem békítja meg.

A nagy kórusokhoz szükséges 150-200 énekest nem fogjuk toborozni, senkit rá nem beszélünk, de minden alkalmas énekest boldog örömmel fogadunk. Mindenkinek jönni kell: az egyháziaknak a különböző oltároktól, a világiaknak a különböző dalos egyesületektől ahhoz a nagy és szent tűzhöz, melyet meggyújtunk s majd együtt élesztünk, hogy áldott melegénél engedjen fel a lelkek dermesztő tagya s hogy szálljon el felőlünk a sűrű köd, melytől nem tudtunk egymás szemébe nézni s nem találtuk meg egymás testvérét jobbát már annyi idő óta.

Dalostestvérek! Aki ingadozik s míg e sorokat olvassa, máris keresi a távolmaradhatós ürügyeit, az menjen fel templomának tornyába s nézzen kelet felé: szabad szemmel átláthat országunk testéről létepett ősi földjeinkre! Mind-egyik templom, akár kereszt van rajta, akár csillag, egyformán megmutatja, amit alulról a porból nem lehet látni: a szegényhatárokat, honnan a rabharangok panaszkodó zúgását hordozza felénk a szél.

Ha ez a látvány nem remegteti meg lelkét: akkor ne is közelítsen felénk, mert céljainkat felfogni nem lesz képes soha.

Aki azt kérde, hogy miért egy énekkar s miért éppen ez az énekkar az, amely sikerrel működhetik az egység megteremtésén s a társadalmi béke helyreállításán, az gondoljon arra, hogy több, mint száz honleány hozza ide nemesis ideálizmusát s közel száz férfi hozza hitét, energiáját és pedig különböző felekezeteiből s különböző munkálkodó, egymástól eddig elzárt társadalmi osztályokból s e sereg át lesz itatva a legnagyobb zenei lángelmék örökéletű műveinek lélekemelő hatásától.

A kórus tagjainak nem lesz semmiféle anyagi kötelezettsége. — Ugyanis a Zenekedvelők Köre az elnöki tanács határozatából, az alapszabályoknak megfelelően úgy anyagi, mint erkölcsi tekintetben támogatja a vegyeskart. A belépők csak arra kötelezik magukat, hogy 7 hónapig tagok maradnak s a próbákra pontosan eljárnak. A hét hónap után aztán maguk döntenek együttmaradásuk felől. A mostani megalakulás tehát átmeneti jellegű. A végleges 1927. évi június hónapban lesz.

A nagy kórus karnagyául a zeneiskola magas képzettségű, új zeneszerző tanárát, Szabó Emilt kértük fel, ki karnagyai kiképzését az ország zeneművészeti főiskolán

nyerte. A szolamok és szőlők tanításánál ezideig Hoór-Tempis Erzsébet énekművész, Forray István zeneiskolai tanár, Kollwenz Rezső áll. főreáliskolai tanár, Szabó Lajos énektanár és Bakó Béla áll. tanító karnagyok ígérték meg közreműködésüket. Hetenkint egy

alkalommal lesz tanulás, illetve összejárás, két órán keresztül.

Jelentkezni december hó végéig lehet a városi zeneiskola igazgatójánál.

Dalostestvéri üdvözléssel és szeretettel

az intézőség.

Több száz milliárdos örökösödési perben ítélik meg rövidesen a debreceni tábla

Előkelő arisztokrata családok versengenek egy hatalmas vagyontulajdonáért

A debreceni ítéletábrá tanácsa elé egy nagyon érdekes per került, melynek tárgyalását 1927 elején tartják meg. A debreceni tábla polgári tanácsa előtt még nem volt olyan hatalmas per, mint ez, melyben a követelések több száz millió koronát tesznek ki. A per egy végrendelet miatt indult meg és az előkelő mánásalád harcol, hogy részesüljön a fejedelmi vagyontulajdonból, melyből a végrendelet kizárta őket.

Nauerkirchenben 1921 november 28-án meghalt báró Seckendorff Hermann, aki úgyszólván élete legnagyobb részét magyarországi birtokain töltötte és csak 83 éves korában tért vissza Ausztriába, meghalni. A bárónak óriási vagyona volt. Övé volt a vattai, geszti és sályi birtok, melyeknek értéke több száz milliárd korona. Az osztrák báró édesapja után került a nagy vagyontulajdon, aki egyszerű, szegény ulánus főhadnagy volt és egy udvari báon megismerkedett Szepessy Mária Magdolna bárónéval, aki a felesége lett és így került a régi nemes Szepessy-család birtoka az osztrák báróhoz.

Seckendorff Hermann halála előtt néhány hónappal készítette el a végrendeletét, amely szerint összes rokonai kitagadásával a bécsi egyházközség presbitériumát nevezte meg általános örököséül, főhagyományosul pedig részint a miskolci ágostai evangélikus presbitériumot, melynek a vattai birtokát hagyta teljes élő és holt felszerezzel, továbbá apolonóját és házvezetőnőjét Knöpl Annát, aki az osztrák területen fekvő összes ingó és ingatlan vagyontulajdon kívül a sályi és geszti uradalmakat kapta.

A rokonok, akik közt vannak a báró Szepessy, báró Szilágyi, gróf Desewffy, Péchy és a báró Seckendorff-családok, porral támadták meg a végrendeletet. Az örökösök keresetükben előadják, hogy a végrendelet hiján van az osztrák törvények által előírt eredményességi kellékeknek. Az örökösöknek ugyanis, ha tanuk nélkül alkotott végrendeletet, személyesen kell elvinni azt a közjegyzőhöz, már pedig a báró postán küldte el dr. Lemberger bécsi közjegyzőhöz.

A rokonok anyagi érvénytelenség címén is megtámadták a végrendeletet, mert szerintük a báró a végrendelet keltezésének idején nem volt beszámítható állapotban. Beszámíthatatlanságának tudják be azt, hogy rokonainak, akikkel a legjobb viszonyban volt, semmit sem hagyott, csupán a legkedve-

sebb rokonának, báró Seckendorff Károlynak hagyott 200 márkát és ugyanannyi évjáradékot. Ez 16 aranykoronának felel meg és nevésegesen csekély összeg a több száz milliárdos, idegeneknek adott örökséggel szemben.

Modern stadiont varázsolnak a nagyerdei sporttelep helyére

A városi tanács az OTT segítségével akarja megvalósítani nagyszabású tervét.

A sport ma már jelentős tényezője minden országnak, legyen az kultúr-nemzet, vagy tropikus klímájú afrikai gyarmat. Az egész világ, mint egy nagy társadalom forr össze a sportban és egy különben jelentéktelen kis ország is képes megismertetni magát a külfölddel egy-egy kiválóbb sportembere által. A testedzésen kívül igen fontos a sport jellemző hatása is és ez szinte kötelező szükségé teszi, hogy lehetőleg minél nagyobb tömegeket hódítsanak meg a sport számára. A háború befejezése után óriási mértékben lendült fel a sport és kultiválóinak száma is növekedett.

A sportnak azonban otthonra van szüksége, ahol minden sportág megtalálható és ahol minden sportág megtalálható és ahol minden sportág megtalálható és ahol minden sportág megtalálható.

A nagy metropolisok klubjai versenyeznek a modern sporttelepek építésében és például Amerikában felhőkarcoló állanak a sportolók rendelkezésére. — Az ilyen, úgynevezett sportpalotákban fedett pályák is vannak. Tehát az évszakok időjárása nem akadályozhatja meg a sportolót a tréningjük folytatásában.

Magyarországon különösen a futball népszerűvé válása indította az egyesületeket arra, hogy nagy befogadóképességű pályákat építsenek és a budapesti sporttelepek megalkotása is erre az időpontra esik. A vidéki városok között talán éppen Debrecen vezetett annak idején a nagyerdei DTE pályával, de ezt a pozíciót meg ma is tartja négy sporttelepével. A sors kegyelmsége, hogy

a pályák közül éppen a legelső és a legszebb fekvésű igen szomorú, elhanyagolt állapotba jutott,

ami érthető is, ha tekintetbe vesszük, hogy hosszú ideig, mint egyetlen pályát volt kénytelen otthon nyújtani egy nagy város sportoló közönségének. A DTE kebelén belül rég szorgalmazták már a pálya átalakítását, de a hatalmas költségek miatt még a kezdet kezdetéig sem tudtak eljutni. Most aztán váratlanul a megvalósulás stádiumába kezd jutni a nagyerdei pálya ügye.

A DTE legutóbbi választmányi ülésén elhatározták, hogy

A miskolci törvényszék tárgyalta elsőfokon az ügyet és kimondta, hogy a végrendelet érvényessége kétségtelen, a báró beszámítható volt a végrendelet irásakor és elutasította az igényeket keresetükkel és kötelezte őket 125 millió korona perköltség megfizetésére. A horribilis perköltség a vagyonszerző rokonokat visszaraszította a további perleléstől és így csak két vagyontalan rokon, Péchy Oszkár és Péchy Kázmér perlik szegényjogon és csak ők felelősek meg a miskolci törvényszék ítéletét a debreceni táblához. A két vagyontalan örökös ragaszkodik a bécsi közjegyző kihágatásához, akit a végrendelet átvételéről akarnak bíróság előtt megkérdezni. A rendkívül érdekes perben jogászai körökben nagy érdeklődéssel várják a tábla ítéletét.

az Országos Testnevelési Tanács támogatását fogják kérni a nagyerdei pálya felépítéséhez.

Az OTT már foglalkozott a DTE beadványával és kérte a vezetőiséget, hogy a kész tervekkel küldje el. A városi tanács dr. Csűrös Ferenc kultúr-tanácsnokot bízta meg a tárgyalások vitelével, aki Hajós Alfréd és Matyók Aladár, az ismert sportpályaszakértők és stadiontervezők véleményét, illetve terveit akarja megszerezni.

A városi tanács elhatározta, hogy az OTT-al karöltve modern stadiont emel a nagyerdei pálya helyére,

ahol minden sportág (futball, atlétika, tennis, kerékpár) megtalálható és ahol minden sportág megtalálható és ahol minden sportág megtalálható és ahol minden sportág megtalálható.

Szenzációs Szilveszter estély lesz az Arny Bikában

Vígsgál, öröm, jövedel köszönti Szilveszter éjszakáján azokat, akik az Arny Bika disztermében várják meg az új esztendő. Ragyogó műsorú művészestély vezet be a táncmulatságot. A műsor kielégíti a legkényesebb igényű közönséget is és a jókedvet biztosítja azoknak a művészeknek a szereplése, akiket nagy áldozatokkal sikerült lekötni az estélyre. Kitiű fővárosi és debreceni művészek adják műsoruk legjavát. Az estélyen teljesen ingyen kisorsolnak egy angol hordozható gramofont és 10 üveg pezsgőt. A szépségverseny nyertesének 15 millió korona értékű díjat adnak ki az estély rendezői. A reggeliig tartó táncos Magyar Imre zenekara szolgáltatja a zenét.

A legszebb karácsonyi ajándék a „JOST” cukrászdában kapható.

Herman Nándor
fehőrnemű és nyakkendő készítő szalonja ideiglenesen Hatvan-u. 31., udvarban.

Grünfeld S.
angol és francia női divatterme
Péterfia-u. 19.

Boldog házasságok, csak KOSTYA JÁNOS ékszerész
saját készítményű jegygyűrűvel költethető
DEBRECEN, SZÉCHENYI-UTCA 1. SZÁM.
Nagy karácsonyi és újévi vásár!
Alapítva 1885. Telefon 14-97.

RAMMINGER hölgyfodrász
Varga utca 1.
Hennő hajfésülő specialista.
Diploma Páris 1926.

Nagy cipővásár
karácsonyi árleszállítással
NEUMANN MIKSA
Plac-utca 41.

Kétszer ítélték el lopásért egy cigányt

Balog Miklós hajduszoboszlói cigányt a járásbírósa ruhálopásért elítélte 10 napi fogházra. A cigány a járásbírósa előtt nem mondta meg, hogy már büntetve volt lopásért és ezért kapott csak enyhe büntetést. Később kiderült, hogy lopásért már el volt ítélve és így ügyében új tárgyalás megtartását rendelték el.

Serly Jenő dr. tanácsa pénteken vonta felelősségre a cigányt és egy hónapi fogházra ítélte. Az ítélet kihirdetésekor Balog nagy lármát csapott és sehogyan sem akarta megérteni, hogy a lopásért miért ítélték el még egyszer, amikor már a 10 napos büntetést ki is töltötte.

Jubileumi és karácsonyi ünnepély a villamos telepen

A városi világítási vállalat 270 munkásgyermekeknek szerzett örömet és boldogságot. 270 gyermeket ruházott fel a vállalat, nem maradt el a szokásos játék és cukorka csomag sem. A tegnapi karácsonyi ünnepélyen ünnepelte a vállalat 7 munkásának 25 éves szolgálati jubileumát. Ezek a derék emberek a következők: Piskolthy Pál gázfőszerező, Böör Ferenc h. gázmester, Lőrincz György szerelő, Oláh András szerelő, Kilián Ferenc szerelő, Kállay András fűtő, Kiss Bálint kőműves. Egy negyed századja, sőt Böör Ferenc 32, Lőrincz György 28 éve szolgálják a vállalatot ernyedetlen szorgalommal, becsületességgel és hűséggel. Ezt a példás munkásságot ünnepelte meg a vállalat, különösen is megemlékezve a jubileumok hűségéről azzal, hogy mindegyik ünnepelt ezüst órárt, arany láncot kapott emlékül.

Az ünnepség a Hiszekegy elnevelésével kezdődött, majd Rimánóczy Béla igazgató, kinek fáradhatatlan munkássága hozta össze a tekintélyes összeget, lelkes szavakkal üdvözölte a jubileumi munkásokat. A város nevében dr. Vásáry István főjegyző üdvözölte melegen az ünnepeltet s rámutatott arra, hogy a hűséges munkást a város mindenkor megbecsüli.

Az ünnepelték nevében Piskolthy Pál köszönte meg a megemlékezést. Majd a kisgyermek nevében egy három éves kis lányka Rácz Lilike mondott kedves köszönetet, utána ugyancsak a gyermekek nevében Kiss Margit, Fnyedy Jusztin, Erdélyi Erzsébet, és Kovács Pál köszönte meg a vállalat vezetésének jószágát. Végül a Himnusz elnevelése után kiosztották az ajándékokat.

Szabaddalra helyezték a hamis 100 dolláros terjesztőjét

Megirtuk, hogy a debreceni törvényszék Grósz Farkas zemplénagárdi lökereskedőt hamis 100 dolláros terjesztéséért két évi fegyházra ítélte. Az ítélet ellen dr. Fényes Jenő védő felelősséggel élt és kérte, hogy a jogerős ítéletig helyezze szabadlábra Grósz Farkast.

A törvényszék el is rendelte a szabaddalrahelyezést 20 millió korona kaució ellenében. Az ügyész a szabaddalra helyezést megfeleltette a táblához, amely pénteken délelőtt döntött, hogy Grósz Farkas a 20 millió korona kaució ellenében szabadlábra helyezhető. Grósz Farkas már el is hagyta a törvényszék fogházát és visszautazott családjához.

Két és fél évre ítélték egy falbontó betörőt**Apja és fia a vádlottak padján**

Dajka Gyula berettyóújfalui napszámos októberben egy éjszaka felmászott Tóth Márton gazdálkodó házának tetéjére és a cserepeket felbontva, behatolt a padlásra. Onnan a gerendák felszedése után lemászott a kamrába és ellopott ötmillió korona értékű lőszerszímot és csizmat. A vakmerő falbontó betörőt a debreceni rendőrség egyik detektívsoprtvezetője, Kovács Gusztáv fogta el.

A debreceni törvényszék Serlytanácsa pénteken délelőtt vonta felelősségre Dajka Gyulát, akivel együtt került a vádlottak padjára

mint büntárs, az édes apja, Dajka Imre is. A tárgyaláson Dajka beismerte a lopást és elmondta, hogy azért követte el, mert nem tudott kenyeret keresni. Az édes apja nem hibás a dologban, csak annyiban, hogy eladni vitte a szerszámot.

A bíróság a tanú kihallgatások után bűnösnek mondta ki Dajka Gyulát betöréses lopás büntetéseben és ezért két és fél évi fegyházra ítélte, Dajka Imrét pedig orgazdaság miatt két hónapi fegyházra. Az ítélet ellen a védők feleltek.

Egy kicsapott 16 éves debreceni diákleány sorozatos lopásokat követett el

A debreceni rendőrség kezére a napokban egy urileány került, aki néhány hónap alatt teljesen lezúllott és lopásokból tartotta fenn magát. A leány

16 éves és az egyik leányközepiskolának volt növendéke, ahonnan valami szabálytalanság miatt kicsapták. Ettől kezdve zuhant a csinos fiatal leány lefelé a lejtőn.

Az iskolából való kicsapás után nem ment haza vidéken lakó szüleihez, hanem továbbra is a városban maradt és hogy magát élelmezni tudja és lakást tudjon fizetni, lopott és barátságát kötött fiatal emberekkel, akiknek szívességét alaposan igénybe is vette.

Az elegáns megjelenésű, intelligens leány a lopásait nagyon ravasz módon követte el. Reggelen-

ként elolvasta a lapok hírdetési rovatát és elment mindenüvé, ahol lakás volt kiadó.

Alkudozott a lakásra és közben mindent ellopott, amihez csak hozzáfért.

A rendőrség eddig már nyolc esetben állapította meg a lopásokat; mind a nyolc helyen uricsaládokat károsított meg. Valószínű, hogy még több bűncselekményt is követett el s ezért a nyomozás folyik.

A kihallgatások során a szerencsétlen leány keserves sírás közt vallotta be, hogy szegyelet visszamenni a szülői házhoz és mivel nem volt elegendő pénze, kénytelen volt lopásra vetemedni. A rendőrség, ha befejezi a nyomozást, az iratokat átadja a fiatal koruak bíróságának.

Rendkívül csekély a karácsonyi amnesztia**A sajtóvétségeért elítélt újságírók százal közül mindössze ketten kaptak amnesztiát**

Budapest, dec. 24. Magyarország kormányzója a karácsonyi ünnepek alkalmával 77 elítéltet részesített kegyelemben, részint oly módon, hogy az elítéltekre kiszabott büntetést illetőleg annak hátralevő részét elengedte, vagy a rájuk kiszabott szabadságvesztési büntetés időtartamát mérsékelte, részint pedig oly módon, hogy a kiszabott büntetéseket megfelelő összegű pénzbüntetésre engedte átváltoztatni. A megkegyelmeztettek között van a proletárdiktatura alatt elkövetett súlyos bűncselekmények miatt hosszú szabadságvesztés büntetésre ítélt tiz személy, kiknek büntetésük hátralevő részét engedte el az államfő, továbbá a sajtóvétség miatt elítélt kettő személy, az októberi forradalmak alatt elkövetett fosztogatás miatt elítélt 9 személy is. Az utóbbiak büntetésük hátralevő részét engedte el az államfő, illetőleg a rájuk kiszabott szabadságvesztés büntetését mérsékelte.

A kegyelemben részesített kommunista elítéltek a következők:

Baranyi György, Erdélyi Lajos, Fe'd Mór, Katona József, Kovács Máttyás, Pados József, Marics Lajos, Bozsik Mihály, Csik Gáspár és Hoabfnar István. A kegyelmi tényre vonatkozó elhatározás a kormányzó kabinetirodájából a mai napon érkezett le az igazságügyminiszterhez, aki haladéktalanul intézkedett, hogy a büntetésüket töltő elítélteket azonnal szabadlábra helyezze.

A frankhamisítók amnesztiája érdekében heves akció folyik

Budapest, dec. 24. A frankper vádlottjai előtt január 7-én hirdeti ki a büntető törvényszék a kuria jogerős ítéletét. Szörtsey József, aki maga is egyik vádlottja volt a frankhamisítási pernek és mind a három fórumon jogerősen felmentették, nagy mozgalmat indított a jogerősen elítélt vádlottak kegyelmi kérvénye ügyében. 250

Szőrmebundák,
női kabátok, szövet- és estélyi ruhák
mélyen leszállított áron kaphatók
Barta Ferencné
nőidivat üzletében
Debrecen, Piac-utca 55., Hungária kávéház mellett.

ezernél több személy irta alá a kegyelmi kérvény ivateit, de valószínű, hogy az aláírások száma a háromszázezeret is meg fogja haladni.

A kérvényt csak január 9-én nyújtják át, amikor már a vádlottak előtt kihirdették a jogerős ítéletet. Az aláírók között ott találjuk osztály és társadalom és felekezeti különbség nélkül a magyar társadalom és a magyar közélet sok szereplőjét. A Nemzeti Kaszinónak csaknem minden tagja aláírta a kegyelmi kérvényt. Az Országos Kaszinó kivonta magát az akció alól. Ugy tervezik, hogy tízezer főből álló küldöttség vonul az államfő elé a kérvény átadása alkalmával.

Január 1-én jelenik meg a Debreceni Független Ujság jubileumi száma

A Debreceni Független Ujság január 1-én lép 25. évfolyamába. Huszonöt év nehéz, küzdelmes munkája után egy hatalmas, jubileumi számmal ünnepel Debrecen demokratikus érzésű közönségének egyetlen helyi napilapja. Olyan bő anyagot dolgozott fel a Debreceni Független Ujság szerkesztősége a jubileumi számba, hogy ez a szám bizonyára esemény lesz a vidéki magyar újságírás történetében.

Egy eleven tollal megírt, terjedelmes monográfia vezet be majd a jubileumi számot. Ez a monográfia a lap huszonöt éves történetét foglalja magában; a megindulás napjától kezdve ismerteti a Debreceni Független Ujság önzetlen, meg nem alkuvó, bátor harcait, amelyet a magyar demokráciáért, függetlenségért és a kulturáért folytatott egy negyedszázadon keresztül. A lap történetéről szóló oldalakat rendkívül érdekes képek fogják tarkítani, amelyekből rekonstruálni lehet Debrecen régi külsőjét.

A monográfiát a színes riportoknak, komoly elmcuttatásoknak, értékes verseknek és novelláknak egész sora követi. Tartalmas, fővárosi színvonalú és mégis rendkívül szórakoztató lesz a Debreceni Független Ujság jubileumi száma, amely bizonyosságot fog szolgáltatni arról, hogy megfelelő terjedelm mellett vidéken is lehet világvárosi viszonylatban is számbajöhető újságot írni és szerkeszteni.

A Debreceni Független Ujság jubileumi száma tartalmának részletesebb ismertetését következő számainkban folytatjuk.

Velour kalapok

150 ezer kor.-tól M. Nagy kalaposnál, Színház-á járó.

Rosenberg Dezső meghalt

Súlyos betegség érte a debreceni vendéglős ipart Rosenberg Dezsőnek, a Frohner-szálloda és vendéglő egyik tulajdonosának elhunytával. Rosenberg Dezső atyjával és egyik fivérével vette már évtizedek óta a jóhírnévként örvendő üzletet és előzőeként, kedves modoráért, puritán becsületességéért mindenki szerette, tisztelte. Szorgalmas, becsületes és kiváló szakember volt és még csütörtökön este is üzletében tevékenykedett, de hajnalban rosszul lett és pénteken reggel fél 6 órakor 53 éves korában váratlanul meghalt Rosenberg Dezső halála az egész városban ószinte részvétet keltett. Feleségén és két gyermekén kívül kiterjedt rokonsága gyászolja. A temetés vasárnap délelőtt fél 11 órakor lesz a Miklós ucca 10. szám alatti gyászháztól.

Debrecen polgárságához!

A választásokon sok ember, akit a törvény szerint a választói jog megillet, nem szavazhatott. Kérem tehát mindazon polgártársakat és polgárnőket, akik szavazati jogukat nem gyakorolták, vagy nem abban a körzetben lettek gyakorolva, ahol jelenleg laknak, szíveskedjenek december hó 27-én, 28-án, 29-én, valamint 30-án engem a Róya-szállóban levő párhelyiségünkben bármikor felkiesni. Okmányait is hozza magukkal.

Akik megjelenésükben akadályozva volnának, szíveskedjenek a szükséges adatokat velem írásban, Budapest, Mester ucca 38. címen közölni.

Hegymeji Kiss Pál
országgyűlési képviselő.

HIREK

András bácsi,

nem hiszem, hogy elolvassa ezt a pár sor írástomat, de bizonyosan elolvastatja, hogy ime „főzserkesztőség” is megemlékezett Andrást bácsiról, amikor a legmagasabb kormány is megemlékezett a maga személyében a munka és a munkás tisztességéről.

Szerénységem és a magas kormány észrevétele közt csak az a csekély különbség van, hogy a magas kormány csak most, a negyven esztendő betelével vette észre Andrást bácsi hűségét, becsületét munkásságát, én azonban közel két évtizede látom és becsülöm és velem együtt sok ezren, akiknek a zónát, vagy a pohár sert hiszolgálla, vagy az ebédet, vacsorát szervezte. És látta és látja a munkaadó gazda is, akit hűségesen köpetett egyik üzletből a másikba és szolgálta és szolgálja odaadásal. Nem vágyott magasabb rendfokozatokra. Meghinálták a hűségét szolgálati képességével, mindenkor mosolygós kedveskedéssel, legyömrővel Andrást, az öreg Andrást fogalommal lett. Csak annyi változott, hogy Andrástól „András bácsi” lett. Csak ez az egyetlen rangfokozatbeli változás, amely Andrást bácsi lényegében előállított és ezt a rangfokozatot is sokkal magasabb ur ajnányozta, mint a világi hatalmaságok. Bizony, öregszünk, András bácsi. Igaz, hogy erre azt szokta mondani András bácsi: „Nem tesz az ény öltést sem, kedves főzserkesztőség!”

Az életnek 53 esztendőjéből András bácsi negyven esztendőt töltött a vendégek szeszélyének hiélégítésében, a vendégek hiszolgálásában. De sok élt, italt hiszolgált a negyven esztendő alatt, de sok bántat is, ugy-e András bácsi?

Ha meglátja a belépő törzsvendégtől és ki nem törzsvendége neki, a barátos, vagy teljes tiszteletű hiszönéssel együtt hiáltja már: „Hozza Andrást!” Ez a mondása olyan hiszismert lett, hogy felkerült a szobrának talapzatára is. Mert szobrot is kapott András bácsi. Nagy Sándor, a kiváló szobrászművész formálta ki az öreg Andrást, kezében egy csomó sörös pohárral, amint mosolyogva siet a méltóságos urak, vagy a hisiparosok asztalához.

Ne bánja most az, hogy negyven esztendő után az újságba is belekerült. A tréfa mögött a becsület munkás tisztelete rejzük. Legyen büszke arra, hogy a negyven esztendő alatt nemcsak gazdájának bizalmát és szeretetét, nemcsak a

Három hajtót meglótték a pátrohái körvadászaton

Egy napszámos belevakul a lövésbe

A debreceni sebészeti klinikára beszállították Bedő Lajos pátrohái napszámot, akinek a szemébe sörétet lótték. A klinika értesítette a rendőrséget, amely kihallgatta Bedőt.

A szerencsétlen napszámos elmondta, hogy a pátrohái urak körvadászaton rendeztek és ő néhány társával hajtonak szegődött le. A vadászati vége felé Ujhelyi Sándor jegyző egy nyulat akart lelőni. A lövés célt tévesztett és a sörétek

a Bedő szemét találták. Ugyanakkor két társát is meglótték a vadászok, akiket sérülésükkel beszállítottak a kisvardai orvoshoz. Bedő Lajosnak a sérülése olyan súlyos, hogy a szemé világát már nem nyeri vissza.

A rendőrség értesítette a pátrohái csendőrséget, mert valószínű, hogy súlyos gondatlanság okozta azt, hogy nyulak helyett három hajtót került a puska cső elé.

Ujból szabályozták az utlevélkiállítási díjakat

Budapest, dec. 24. A belügyminiszter rendeletet adott ki, amelyben az utlevelek kiállításáért járó díjakat a következőképpen állapítja meg: 1. napszámosok, munkások, ipari segédek és tanulók, cselédek és általában a szokásos napszámot meg nem haladó keresetben állók, továbbá az összes közszolgálatban lévő alkalmazottak ideértve a nyugdíjasokat és ezek hozzátartozóit is az utlevelekért 1.09 pengőt fizetnek kiállítás díj és

ezenfelül 16 fillér bélyegilleték fejében. (Összesen 1.25 pengő). 2. Minden más foglalkozású az utlevélért 8.40 pengő kiállítás díjat, ezenfelül 1.60 pengő bélyegilletéket (összesen 10 pengő) fizetnek. Ha az utlevél érvényességének tartama egy éven túl terjed, a kiállítás díj kétszeresét, harkét éven túl terjed, annak háromszorosát kell fizetni. A bélyegilletékek azonban ezen esetekben is csak egyszeresen rovandók le.

magas kormány oklevelét és negyven aranykoronáját, hanem megszerezte azt, ami sokkal nehezebb, sokkal nagyobb dolog, sok ezer embernek megbecsülését és szeretetét. (pd.)

Karácsonyi istentiszteletek

December 25-én, Karácsony első napján

A Nagytéplomban d. e. 9 órákor prédikál dr. Baltazár Dezső, ágendázik dr. Révész Imre. Eneke a Templomegyesület vegyeskara; délután 5 órákor Nemesik Endre, a Kossuth uccai templomban délelőtt 10 órákor prédikál Baja Mihály, ágendázik Madar Zoltán, d. u. 5 órákor Tóbiás József; az Arpád-terti templomban délelőtt 10 órákor prédikál Kolozsváry Kiss László, ágendázik Kovács Pál, d. u. 2 órákor Király Kálmán; az ispotályi templomban délelőtt 10 órákor prédikál Molnár Ferenc, ágendázik Nagy Sándor, délután 3 ó. Petneházy Gyula; a Homokkertben délelőtt 10 órákor prédikál és urvacsorát oszt dr. Erdős Károly, délután 3 órákor Kálmány Bertalan, a Szegényházban d. e. 10 órákor prédikál és urvacsorát oszt Márki Kálmán, az Augustuszsanatóriumban délelőtt 9 órákor

dr. Dancsházy Sándor, Kösélyszegen prédikál és urvacsorát oszt Konrad Zoltán, Fancsikán Vajda László, Macson Hegedűs Kálmán, Hegyes és Elepen Papp Imre, Halápon Kántor József, Ondód-Kádár dülön Halász András, Szepesen Bagdy Dániel, Pallagon Uray Sándor, Belsőohat és Ohatte'ekházán Siposs Imre, Wolaffka telepen d. u. 3 órákor Uray Sándor, Belső klinikai telepen d. u. 4 órákor dr. Dancsházy Sándor, Sebészeti klinikán d. e. 8 órákor Nagy István, Belgyógyászati klinikán d. e. 10 órákor Nagy István, Szülészeti klinikán d. u. 5 órákor Nagy István, Nagycserén Nagy Sándor.

Karácsony második napján

A Nagytéplomban délelőtt 9 órákor Tóbiás József, délelőtt 11 órákor dr. Révész Imre, délután 5 órákor Király Kálmán, a Kossuth uccai templomban délelőtt 10 órákor Petneházy Gyula, délután 5 órákor Nemesik Endre, az Arpádtéren délelőtt 10 órákor Kálmány Bertalan, délután 2 órákor Petneházy Gyula, az ispotályi templomban délelőtt 10 órákor Király Kálmán, délután 3 órákor Tóbiás József, a Homokkertben délelőtt 10 órákor Nemesik Endre, délután 3 órákor Kálmány Bertalan, a Nyilaste'epen délelőtt 10 órákor pré-

dikál Peleskey Sándor, ágendázik Baja Mihály, a Csapókertben délelőtt 10 órákor prédikál Kolozsváry Kiss László, ágendázik Kovács Pál, Ondód-Verébdülön Halász András, Bánkon Madar Zoltán, Nagycserén Nagy Sándor, Pacson Márki Kálmán, Ebesen Kántor József, Nyulas-barakban délelőtt 9 órákor Uray Sándor, Ugyészségi fogdában d. e. fél 8 órákor Nagy István, Szemészeti klinikán d. e. 10 órákor Nagy István, Idegostályon 11 órákor Nagy István.

Eszteendő utolsó délutánján

minden templomban délután fél 3 órákor lesz istentisztelet. A Nagytéplomban délután fél 3 órákor imádkozik dr. Baltazár Dezső püspök, délután 5 órákor Uray Sándor.

— Lapunk legközelebbi száma a karácsonyi ünnepek miatt kedd reggel a rendes időben jelenik meg.

— A közgyűlés előkészítése. A város jog- és pénzügyi bizottsága 27-én, hétfőn délután 4 órákor ülést tart, amelyen a 29-én tartandó közgyűlés elé kerülő ügyeket készítik elő. Az ülés tárgysorozatán szerepelnek a következő ügyek: A világítási vállalat részére gőzturbina beszerzése. A városi pénzek 1927. évre gyümölcsözölőg való elhelyezése. A Magyar Altaános Hitelbank debreceni fiókja által felajánlott 1.500.000 dolláros kölcsön hovatfordítása ügyében határozás. A gáz- és villamosáram árának pengőben való megállapítása. Az üzemi bizottságról szóló határozat jóváhagyása.

— Uj városi ügyész. A főispán Reke Gusztáv dr. ügyvédet, aki mint városi aljegyző hosszabb idő óta teljesít szolgálatot a városi tisztviselői hivatalban, tiszteletbeli ügyésszé neveze ki.

— Vasárnap is dolgoznak a bankokban. A debreceni kereskedelmi és iparkamara az érdekelt pénzintézetek figyelmét felhívja a w. kir. kereskedelemügyi miniszter 100311. sz. rendeletére, amely szerint a pénzintézeteknél, tekintettel az év végével, valamint a pengőszámításra áttéréssel fokozódott irodai munkálatokra, kivételesen engedélyt adott arra, hogy a pénzintézetekben az irodai munkák az 1927. évi január hó 2-ára eső vasárnapon az egész napon át véggezhetők legyenek.

— A Függetlenségi Kör közgyűlése. A debreceni Függetlenségi Kör 1927. évi január 2-án, vasárnap délelőtt 11 órákor saját helyiségében Csapó ucca 17. sz. alatt közgyűlést tart, amelynek tárgya a következő: Az alapszabályok 1. 2. 7. és 37. szakaszainak a megváltoztatása tárgyában a választmány javaslata.

— Doktorrá avatás. Berger Albertet a szégedi tudományegyetemen orvostudományok doktorává avatták.

— Lengyel Béla dr. temetése. Mint megirtuk, Lengyel Béla dr. ügyvéd, a görög katolikus egyház ügyésze tragikus körülmények között, vérmérgezésben pár napi szenvedés után elhunyt. A becsült, munkás ügyvéd haláa általános nagy részvétet keltett, elhunytát özvegyén és két gyermekén, valamint a rokonságon kívül nagyszámu tisztelője gyászolja. Temetése szombaton délután 2 órákor lesz a görög katolikus templomban tartandó gyászszertartás után a Szentanna uccai temetőben. A reviekmet a görög katolikus templomban tartják meg december 28-án.

VELOUR KALAP-
különlegességek Wernernél.

DECCA

eredeti angol gyártmányu koffergramfon

utolérhetetlen, hangos, olcsó, a legmegbízhatóbb tánczenész. A legjobbnek elismert Herold, Decca, Vox gramfontükben a legnagyobb választék.

Lemezekben óriási választék.

Kaphatók esetleg havi részletfizetésre is HEGEDÜS ÉS SÁNDOR

irodalmi és nyomdai részvénytársaság gramofonosztályában

Debrecen, Piac u. 34.

és r
vas-
az id
alkal
kard
üzet
100,0
tott
ben
Béla,
igazg
része
Seszt
buzdi
nyujt
kásna
munk
szed l
és a
jezite
—
hivata
kezo
ber: O
ria rel
Zsuzsá
Jenei
Ferenc
Szabó
ref.
— A
első n
napján
népraj
mint d
megtek
— F
iparosa
uton h
kat va
hozzá
világá
véd (ah
gyaloga
az em
végett
hó 5-g
ban m
iparost
— A
Az ácsi
28-án,
az ipar
szakos
lásra k
való tel
go ktel
szakosk
— Az
lekteti,
összes
adó ügy
ban és
Könyvt
4/b. Tel
— Kö
megtanu
ban.
— A
sültána
l'sztvíse
2-án a
9-én a
vadász
Pásztor
cember
körvada
óra. E h
ket nem
a tagok
való bef
ra részv
100.000
sítást a
nőkség.
A
mely
ti, h
Ros
az e
volt
mán
jobb
Te
délel
Mikl

Karácsonyi ünnepély a vas- és rézbutorgyárban. A debreceni vas- és rézbutorgyár igazgatósága az idén is a karácsonyi ünnepély alkalmával összes munkásainak karácsonyi ajándékként az üzemnél töltött idő arányában 100,000—1,000,000 koronáig osztott ki ajándékot pénteken délután. A szép ünnepélyt Weszter Béla, Rickl Antal és Végh Béla igazgatósági tagok jelenlétében a részvénytársaság illusztris elnöke, Sesztina Jenő kormányfőtanácsos buzdító beszéddel nyitotta meg és nyújtotta át minden egyes munkásnak az ajándékot. Ezután a munkások megbízottja szép beszéd keretében az igazgatóságnak és a vezetőségnek köszönetét fejezte ki.

Eljegyzések. Az anyakönyvi hivatalnál a múlt héten a következő eljegyzéseket jelezték be: Ókrós Sándor ref. Barna Mária ref. Kerekes Imre ref. Tar Zsuzsanna ref. Nagy István ref. Jenei Zsuzsanna ref. Hangyási Ferenc ref. Kállai Erzsébet ref. Szabó Antal ref. Barna Mária ref.

A városi muzeum karácsonyi első napján zárva lesz; második napján, vasárnap a történelmi és néprajzi osztály úgy d. e. 9—12, mint d. u. 2—4 óra közt díjtalanul megtekinthetők.

Felhívás avolt 3-as honvéd iparosokhoz. Az ipartestület ezúton hívja fel mindaz iparosokat vagy hozzátartozókat, kiknek hozzátartozóik a békében vagy a világháborúban a volt 3-as honvéd (akár tábori, akár népfelkelő) gyalogezredben szolgálták, hogy az emlékműbe való felvételük végett legkésőbb 1927. évi január hó 5-ig az ipartestület hivatalában megjeleljenek szíveskedjenek. Ipartestület.

Az ácszakosztály ülése. Az ácsmesterek szakosztálya e hó 28-án, kedden délután 5 órakor az ipartestület kistanácstermében szakosztályi ülést tart. A tárgyalásra kerülő ügyek fontosságára való tekintettel ezúton kéri a tagok kteljes számú megjelését a szakosztály elnöksége.

Az üszteendőre könyveit feltekelti, adómérlegét elkészíti, őszes adó, forgalmiadó, fényüzési adó ügyeit és felelősségeit legjobban és szakszerűbben e intézi a Könyvteli Szakiroda, Kandia ucca 4b. Telefon 518.

Könyvelni, gép- és gyorsírni megtanul a Könyvteli Szakirodában.

A köztisztviselők vadásztársulatának körvadászata. A köztisztviselők vadásztársulata január 2-án a hajduböszörményi, január 9-én a hosszupályi területén körvadászatot rendez. Jelentkezés Pásztor Gyula pénztáros urnál december 29. illetve a hosszupályi körvadászatra január 4-én déli 12 óra. E határidőn túl jelentkezéseket nem fogadnak el. Felkérteinek a tagok egyben a tagdíjak azonnal való befizetésére. A körvadászatra részvételi díj 50,000 illetve 100,000 korona. Minden felvilágosítást a pénztáros ur ad meg. Elnökség.

A Bikur Cholim Egylet mely fájdalommal jeleníti, hogy **Rosenberg Dezső** az egyletnek éveken át volt érdemdes választmányi tagja f. hó 23-án jobblétre szenderült. Temetése f. hó 26-án délelőtt 10 órakor lesz Miklós uccai lakásából.

Válságba került a Ford gyár, mert olyan olcsó a kocsija, hogy amerikai szegényli megvásárolni

Newyork, december hó
A nagy amerikai prosperitás mindenkinek használt, csak Henry Fordnak nem. Azelőtt minden három eladott autó között volt egy Ford, addig az elmúlt évben csak minden négy vételre esett egy Ford kocsi. Amikor naponta kétezzer Ford hagyja el teljesen készen a detroiti autógyárat, ez a visszaesés joggal teremt nyugtalanságot. Kétféleképpen azert, mert rájöttek, hogy a visszaesésnek pszichológiai magyarázata van.

A Ford-kocsi olyan olcsó és olyan közönséges lett, hogy szegényli kezdték az embereket.

Az a hatalmas réteg, amelynek szórakozásból vagy bizonyos fokú vagyoni jólét demonstrálására kell az automobil, kineveti a Fordot, nem veszi autózásba. Valóságos ragály lett a dologból. Az emberek igen nagy része inkább vár, ad egy kétszáz dollárral többet, csak hogy ne kelljen azok közé sorakozni, akik olyan „nyomorultak”, hogy kénytelenek egy Forddal beérni. Mit fog ez ellen tenni Ford? Jól informált körökben úgy tudják, hogy két do ogról van szó.

Vagy kijön a piacra már januárban egy új hatüléses

Az Irodalmi és Művészeti Tanfolyam tisztelettel értesíti hallgatóit, hogy előadásai a karácsonyi ünnepek alatt szünetelnek.

Felhívás. Az Országos Magyar Zenész Szövetség debreceni helyi csoport elnöksége felhívjuk a magyar zenész kartársakat, hogy hatósági működési engedélyüknek átvétele végett jelentkezni szíveskedjenek a hivatalos órák alatt (Czepléd ucca 11. sz.) vasárnap napon d. e. 12—2 óráig és csütörtökön d. u. 3—5 óráig, vagy a titkár lakásán (Dembinszky ucca 30.) bármely napon d. e. 10-től d. u. 5 óráig. Egyidejűleg szíves tudomásukra hozzuk, hogy a belügyminiszter ur öngyerméltőségének 135.000 VII. B. K. számú rendelete értelmében Debreczenben ez év december 31-étől kezdődőleg hatósági működési engedély nélkül működni nem szabad. Elnökség.

Eljegyzés. Németh Margit és Fischer László jegyesek. (Mindenki ön értesítés helyett.)

Karácsonyi ünnepély az emeklinikán. Az egyetemi ideg- és emeklinikán meleg és bőséges karácsonyi ünnepélyt tartottak. A nőosztályon istentisztelettel kezdődött a karácsonyi ünnepély, amelyet Nagy Sándor ref. segédlelkész tartott. Az istentisztelet után kiosztották az ajándékosomagokat. Gergely Ilona főpolgármester a szeretetszolgálat kiosztásánál minden egyes beteghez intézett néhány kedves szót. Ugyanígy lenyofolyású volt a férfiosztályon is a karácsonyi ünnepély.

Hitelezői cselás. Molnár Zoltán debreceni kereskedelmi ügynök feljelentést tett a rendőrségen Rác Sándor derecskei lakos ellen, hogy az vásárolt nála hat hónapi törlesztésre egy öltözet ruhának való finom anyagot, de nem fizetett semmit, a ruhaanyagot pedig eladta. A rendőrség a feljelentés alapján az eljárást megindította.

Cigányiskolákat állít fel a szövetség. Cigánygyermeknek részére iskolákat rendeztek be Moszkvában. Szakemberek megfelelő nyelvtant és olvasó könyvet szerkesztettek az iskolák számára cigány nyelven.

Ford hatszázdolláros áron, vagy nem jön ki új kocsi, de a mai Fordok árát olyan mértékben fogják leszállítani, ami ezeket az autókat teljesen egyedül állóvá fogja tenni a piacon.

Hónapok óta lázas munka folyik a Ford-telepeken. Az előkészítés munkája. Úgy tudják, hogy az ötnapos munkahét, amit Henry Ford bevezetett, már ennek az átalakulásnak szolgál atában áll. Kiderült, hogy az ötnapos munkahétet csak részlegesen vitték keresztül. Ford százezer detroiti munkásának egyharmada kapott csak fizetésemelet. Ezekről már kiderült, hogy tudnak öt nap alatt hat napra való termelni.

Akikről nem derült ki, azokat elbocsátják.

A termelés tehát olcsóbb lesz.

Ford mindig azt az evét hirdette, hogy a gyártási operációk terén elért megakaratásokat a vásárlónak kell élveznie.

Azt mondják, hogy ennek a principiumnak gyakorlati érvényesítése lesz a küszöbön álló új évévágás. Henry Ford meg fogja találni egész bizonyosan a módját annak, hogy lehet jólakatni a kecskét és megtartani a káposztát is.

Ríz és tigris Szibériában. Az Eszperanto Hírszolgálat jelenti: Sok jel mutat arra, hogy Szibériában az utóbbi időben a klíma megváltozott. A délkeleti részeken szőlőt ültetnek, rizst, dohányt természetesen és tigris, antilopot is láttak többfelé.

Eljegyzés. Révész Annus és dr. Hegedűs Endre jegyesek.

Kilényi koncert. Dohnányi Ernő véleménye szerint Kilényi Edvard a világ egyik legnagyobb zongora talentuma. Ennek legfényesebb bizonyítéka az, hogy tanítványának elfogadta, dacára annak, hogy évek óta nem vállalt el növendéket. Így Kilényi Ede ma az egyetlen tanítványa a nagy mesternek. Debreceni hangversenye január 8., városi zeneköla. Zeneköri tagoknak 25 száza ék kedvezmény. Jegyek Méliusznál.

Rabszolgáiszabadítás Nepalbán. Nepalbán 60,000 rabszolga szabadult fel. A nepali maharadzsza 85 ezer, a kormány 240 ezer fontot adott a folszabadítottaknak földvásárlás céljára. (Eszperanto Hírszolgálat.)

Küzdelem az alkohol ellen. Az antialkoholista nemzetközi szövetsége kérte a nemzetek ligáját, hogy az alkohollal szemben ugyanolyan állást foglaljon el, mint annak idején az ópiumnál. (Eszperanto Hírszolgálat.)

Váltóhamisító iparos. Pusztay József Hajduszoboszlón Meer Ferenc gazdálkodó nevére váltót hamisított és felevtt másfé millió koronát. A kölcsönből már egymillió koronát visszafizetett, amikor rájöttek az okirathamisításra és megindult ellene az eljárás. A debreceni törvényszék pénteken vonta felelősségre és okirathamisítás miatt 7 hónapi fogságra ítélte. A büntetésből a vizsgálati fogságra egy hónapot kitöltöttek vettek.

Negyven éves az eszperantó nyelv. Az Egyetemes Eszperantó Kongresszus 1927 július havában Dancig, szabad városban fogja megünnepelni negyven éves évfordulóját annak, hogy Zamenhof megalakította a nemzetközi nyelvet, az eszperantót.

A DKASE korcsolyapályájának megnyitása. A DKASE — mint megírtuk — Piac ucca 9. szám alatt modern korcsolyapályát létesített. Az ünnepélyes megnyitás karácsony első napján délután 3 órakor lesz, katonazenével. A korcsolyapálya este 10-ig van nyitva, megitővel és vilnyvilágítással van ellátva. Jegyárak: Felnőtteknek 10,000, diákoknak 5000, kiserőknek 3000 korona.

Olvasóink szives figyelmébe ajánljuk a „Képes Krónika”-nak pompás mélynyomású prospektusát, melyet, mint értékes külön mellékletet, csatolunk lapunk mai számához. A modern nyomdatechnikának ez a sikerült terméke minden reklámlámmal meggyőzőbben mutatja, hogy a „Képes Krónika” valóban a legszebb magyar illusztrált hetilap, amely nemcsak kiállításának szépségével, hanem a prospektusban ismertett tartalmával is, versnytárs nélkül áll. De egyúttal a legolcsóbb is, mert az előfizetők minden héten a laphoz mellékelve kapják a két színben nyomott, 16 oldalas, gyönyörű Tündérvásárt, a gyermekeknek ezt az igazi boldogságát, amelyet tízezer és tízezer gyermek vár izgatottan minden héten. Mégis, a két lap előfizetési ára együtt negyedévre mindössze 7 pengő, egyes szám ára a „Tündérvásár”-ral együtt 60 fillér. Magának a „Tündérvásár”-nak negyedévi előfizetési ára 1 pengő 20 fillér, egyes szám ára 10 fillér. Előfizetéseket elfogad a kiadóhivatal (Budapest, Akadémia ucca 10.)

Nagymennyiségű zsebkendő elárulása legolcsóbb árban **Wernernél.**

Nagyszabású lesz a kereskedők és utazók vig-estje. Egyik kiemegasló eseménye lesz a karácsonyi ünnepeknek az a vig-estély, amelyet a Kereskedők és Utazók Egyesülete rendez szombaton este az Arany Bika kistermében. A műsor keretében a debreceni műkedve ök színe-java, azonkívül a Csokonai-színház tagjai közül Hermann Manci, Szécsi Jenő és Tamás Benő is fellép. A műsort reggelig tartó tánc követi, de ezenkívül is gondoskodott a rendezőség számos meglepetésről. Jegyet már csak korlátolt számban kaphatók az egyesület helyiségeiben.

Képziallítás és képvásár a Kereskedelmi Csarnokban. Nyitva: naponta d. e. 10-től este 7-ig. Legalka masabb karácsonyi és újévi ajándék a kép. Olcsó árak. Díjtalan megtekintés.

Tekintse meg Kozmann műterem legújabb képkollekcióját. Piac 44.

A Művészeti iparművészeti kiállításán a legszebb és legolcsóbb karácsonyi ajándék szerzhető be.

Takarekos háziasszony
mindig csak a valódi
Dr. OETKER féle
SÜTŐPORT
választja a világos fejelet.

A 104 receptet tartalmazó könyvet kívánatra ingyen és bérmentve küldi:
Dr. A OETKER
Budapest, VIII., Conti utca 25.

Takarékbetétek
előnyösen
kamatoztatnak

Gondoljon gyermekére

s váltsa ki részére a kedvezményes befizetési könyvecskét a
**DEBRECENI KÖLCSÖNÖS SEGÉLYZŐ-
EGYLET, MINT SZÜVETKEZETNÉL.**

Kérjen
a befizelést és kölcsön-
nökről részletes
tájékoztatót

— A Műpartoló Egyesület képké-
állítását a városházán egész nap
nyitva.

— Külföldi ezüst és arany
tárgyak, brilliáns ékszerek
nagy választékban és leg-
olcsóbban Halász éksze-
résznél kaphatók.

— Allandó kiállítás fényképeseti
jdonságokból, díjtalanul megtekin-
tethő: Berzéki fotobörze, Piac ucca
8, bent az udvarban.

— Karácsonyi ünnepekre jutá-
nyosan készítek divatos férfiruhá-
kat saját szöveteimből is. Soós
uriszabó, Kereskedelmi és Ipar-
kamara épület.

— Karácsonyi és újévi ünnepekre
legolcsóbban beszerezhető aranyo-
zók, ezüstözök és mindennemű szob-
apadlólakkok Neumann Nándor fest-
tákkereskedésében, Csapó ucca 8.

— Élethűen megörökít, szépít és
fiatalít Varga fényképész, Piac
ucca 43.

— Ingyen szerelem fel a nálam
vásárolt csillárokat — Földvári,
Széchenyi u. 55.

— Kosaras disznaptárak remek
szép mintákban igen nagy választék-
ban kaphatók Hegedűs és Sándor
irodalmi és nyomdai r.-t. könyv- és
papirkereskedésében. **Vízonteladók-
nak árengedmény.**

**Ékszerek, órák, ajándék-
tárgyak** olcsó árban. Ékszerek készí-
tése, javítását és vásárlását pontosan eszközöl
Feldheim Sándor, Piac-u. 75.

— Izlésesen, olcsón készít leg-
újabb modellek után kelengyékét,
női és gyermek lehneműeket,
függönyöket. Párisi Fehérnemű
Szalon, Piac ucca 79.

— Fényképezőknek célszerű és ol-
só ajándéktárgyak: Berzéki foto-
börze, Piac ucca 38, bent az udvar-
ban.

— Bélelt borkesztyű cviklizet,
dupla varrott 100 ezer korona Vi-
táriusnál. Piac 16.

— Accumulátorokat tölt, javít,
elad Földvári, Széchenyi u. 55.

— Krisch Károly cserépkályharak-
tára, Ferenc József ut 89. (Piac ucca)
Telefon 12-18. Nagy választékban tar-
tok raktáron bel- és külföldi cseré-
kályhákat, porcellán takaréktűzhelyet,
faburkolati lemezeket; elvállalom cse-
répkályhák átrakását, tisztítását.

— Böröndöt, retikült csak a
készítőnél vegyen. Feuerman
böröndös, Piac 44.

— Perzsaszőnyegek, legfinomabb
kivitelben, bármilyen méretben kap-
hatók, megrendelhetők Jablonszkyne-
nál, József kir. herceg ucca 40. szám.

— Igazi meglepetés karácsonyra
egy Singer varrógép motorral és
varrófényvel. Nem kell a gépet többé
lábbal hajtani, nem erőlteti meg a
szemét, kényelmes, hasznos és min-
denki által könnyen elérhető. Singer
varrógép részvénytársaság, Debrecen,
Piac ucca 79.

— Tükrögyártás, üvegcsiszolás,
kírákatok tükrözése. Sipkovits,
Sziv u. 14-15. Telefon 356.

— Református vallásuaknak ez év-
ben nem okozhat gondot, mit vegyen
szerteinek karácsonyi ajándékul.
Legalkalmasabb egy új rei. zsolttár,
amely nélkül most már nem látogat-
hatja a templomot sem gyerek, fiatal-
ember, leány, de idős sem. Új zsol-
tárak a legegyszerűbbtől a legdisze-
sebb csont- és bőrkötésig óriási vá-
lasztékban kaphatók Hegedűs és Sán-
dor irodalmi és nyomdai részvénytár-
sáság könyv- és papirkereskedésében.

S Z I N H Á Z

Shaw: Szent Johanna

Előadja a Csokonai színház december 27-én

Az európai drámairodalom
iránykülönbség nélkül szívesen fel-
használta azt a hálás tárgyat, a
mely D'Arc Johanna életében ki-
nállkozik. Ez a különböző irányú
feldolgozás semmiesetre sem he-
lyezte igazi világításba sem a
Szűznek, sem ellenfeleinek alakját.
A túlzó romantizmus színeiben
csak halványult igazi arca Francia-
ország és az Egyház ez érdekes
vértanujának, a materialista irány
pedig lejjebb értékelte Johannát,
amíg ellenfeleit az elszánt gazem-
berek, vagy perverz gonosztévők
tipusaivá dolgozta fel. Anatól
France-ot és sok kitűnőséget a mo-
dern irodalomnak természetesen
csak annál jobban vonzotta Szent
Johanna s a körötte csoportosult
alakok problémája, amely így a
legszelebb skálán forgott meg az
istenhívő katolicizmus, puritán
protestantizmus, romantizmus
képviseleitől a hitetlen, szkeptikus
France-ig.

A már-már örök drámatárgyhoz
végre elérkezett a modern szinpa-
di irodalom legnagyobb alakja,
Shaw Bernát is és a hű történelmi-
ség mellett ő találta meg a Szent
Johanna történetében a tiszta tra-
gikumot. Aminthogy más nem is
találhatta meg, mint egy Shaw sza-
bású írószeni, akinek elméje telje-
sen ment a materializmus túlzásaitól,
aki komolyan írta le azt a ma-
oly ritka meggyőződést jelentő
mondást, hogy a vallás az egyetlen
dolog, amivel komolyan érdemes
foglalkozni. Az az elfogultság
fegyverezte fel élelétással a Szűz-
zel szemben Shawt, amellyel a
hívó ember bír, míg puritánizmusa
megmentette attól, hogy a roman-
tikus költészet szemüvegén át sze-
relmes színekkel fesse be az érzé-
kiségtől ment, hűvös, tiszta alakot.

Hevesi Sándor, aki sok támadás
ellenére is nem csüggedő kitartás-
sal vívta harcát Shawért, akinek
ma is leghivebb, megértőbb tol-
mácsa, a következőképpen határoz-
ta meg a Szent Johanna problé-
mát: „Shaw Szent Johannára
szent, akit a maga kora eretneknek
látott s eretnek, akit a katolikus
Egyház 1920-ban szentté avatott.”
A zseni és kora összeütközése ad-
ja meg tehát a tiszta tragikumot
Jeanne d'Arc életének.

Vízont Shaw nem esik bele ab-
ba a hibába, hogy a középkort ab-
szolut sötétnek lássa, mint a sza-
badgondolkodás írói. Szerinte „a
középkor kulturája magasabbren-
dű volt, mint a miénk, mert vallási
és lelki fundamentumon nyugodt”
s vehemens ékesszólással bi-
zonyítja be, hogy „minden tudomá-
nyosságunk és áltudományossá-
gunk mögött sem állanak olyan
erős eszmények, mint Szent Kata-
lin, vagy Szent Margit mögött ál-
lottak a középkorban.” A közép-
kori hitet a ma szabadgondolkodó-
ja babonának bélyegzi. Shaw fel-
veti a kérdést, hogy a mi hitünk
nevezhető-e babonának, akik azt

hiszük, hogy az Orion egy csillaga
tízszere nagyobb, mint az egész vi-
lágégység, hogy a nap majdnem
százmillió mérföldre van tőlünk,
vagy a csodákban való rendithe-
tellen hite a középkor emberének?

„A középkorban, — mondja — az
emberek azt hitték, hogy a föld la-
pos, amiben legalább érkeik ta-
nubizonyosságára hivatkozhattak; mi
kereknek hiszük, nem mintha száz
ember közül csak egy is ki tudná fej-
teni e furcsa hiedelem fizikai okait,
hanem mivel a modern tudomány
meggyőzőtt bennünket arról, hogy
ami nyilvánvaló, az nem is lehet
igaz, míg ellenben minden, ami
varázslatos, valószínűtlen, rendki-
vüli, óriási, mikroszkópikus, szivte-
len vagy felháborító: az okvetlenül
tudományos... Az Encyclopedia
Britannica legutolsó kiadásában a
„sodák tömege aránytalanul na-
gyobb, mint a Bibliában.”

„Alig akadt protestáns író, —
rja bevezetésében Hevesi Sándor,
— aki a katolicizmust és a katoli-
kus egyházat ennyi belátással és
ennyi megértéssel szemlélte vol-
na.” Mindez azonban nem azt je-
lentí, hogy Shaw feladta volna
protestantizmusát. Az az ember,
aki az inkvizitor működésében el-
tudja hinni az eszményi rugókat,
még nem szükségszerűen inkvizitor,
hanem elfogulatlan kritikusa is le-
het az emberi léleknek.

A Csokonai-színház együttese
előtt mindenesetre szép feladat áll.
Az emberek mindennapi életének
tükrében meglátni a történelmi
evolúció feszítő erőit, elsőrangú
színesi teljesítményre ad alkalmat.
A drámai együttes gondos
művészi ügyekezete garancia arra,
hogy a hétfői bemutató maradandó
emlék lesz a közönség szá-
mára.

M Ű S O R :

SZOMBAT délután 3 órakor: A
Noszty fiu esete; este fél 8 órakor
A cirkuszhercegnő.

VASARNAP délután 3 órakor:
Akácfavirág; este fél 8 órakor: A
cirkuszhercegnő.

HÉTFŐ: Szent Johanna, A 20.
KEDD: Szent Johanna, B 20.
SZERDA: Szent Johanna, C 20.
CSÜTÖRTÖK: Szent Johanna,
D 19.

A színházi iroda hírei:

Ma délután 3 órakor
NOSZTY-FIU ESETE
TÓTH MARIVAL
(Kardos Géza fellépte)

Ma este 7 és fél órakor:
CIRKUSZHERCEGNŐ

Ho'nap, vasárnap délután
AKÁCFAVIRÁG
Fráter Loránd daljátéka.

Főszereplők:
Timár Ila, Krompachi, Tamás
Benő, Szigeti Jenő.

Ho'nap, vasárnap este:
CIRKUSZHERCEGNŐ

Jegyek a karácsonyi négy elő-
adásra még korlátolt számban
kaphatók.

Kitűnő báli ingek
120 ezerért kaphatók
Wernernél.

„Tecla” gyöngy
a modern nő legszebb ékszere. Kapható
VÁGI ékszerész műhelyében
Piac 73.

Izléses munka
Hein Matild talapszalonjában
Piac-utca 38.

Figyelem!

Szenzáció!

Hétfőn!

szent JOHANNA

Shaw Bernard
világhírű színjátéka.

Főszereplők:

Johanna — Halasi Mariska
Dauphin — Thuróczy
Püspök — László
Tisztartó — Szigeti Bandi
Dunois — Rajz
Káplán — Fenyvesi
Márton testvén — Szigeti Jenő.

A nagy érdeklődésre való tekin-
tettel ajánlatos a jegyeket mielőbb
kiváltani!

BIRÓ

fest, tisztít, mos
Bika-udvar és Péterfia 30

Mozgőszínházak:

Szombat, vasárnap:

VIGSZINHAZ: Nisevo, a tenger
rabjai, dráma egy tengeralattjáró ha-
jón 9 fejezetben. Egyike az utóbbi
idők legszebb filmprodukciónak, iz-
galmas, egzotikus nagyvilági törté-
nettel, rendkívül érdekes epizódok-
kal és az elsőlyedt tengeralattjáró
nem mindennapi látványosságával. A
filmen játszó színészek tökéletesek, a
felvétel pedig Kelet szépségeiben
gyönyörködhet. A közönség a legna-
gyobb ovációban részesítette e fil-
met. Megelőzi: Caumont Híradó és
Csendélet Marokkóban.

APOLLO: Vigés! Ne izgasd maga-
dat, a zseniális Harold Lloydnek leg-
jobb burleszkje 6 felvonásban. Amit
az egészséges humor csak adhat,
minden megvan ebben a vígjátékban.
Budapesttel egyidejűleg jelenik meg,
hol a bemutatón a lehető legnagyobb
sikert aratta. Megelőzi: Trambulin
jó parti, Botcsinálta bajnok, Sicc és
Amor; bohózatok.

URANIA: Szombaton, kará-
csony első napján: Az erdőszleány,
világhírű operett 10 felvonásban, a
főszereplőkben Lia Mara és Harry
Liedtke. Ezt a végtelenül bájos fil-
met nemcsak az eredeti kedves me-
séje tette népszerűvé, hanem a fő-
szereplőknek utólrhetetlen művé-
szete is. Megelőzi: Lakodalom a mi
uccánkban, a legkülönösebb bogár
bohózat. — Vasárnap, ünnep má-
sodnapján: Két sláger egy előadás-
ban! I. A titokzatos sheriff, cowboy
történet 6 fejezetben, a főszerepben
a közkedvelt Tom Mix. II. Népitélet,
vadnyugati történet 6 fejezetben, a
főszerepben Buck Jones. A termé-
zet és a férfiaság szeretete teszi
zt a két filmet közkedvelté.

METEORBAN szombaton, kará-
csony első napján: Bölcsődal, az
anyai szív regénye; főszerepben: Ja-
ne Novak. Vasárnap, karácsony má-
sodnapján: Kékvérűek (Az ofjuság
diadala) az ifjuság és a szerelem dia-
dala; főszerepben Virginia Valli és
Eugen O'Brien. És a kitűnő kísé-
rő műsorok. Előadások mindkét napon
3 órától.

Hétfő, kedd:

VIGSZINHAZ: A száműzött herceg,
7 felvonásban, a főszerepben Nor-
mann Kerry és Beregi Oszkár. Meg-
előzik: Arthur és a féltékenység és a
Pörüljárt uszoras, bohózatok.

APOLLO: Az ördögcirkusz. Verő-
tényes tarka kép a vándoréletből,
amely szokatlanságánál fogva min-
dig érdekel, a főszerepben Norma
Shearer. Megelőzik: Kedélyes társa-
ság, Halló Hollywood és Sicc a bü-
vészinás, bohózatok.

A magyar ujságírás 85 év előtt

Kossuth Lajos Pesti Hirlapja az akkori politikáról, külföldi eseményekről, az antiszemita-musról, a Lánchid építésének ügyéről

Néhány érdekes szemelvényt akarunk itt közölni, amelyeknek eredetije ma már nyolcvanöt esztendő. — Néhány szemelvényt nem is magukról az eseményekről hanem arról, hogy mit és hogyan tartottak érdekesnek megírni ez-előtt nyolcvanöt esztendővel. — A szemelvényeket Kossuth Lajos 1841-ben megjelent Pesti Hirlapjából vettük. Abból a lapból, ahol Kossuth Lajos és Széchenyi István mondatai nyertek nyilvánosságot s ahol a vita olyan hangon folyt az ellenfelek között, amely hang azóta tulságosan hangossá élesedett és hegyesedett és épen azért már elmúlt és ismeretlenné lett. A vita emberei is mások voltak, a vita tárgya is más volt. És mindezek felül és mindezek mellett ma már valami nemes, talán kicsit mosolygós bírálatra készítő, de minden ízében magyarra törekvő írástílust találunk ezekben a szép betűs nyomtatásokban, amit érdemes lenne tanulmányozni a mai nyomdásztechnikának fejlett izlésű, de a nagy versenyben sokszor elferdülő izléssel dolgozó grafikai mesterembernek is.

Nem tudom, vajon az írás izlés adta meg a testet a betűnek is, de bizonyos, hogy sulyos, még udvariaskodásban is sulyos írásban követte a sulyosságot a betű is. A mi szemünk már tulságosan tömörnek találja a stílust és a szedést, meg a nyomást. De ezzel szemben a szabályos írás és a szabályos betűk és szabályos szedés és nyomás között nem találunk egyetlen hibát sem. És nem találunk hibát az eszmék sorában sem. Mindazt, amit azok, akik Kossuth-tal együtt a lapokban megnyilatkoztak, mi magunk ma is úgy kell, hogy hirdessük, mint ők tették akkor és nem tudunk azokból semmit elvenni és nem tudunk azokhoz semmit hozzátenni olyat, ami értékesebb, mint az övék volt. Igaz, hogy az ő stílusuk és az ő nyomtatásuk úgy jár, mint egy vaspáncélos lovag, de e nehézséget valahogy lebegővé, szinte könnyűvé teszi az igazságban, a meggyőződésben való erősségnek szelleme.

Valamelyik modern íráskodó azt találja mondani, hogy ezek a levelek, ezek az írások, ezek a mondatok kissé penészesek, ma már talán szinte magyarabbul, tisztábban, helyesebben írunk. De azt a magyarságra törekvő írást, azt a nemes — nem a király adta nemességet gondoljuk — társalgási formát, hiába ma már nemcsak természetesen, de mesterségesen sem tudjuk utánozni. Hiányzik most már a meggyőződés benső erejének az a tüze, amely az idézett írások után hét esztendővel a magyar szabadságharc fáklyáját gyújtotta fel.

De talán ne is beszéljünk a magunk megállapításairól. Akkor a lánchid megépítéséért, a rendi alkotmány alapkövének a nemesek megadóztatatlanságáról, a jobbágyok felszabadításáról, az emberi igazságok igazságáról írtak szent hevülettel, amelynek tüze nál az 1848-as törvények kelte életre. És ma arról beszélünk,

hogy pártunk igazsága mindenek felett való s hogy kormányelnökünk maga az igazság, a haza, a nemzet.

Kicsit tulmentem a határon, hiszen itt csak apró szemelvényeket akartam adni. De hiába! Valami csodálatos szellem száll ki e sorok közül. Valami lenyűgöző és mégis magával ragadó szellem, amelynek penészes, ósdi szaga még mindig mámorítóbb, mint egy pénzbőség, sajtóirodalmis hatalomnak minden modern tehet-

1841. Kossuth Pesti Hirlapja

Bocsánat! Azt irtam: Kossuth. Méltóztatik tudni, ki volt Kossuth? Kossuth Lajos? Mert mióta eltemették, azóta a magyarság, ahazafiság professzionátusai nem Kossuth Lajosra esküsznek, hanem a sokkal magyarabb Wolffokra, Friedrichekre, Buturescukra, Eckhardtokra, Ulainokra, Lehnerekre és az összes többi sváb és tót szentekre, esetleg oláh vagy egyéb nemzetiségű valakikre, de semmi esetre sem a Kossuth Lajosokra, Széchenyi Istvánokra, Deák Ferencekre és hasonló magyarokra.

Nyájas — mint valamikor mondták — és kedves jó olvasom — mint én mondom most — ne tartsd unalmasnak, hogy néhány or írást elolvass abból az időből, amikor még a már sutba vetett Kossuthok és Széchenyiek harcoltak a betű feyverével s amikor még nem a keresztvizet szedték le egymásról, ha a hazát más esz-közzel akarták szolgálni s amikor még nem ismerték azt a borzasztó nyelvet, amelyet a nemzeti és keresztényen jelszavak festékével bekenet odukban az ismeretlenség rohadó mélysegeiben növelt meg a rossz szellem s amely ijesztő kígyó fullánkját hazafias címen, de öntápláló vágyakozással nyújtogatta ki éveken át.

Lássuk miről írtak hát.

A hitel bajai.

Im egy lapon Kossuth Lajos ir vezércikket a váltótörvény megalakításának első évfordulóján a hitel bajairól és arról ír, hogy a váltott nem tette élvezhetővé a váltót. Mert míg a polgár háza szabad fedezet, a föld az ősiség kötöttsége mellett pedig holt tőke, amely fedezetképtelen és alkalmatlan. De elmondja, hogy a váltótörvény nem is jó, mert idegenből szakadt, nem a magyar viszonyokkal számoló. — Azt hasonlítja ehhez az esethez, hogy valamelyik orvos egy német szakkönyvet tiszta, hazafiságból latinra fordított le.

Ezután sorra közli a lap, Kossuth Lajos lapja az ország megyéinek, városainak, a fővárosnak: Pestbudának életére vonatkozó közléseket. Sohasem feledi el a maga nagyértékű politikai, szociális, vagy finansziális megjegyzéseit hozzáfűzni olyan modorban, amely ma már nincs.

Ehhez a tenorhoz és modorhoz alkalmazkodik a hirdetések szövege és hangja is. Ime álljon egy pár itt, talán mosolygóni méltóztatnak rajta, de érdemes elgondolkozni afelett, hogy melyik a

ségű, fuvolázó csalogányszava.

Akkor a legmagyarabb törekvő egy nagyobb hatalommal szemben, mint ma a szétfoslásra ítelt Oláhia, kereste, óhajtotta, követelte az egységet Erdéllyel, a megértést a nemzetiségekkel és horribile dictu — bocsássanak meg a professzionátus hazaffy magyarok — az emberi szabadság, az emberi és isteni jog nevében az egyenjogúságot — ki sem lehet ezt borzongás nélkül írni — a zsidókkal.

szébb, igazabb, jobb hang, a mai kiáltó, sokszor hazug, néha szemtelen és izléstelen ordítás, vagy emez például:

ATHENAEUM

tudományos, kritikai és szépművészeti, hetenként háromszor megjelenő folyóiratnak 1842ki folyamatajára előfizetheti minden kir. postahivatalnál. Kolosvárt az Erdélyi Híradó tek. szerkesztőségénél, Nagy-Enyeden t. Vajda Dániel, Debreczenben Csáthy könyvtáros, uraknál; Bécsben a cs. postahivatalnál; Pesten a szerkesztő hivatalban (Borzutca 222. szám alatti házban).

Ára postán félve 5 ft 48 kr. évnegyedre 3 ft; helyben házhoz hordással félve 5 ft, évnegyedre 2 ft 30 kr. ezüst pénzben.

Kiadók: Schedel és Vörösmarty. Szerkesztő: Bajza.

(769) (1, 2)

1842. évi január 1jével megjelennek következő német lapok:

I. „Der Spiegel für Kunst Eleganz und Mode” párisi és londoni divatképekkel (mellyek minden más újságnál gyorsabban megjelennek, hetenkint 2, 3-4 darab száma) alakzat-, jellem-, torz-, butor-, kocsidivat- s arcképekkel, zenemellékletek, és legújabb párisi hímszámokkal.

II. „Der Schmetterling”, színházi, literaturai s napujsági folyó és ki-gészítő lap.

III. Pesther Handlungszeitung, kereskedés s iparmutató, nagyobbulva, finomabb és számosabb műmellékletekkel; — és pedig a két első nagy lexicon formatumban, gép-royalpapíron egészen új betűkkel nyomva. Ezenkívül az eddigi számos képekhez járulandnak még a rendkívül érdekes zenemellékletek és a legújabb párisi hímszámok kölgyek számára, ingyen adandók az előfizetőknek.

Egy alkalommal az első szám mellett, újévi ajándékokul egyszerre négy pompás műmelléklet fog megjelenni, u. m. 1) pompás divatkép; 2) egy nagy négyzetkép — egyszerű álarctáncvizsgálatot képező; 3) egy, tulajdonképp ez alkalomra készült aczéba metszett eredeti átnézete Pestnek az új hiddal együtt; 4) zenemelléklet vagy egy új párisi hímszám.

A szerkesztőség iparkodása — a kor és szellem kívánatival előhaladni — jövő 1842. évben magasabb folyóirati érdeket és szaporodó gazdagodás által literaturai és szépművészeti tekintetben — fog nyilvánulni: valamint minden szorgalmunk oda leend irányozva, hogy a főleg Spiegel nevű lap azon helyet, mellyel jelenleg minden termekben, társaságikörökben, pipere és íróasztalokon s a finom és iparúzó világ minden köreibben dicsek-hetik, tartólag biztosíthassuk.

Félévi ára mind a három újságnak bérmentesen a birodalom minden részeiben csak 5, pompakiadásban 6 p. frt.

Budapestnél félve 4 és 5 frt p. ingyen kézhezvétel mellett.

Előfizetés elfogadjatik a budai cs. k. sz. főlapkiadásnál, s birodalombeli minden postaállomásokon, budai lap-szerkesztőség s Miller, Wagner Ehrenreich és Neumann műkereskedőknél.

És ha valaki a hirdetésekre ren-

delt, próbálta volna csak a hirdető cég nem azt küldeni, amit ígért. Hirdetést ugyan többet le nem adhatott volna és cégéres gazemberré tették volna az egész ország előtt.

Egy divatárusnó így hirdetett:

(751) **Lombardy Maria** (3, 6)

divatárusnó kishidutczában jelenti ezennel a magas nemesség s t. cz. közönségnek, miszerint ez időtől fogva Bécsben lakozó lánya — Graselly assz.-tól hetenkint legújabb s izlésszerűbb divatruccikkokkal ellátatik, s ennek következtében tökéletesen rendezett áruaktárát a magas nemesség s tisztelt közönség méltó figyelmébe ajánlhaja — iparkodandó, hogy minden kívánatnak eleget tegyen s az iránta mutatott bizalmat mentarthassa. Továbbá kalap és fejkötők készítésében gyakorlott dolgozókat is ugyanott fel fog vállalni.

Egy nyelvtanár ezeket hirdeti:

(759) **Lakhelyváltotatás** (2, 3)

Szerencsém vagyon az érdemes köz-ségnek alázatosan tudtára adni, hogy az előbbeni lakásomat a hatvani utcában egy a németzínház-épületben levő lakással váltottam fel, és hogy az előbb tölem bejelentett osztály-tanítás már megkezdődött.

Bátorkodom is ezennel a kereskedésre hajoló ifjak atyjokat, és nevelőiket arra figyelmeztetések tenni, hogy e tölem behozott osztály-tanítás kitünő ócsuságánál a nyelvalkalmatosabb megtanulására, és a valóságos kiejtés, tökéletes elnyerésére alkalmosságot nyújt. Gibbon Károly, angol nyelv tanítója Londonból.

A versenyeket is a hirdetések közt adták közre. Ime egy debreceni hirdetés 85 év előtt:

(774) **Agaraszat.** (1)

A Hortobágyi melléki agarász társaság mult öszutó hó 15-kén s több következett 5 napjain sz. k. Debreczen városa határán tartotta második agaraszatát, és a versenyezett 8 közül a Kállay Gáspár e környékben eddigelé is ismeretes Rabló nevű agara nyerte el a csinos készletű serleget pályabérül.

A következő agaraszat határdejeül folyó évi télelő hó 20ik napja levén közgyűlésileg kitzúve, e határnap felöl olly hozzátétellel rendeltettek az illető részvényesek értesítettni; hogy a kitzűtött napot előzendő estvén sz. k. Debreczen városában a fehérlő cizmü nagyvendégtfogadó teremében gyűléstartás és a szokottak előleges elintéztetése tekintetéből megjelenni ne terheltessenek. Költ Debreczenben télelő hó 2kán 1841.

Tar Károly, társulati jegyző.

A hirdetésekben így beszél egy vendéglős:

(761) **Ns Kerrek Pál** (1)

Tisza Füreden a veres ökor című vendéglő, bátorkodik alázatosan jelentve meghívni minden tit. uri rendeket, hogy mind ellátott szobákkal, s jó ízű étkekkel, úgy szinte tiszta italokkal óhajjt a legillendőbb áron szolgáljni.

Ha a belső oldalakat nezzük, ott találjuk az értekező rovatot. E pillanatban az a rész áll előttünk, ahol az értekezőben valaki e címen ír: „Protestantizmus, magyarizmus, slavismus”. A cikk erős érvekkkel ver vissza egy protestánsok és magyarság ellen a fenti címen kiadott röpiratban intézett támadást. A támadás a protestantizmus, a magyarság és Zay Károly gróf ellen szólt. A cikk e támadás ellen így végződik:

Alig csillapodtak le némileg a „Kelet népe” okozta viták, s ime! ujaknak, és nem mint az előbbiek, szabad fejtegetésűeknek, sőt inkább egyenletlenséget árasztóknak magvai hintetnek hazánk polgárai közé; még pedig azon hírlap által, melly magát az engesztelés levontájának, a

BANÁN-BENOZATAL

ÉRETT NYUGATINDIAI BANÁN
A LEGJOBB TAPLALÉK

B.P. TELEFON: 182-85

tulzások fékezőjének ismételve vallá. — Egy alig észrevett röpirat: „Protestantismus, Magyarismus, Slavismus. Als Antwort auf die gegen Grafen Carl Zay, Generalinspector der evangelischen Kirchen und Schulen A. C. in Ungarn, erschienene Schrift“ — a 90-ik sz. „Világ“ „Közügy“-e irójának alapul vagyis inkább ürügyül szolgált, a protestánsokat 's egyszersmind az úgynevezett „liberalis párt“-ot mellékes irányról gyanuba ejteni a haza előtt. A „Közügy“ irója XYZ ur körén kívül fekvőnek mondja a mélt. gr. Zay Károly ur ellen intézett bárdolatlan megtámadást: de mindazáltal tisztában lenni tartá, a nemes gróf védőjét elég keményen megtámadni. Igazságos, loyális-e ez? Lovagias lett volna, a megtámadottért láncsát törni, nem pedig védője ellen rohanni; vagy ha XYZ, ur az elsőt nem akarta, kár volt a másikat figyelemre méltatni. — Mi az érintett röpiratban felállított eszméket szorgosan fejtegetvén, semmire sem akadunk, mi bármily csekély gyanúsításra is alkalmat adhatott volna. Hogy a protestantismus érdekei ugyanazok ho-

nunk legszentebb érdekeivel, az alkotmányos szabadsággal és a nemzetiség gyarapodásával, ebben központosul a röpirat minden részlete, ez a belé elég vastagon szőtt veres fonál, melynek áthelve van minden szála a hit, az uralkodó ház, a hon iránti legőszintébb, leghivebb ragaszkodástól és a minden vallásbeli felekezet iránti legtestvériesebb érzeményektől. Tudni kell, hogy XYZ, jel alatt Dessewffy Aurél gróf irt.

Érdekes, hogy Kossuth Lajos, aki majdnem minden cikket, vagy minden cikknek fontosabb megállapítását, amelyet lapjában leadott, megjegyzésekkel kísért, e cikkhez a következő megjegyzést fűzte:

*) E' védíratnak fölvételét kérjük oda nem magyaráztatni, mintha mi a kérdéses könyvecskének bajnokává esküdnénk; — mi csak helyet engedünk a védelemnek, melyet — öszintén szólva — a védett röpiratnál jobbnak találunk. — Szerk.

Külföldi hírszolgálat 1844-ben

Még jobban a belső oldalakon következnek a külföldi tudósítások ilyen főcímeik alatt: Angolhon, Spanyolhon, Franczhon. Érdekes, hogy Amerikának csak a külföldi napló című rovatban jutott hely. Ugy látszik onnan a tudósítás, vagy a lapok nagyon későn érkeztek s így külön Amerika rovatot Kossuth nem tartott fenn. A külföldi napló rovat azonban mindenre kiterjedt, így a brüsszeli, rotterdami, müncheni, perosz, muszka, török, egyiptomi, görög és egyéb tudósítások mellett ott találjuk e tudósítást is: „Samos szigetén újra nyugtalanságok törtek ki.“

Valószínű ugyan, hogy e távoli hírek kevés embert érdekeltek akkor Magyarországon, de örök dicsőségünk nekünk késői epigonoknak, akik ma már gyorsirással, telefonnal, táviróval, sok munkatársal, rádióval és mit nem adott az Isten, még Magyar Távirati Irodával is dolgozunk, hogy nyolcvanöt év előtt volt elődünk az újságírói lelkiismeretesség és a lap teljessége érdekében még Samos szigetről is megemlékezett mindamaz eszközök birtoklása nélkül, amelyeket felsoroltunk. Így benn volt a Samos előtt a külföldi ro-

Kossuth lapja a zsidókérdésről

Most azonban sajnosan és szégyenkezve kell megállapítanunk, hogy olyan csunya lapból idéztünk, amely — óh szégyen, óh baj — judeoliberalis volt. Ime olvasd jámbor olvasó:

Ungvár. Azon bűnök hosszú során, melyekről a zsidókat gyakran elleneiktől vádoltatni halljuk, legelőször áll a henyesség s munkakerülés. A zsidó — úgy mondják — minden nehezebb munkától visszarettenvén, csak a kereskedéshez ragaszkodik, mint azon egyetlen életlemhez, melyben jól érzi magát. Ezen vád igaz vala ugyan a középkor sötét napjaiban, és nem volna nehéz a zsidók akkori polgári állásában annak okait és igazolását feltalálni: de mióta az újabb kor szelid hajnala, egy gyönyörű napnak

valtan ez is:

A' libanonmelléki schismaticus maroniták panaszt tőnek a nagy udvar előtt, állítván, hogy az egyesült maroniták papjainak nem volna joguk olly alakú és szabású sikkákat hordani, minőket a' nemegyesültek papjai viselhetnek; mindkét vallásfelekezet erősen és tüzesen vitatja jogainak előségét. A' török udvarnak kell majd a' fontos kérdést eldönteni.

Majd alább ezt közölte a lap:

Ibrahim pasa mindjárt azzal kezdte meg kormányzását, hogy a tartományiba beharapozott európai szokásokat és polgárisodás- s fölvilágosodásra törekvést eltörle, szolgálatából az európaiak nagy részét elbocsátá, az európai modorban fölállított iskolákat bezárata, s csak olyan tanodákat hagyatott meg, melyekben a' régi ósi szokás szerint csupán a' Korán tanították. — Mehemed Alit nyomban figyelmessé tették néhány külországi ügyviselők, mikint fiának eme lépései Európában föl fogának tetszeni, és senki sem leend, ki polgárisodásra-törekvésének hitelt adna; e' figyelmeztetés hatott reá, s most újra iskolába fogatnak az elszelészelt ifjak. — Ujra szönyegre kerülvén a' suazi földszoroson építendő vasut-vállalat, az angol indiai társaság kézsnek nyilatkozék ennek költségeit magára vállalni, s azonfelül a' nyereségből 5 pcentet a' pasának fizetni; de M. Ali mint régebben, úgy most sem akar ebben megegyezni, mert tart az angol hatalom terjedésétől.

hirdetője, hazánkra is földérülvén, e' sötétséget oszlatni kezdé, a' zsidók viszonyai is kedvezőbb fordulatot vevének, és ök is a' jobb értelmességre fölbredtek. Búske önérzettel mondhatja a' mostani zsidó, hogy elmúlt az idő, mikor kirekesztő keresetmódja a' kereskedés vala, mert nem csak a' tudomány, hanem a' munka és az ipar minden ágaiban — a' mennyire nem gátoltatik — szép foganattal megkísérti ifju erejét és ügyességét, és így korunk örvendetes jelenéseinek egyike az is, hogy Jákob fia a' zajos vásárcsaczkokat mindinkább elhagyván, a' műhelyek csendes falai között telepednek meg, kenyerüket a' szentírás szerint arczuk veritékével evendők, és nincs munka a' világban, legyen ez bármily nehéz és fáradságos, melyhez ök nem fogának. Csaknem minden község kebelében különféle mesterem-

bereket találunk, és sokan a' legdagabbak közül nem vonakodnak fiaikat mesterségre taníttatni. A' mi kis számú községünkben is több mesteremberek léteznek, kik családjokat kézimunkával táplálják, és kitünő jó magaviseletők és józan életmódjok által keresztény mestertársaiknak példaul szolgálhatnak. De mi valóban vigasztaló és a' zsidók ügyét némi érdeklés kísérő emberbarát szívét legtestvériesebb örömmel eltölteni képes, az azon tapasztalás, hogy a' munkaszerelet a' szegényebb sorsu zsidóknál immár szépen fogamzik. Itt nem ritka eset a' zsidót bérbe vett kis földet, kertet önzekeivel művelni, tulajdon szőlőjét munkálni látni; de még mint napszámot is találjuk a' zsidót, és nevezetesen Bozos nevű helységben, hol most a' földesur gr. Buttler János ő méltósága egy nagyszerű malmot és gátot épített, mintegy 40-en dolgoznak az építésnél, és pedig iparkodásukat és ügyességüket nagyon dicsérik; minék bizonyosága az, hogy 13 garast kapnak naponként, holott a' rendes napszámdíj itten csak 10 garas. Nagymihályban szinte sok zsidó dolgozik a' malomnál, melyet gr. Sztáray Albert csináltat; de egy különös szép példája a' munkásságnak és az erőködésnek, mellynél szebbet aligha mutathatna lel valaki, és melyet azért közrebocsátásra érdemesnek tartok, e' következő: ugyanis megyénkben fekvő Antalóc nevű faluban az odaváló vasműgyár haszonbérője Kiszler János ur 7 zsidót fogadott egy 200 négyesgölynyi csatorna ásatására; azt a' zsidók 1 f. 30 kr. egy négyesgölytől fizetés mellett magukra vállalván, olly feszült és fáradhatlan erőködéssel és pedig még a' holdvilágnál is dolgoztak, hogy az egész munkát valami három hét alatt véghezvitték, és így e' rövid idő alatt nem kevesebbet mint 300 vftot kerestek. Vajha e' szelleműs, nagy képességű és minden jónak csiráját magában rejtő néposztály törekvéseit és hajlamait gátló s nyomasztó bilincseiből valahára fölszabadulna! meggyőződnék akkor a' világ, hogy a' zsidók azon néhány erkölcsi kinövésai, mikre némely keresztény olly igen szeret mutogatni, csak a' hosszú nyomásnak és korlátolt kelyzetöknek természetes következményei, és csak a' keresztényektől függ, hogy a' zsidók leghasznosabb polgárokká váljanak.

Laktanyakérdés Szabolcsban.

Azt is látjuk, hogy a laktanyadolgok akkor is gondot okoztak a közigazgatási hatóságoknak. Im itt van egy közlés nemes Szabolcsmegyéből, amelynek akkor még nem Nyiregyháza volt a fővárosa:

Szabolcsból. Kisvarsány, nov. 13. Megyénknek legközelebb tartott közgyűlésén a' már közlötöken kívül még ezek fordultak elő: A' katonai élelmezés tárgyában kinevezett országos küldöttség azon felszólítására, van e' megyénkben katonai laktanyának alkalmas épület? a' Kállóban levő mostani megyeház jellettet ki; mi ellen a' Kállay nemzetség ügyvédé óvást kívánt tenni, s a' mennyiben állítása szerint a' megye a' háztelékért évenként egy aranyat tartozik fizetni, csak az illető nemzetség megégyezésével e' czélra átadhatónak határozatni. de a' közönség előtt tudva, sőt a' levéltárból kimutatható levén, hogy a' megyeház telke a' tisztelt család mostani fogadójaért, mely annak-éltelt megyeház volt, adatott cserébe; s a' felhozott arany csak a' megye kaszálójáért fizetethetett volna, mi régibb pénztárnokaink emlékezetére szinte nem történt; az említett telek tehát a' megyének olly tulajdona, hogy annak mire fordítására nézve a' nemzetségnek avatkozhatási joga

nincs, minek következtében az ügyvéd kívánata pártolásra nem talált. Ehez képest a' megyeház, régi ohajtásunk szerint, Nyiregyháza fogna át-téetni, hol egy uttal javító-fogház is építtetnék; mert még nálunk a' régi szép idők szerint a' gyümölcs-lopót a' ló-zsiványval összezárják, hogy ettől a' lólopás nemes mesterségét megtanulhassa, s a' közbátorságot veszélyeztető erkölcsatlanságok s fogásokban ingyen oktatást nyerhessen.

Egy borzasztó eset.

De lássuk most, hogyan irtak meg eleink 85 év előtt egy rendőri eseményt, egy rendőri riportot. — Két ilyen közlünk most. Az egyiket mai rendőri riportereink bizonyosan 2—3 oldalon, háromhasábos nagy címmel írják meg.

Fővárosi ujdonságok. Mult pénteken borzasztó eset adta magát elő fővárosunkban. Egy idegen utazó (némellyek poroszországi pióczakereskedőnek, mások frankfurtinak mondják) annyira bele szeretett egy itteni feslett erkölcsű személybe, hogy majdnem egész vagyonát reá pazérolta, midőn történetesen ennek hűtlenségét tapasztalván, mi illyenmő hölgyecskeknél többnyire a' laposuló erszény következménye, a' leányzót szobájába vezeti a' vendég-fogadóban, s itt megöléssele fenyegeté, mire az anti-Louise csak hangos nevetéssel felelt; de a' pióczakereskedő nem sokat tréfált, hanem törét előrántván, azt biztos kézzel kedvesének keblébe mártá, ki azonnal halva összerogyott. A' borzasztó tény után eszméletre jövéen a' gyilkos, mindkét kezéin ereit metszelte fel, s a' sok vérvesztés miatt alétlan dől le a' halott mellé. Hosszabb idő után ismét magához térvén, az ablakon akarta magát felakasztani, de mivel ez neki nem sikerült, félőrülten rohant ismét véres áldozatára, s még több sebeket ejtvén rajta, kétségbeesve reá borult. Ezen helyzetben lepetett meg dőlfelé: midőn a' zárt ajtó betöretetett; mind a' leány gyékénybe takarva eltemetés végett, mind pedig gyilkosa kórházba vitetett, hol később a' dolog folyamat maga beszélt el. Fletéhez nem sok remény van. — Egy itteni szabómeszter a' vaczi-utcában megharagudván szomszédnéja szolgálójára, ezt olly barátságosan huzta meg egyik fülénél, hogy gombáját is véletlenül elhasította. A' sebész, nem lehetvén többé a' sebet összeforrasztani, az említett fülvéget kénytelen volt levágni, miáltal a' szegény leány — fájdalomt nem is említve — egész életére elrutított. Szabóuram azonban az egész dolgot föl sem veszi; de reméljük, hogy lesz, ki tüzes vért kissé lecsapolni fogja.

Bacsó dr. debreceni tudósítása

Találunk a „Királyi városok köréből“ cím alatt Debrecenből is tudósítást, amelyet Bacsó dr. küldött fel, aki ama benyomásokról számol be, amelyeket az orvosok és természetvizsgálók gyűlése alkalmával Pesten szerzett. A Rokus-kórház brendezését és vezetését dicséri. Ezeket írja többek közt: „Mellem belsejéből azon forró ohajtás fakadt: bár ennek mását lakóhelyemen is láthatnám valaha! de fájdalom! mint az ég és föld közt, olly nagy még a' különbség Pest és Debrecen közt.“

A tudósítások mellett, illetve előtt vitázó cikkek s a vezércikk, amelyet majdnem minden esetben

„Tőzsdei jelentés“ 1844-ben:

Gabonaár váltó garasokban.

		Tisztabúza	Kétszeres	Rozs	Arpa	Zab	Kukoricza	Köles
Resten,	Julius 20. (pesti mérő)	140-165	100-113	90-93	70-84	64-72	85-95	—
Komáromban,	„ 10. (poz. „)	90-100	65-85	66-70	50-55	48-52	65-75	—
Szegeden,	„ 17. „	75-80	—	65	—	45	—	60
Pécsen,	Junius 19. „	70-80	60-65	48-50	—	45	45-50	40
Baján,	Julius 10. „	67-77	53-60	—	40	35	—	27
Mosonyban,	„ 15. „	85-123	62-75	66-75	60-68	41-57	55-65	—
Miskolcz,	„ 10. „	87-95	82-87	60-63	44-48	34-38	55-58	—
Uj Becse,	„ 2. „	85-99	70-80	—	30	40	—	40

Ilyen volt egy ujság, a Kossuth ujságja, amely ma már nyolcvanöt éves.

Bécsi pénzkelet.

	Julius 17. 1841.	peng. pénzb.
5 ptes stát. kötelez.	106 ⁷ / ₈	ft.
4 ptes „ „	98 ¹ / ₂	„
1834-ki stát. költs.	—	„
1839-ki „ „	266 ¹ / ₄	„

Kossuth Lajos irt, a legkritikább esetben névaláírással. Minden cikket * alatt megjegyzésekkel kísért. Itt látjuk lefolyni a nagy vitákat Kossuth Lajos és Desseffy Aurél gróf között.

Egymást követik a nagy cikkek: „Javaslat az örökösöltség kivitel módjára nézve”, „A hűbéri örökösöltség kieszközölése módjáról és még valami”, Kossuth cikkei az Iparegyesület érdekében, a nemesek adózásáról.

Hosszu tudósítást találunk Debrecenből ismét egyik egyházkerületi közgyűlés alkalmából: Pap István püspökké választásával megüresedett az egyházkerületi főjegyzői hivatal. A közgyűlés, a tudósítás szerint, bekérte az egyházaktól a szavazatokat a főjegyzői állásra ama határozatának közlése mellett, hogy „e hivatal sem jog — sem gyakorlatszerűleg a püspöki hivatalra lépcsőül ezentul nem tekintetik, s a főjegyző a gyűlésben az elnök jelenlétékor, mint helyettesített nem is elnökölhet, nem engedvén ezt meg az elnök s jegyző közti viszonyok természete, mely a két hivatal bizonyos ellenőrségbe állítja egymás iránt”.

Ugyane tudósítás kapcsán a protetáns unió kérdésében maga Kossuth is hosszú cikket irt.

A szinikritika.

Lássunk egy kis színházi kritikát is. — Hogyan irt egy előadásról nyolcvanöt év előtt a színházi kritikus:

Fővárosi újdonságok. Mult szombaton a többször említett műkedvelő-társaság által Donizetti „Bájital”-a adatott a német szinpadon roppant számu közönség előtt. A második felvonás csaknem egészen ismételtetett. Erba-Odescalchi marquisnő mindent elbájola gyönyörü hangjával, mely nem mulékony ingert szül, hanem mélyen simul a kebel rejtekibe. Milly lényes alkalom nyílt műkedvelőnek s valódi művészek e ritka talentumot bámulni, mely játsza legyőzött minden nehézséget úgy hogy ha az egyik dalnál azt gondoltuk, hogy e fülmiletörök minden csudái kimerítvék, a másikkal ismét kedvesen vettük családásunkat. Legzajosabb hatást szült az úgynevezett „Tadolini-keringő” melyet a tisztelt marquisnő hasonlóan ismételni sziveskedett, Petz Adolf ur Nemorino szerepét adá: s az egész hallgatóságot meglepé épen olly csudaszép hangja mint természet és szabatos játéka által. Tenoristák szükében ezen fiatal s a legfényvesb jóvendőnek elibe siető talentumot ritka becsü gyémántnak lehet tekinteni a művészet bokrában, s mi azt javasolnók neki — ha szerény véleményünk szabad kimondani — kövesse keble genúsát, s ne tenesse el gyönyörü tehetségét. Igen mulattató volt Beke ur Dulcamara szerepében, melyet e szinpadon aligha jobban láttunk valaha előadva: szinte dicséretesen említendők: Dorfinger kisasszony és Röder ur, amaz Gianetta, ez Belcone szerepében. Igen kedves látványt nyújtottak a mintegy kilenczven személyből álló férfi- és nőkarok.

Angol választások

A külföldi rovatban ilyen szemelvényeket olvasunk:

Az augs. A. Z. londoni egyik levelezője egy kevésbé darabos, de eleven színekkel festi az angol parlament fölösztatása után nyomban bekövetkező követválasztásokat. — Ezek — úgy mond — tulajdonképen az angolok farsangja a saturnaliák, hol a meztelen igazság bohóc vagy szolgáló állképében mutatja magát a nép előtt. Egy ország sem olly gazdag rágalomban, mint Angolhon, s egy országban sem üzik annyira s olly örömet az emberisméretet, mint itt. De csak bizonyos pillanatokban lehet ez ismeret nyilván hallani. Illyes mulattató jelenetet a közelebbi lord mayor választ-

ANKER PENSIÓ

Daák Faranc tér 6.
Gyönyörü szobák ellátással 100,000 K.
Lift. Folyóvíz a szobákban.
A város centrumában. Bármely gyógyfürdőtől 15 percrenyire.
Telefon: 119 35.

tásakor lehet tapasztalni, mely alkalommal a Times a városbírói kijelöltet születésére emlékeztet, mikint t. i. a newgatei fogházban született, s mint tolvajjüvöd eszközlé szerencsését. Erre a Dispatch elősorolja a Times kiadójának életkealandjait, mikint t. i. egy más embernek nevével él, a ki pedig ezt irta [a Dispatch szerkesztője] még furcsább életet élt; mert hogy pénzzavarán segítsen, eladta nejét, nem ugyan olly durva módon (mint a közönséges angoloknál szokás), hogy nyakára kötött kötelven vezette volna őt a smidtföldi vásárra, hanem kímélve a nyilvános erkölcsi ségét, csupán hat szem közt kötött magány szerződés mellett adta el őt. Így a követválasztásoknál is a kijelöltnek élte fővonásait beszélgetés alakjában közzé teszik az alárendelt személyek. Ilyenkor a magányélet

legbelsőbbje sem marad titokban, s legérdekesnek tartatik ez a követválasztásnál. Egykor csupán azon félelem, nehogy a szónok gúnybeszéd tárgyává váljék, elhalasztatá a zsidók emancipációját. — Mäskor egy igen érdemes férfi a belvárosból, — kinek szép hitvesét egy testörsegi százasdos megszökteté — O' Connel példájakint gyakorlatilag akart volna föllepni, s követté választatni, de házi szerencsétlensége s az angolok rágalmazó nyelveiktől félelem ez alkalommal visszajesztek őt. Egyébiránt az angoloknak e részben keményebb bőrük van, s legalább is száz kijelölt megy bátor szívvel a harcmezőre, holott sokkal nehezebb suly nyomja lelkükismeretét, mint a lenemlítettnek, igen, de ezek egészen arra támaszkodnak, mit elleneiktől tudnak.

Széchenyi István a Lánchid „ügy”-ről

Egymásután látjuk magunk előtt, amikor ez öreg nyomtatásban lapozunk, Fáy András, Treffort Ágoston, gróf Teleki Domokos, Beöthy Ödön, Hajnóczy Sámuel, Zichy Ödön gróf, Szemere Miklós, Pulszky Ferenc, Madarász László, Széchenyi István gróf és Kossuth Lajos cikkeit, amelyek legnagyobb részben a protetáns unióról, Erdélyről, a lánchidról, az adóról, örökösöltségről, a magyar bankról, urbérről, vasutakról, a városok szervezetéről és száz más közügyről szólnak.

De lássuk végül, milyen volt akkor, nyolcvanöt év előtt egy karácsonyi szám. Épen olyan, mint akármelyik másik. A lapok konkurrenciája még nem találta ki a százoldalas karácsonyi számokat. Az 1841 december 25-re megjelent szám a következőkből állott: Az első vezércikket Bezere dj István irta „Optimizmus alkalmazásban” cím alatt. A második cikk címe: „Néhány szó a budapesti lánchid ügye körül”, írója Széchenyi István gróf. A gróftól megímadták, hogy az akkor épülő lánchid kapcsán hasznot akar magának szerezni s ezért részvényeket jegyzett. Széchenyi elmondja, hogy ő kijelentette, hogy pénzbelleg részt nem vesz a lánchid építésében. A közönség érdeklődése azonban lanyhult, pénz kellett és hogy jó példával járjon elől, a gróf még is jegyzett részvényt. E cikkben többek közt ezeket írja Széchenyi István gróf:

... több oldalrul azon váddal illettek, mintha a haza iszonyú kárára és a vállalkozók roppant hasznára kötö vala azon hidépítési szerződést, mely annyi dicső rágalomnak — dicsőnek mondom, mert ártatlanul és a közjóért türetett — volt pletyka-borított alapja. — S így esett, hogy miután

elhatározám magamat — akár higye a világ, akár nem, csak higye és hihe sem bona fide én magam — semmi pénzbeli részt nem venni a budapesti hid építésében, hogy bizonyos alkalommal — midőn a vállalat még felette jó hitelben állott: — egy utal az illetéket is tudósítám, több jeles barátim előtt is nyíltan kimondám: mikép én, visszalökvén a rám minden oldalról hajított rágalmi sárt és epét, a hid felépítése körül csak fáradni, de pénzileg semmiben részesülni nem fognék. — Amde csak kevéssel a másik oldalról becsületemnél fogva szólítottam fel: még pénzbeli tekintetben sem hagyni el azon vállalatot, melynek én valék legelső indítója. — Es ez által azon dilemmába szorítottam: vagy 1-ső ajánlatommal, melyet akkor tevék, mikor még a hidnak vállalata senkinek sem kellett, ellenkezésbe jöni; vagy jöni ellenkezésbe későbbi nyilatkozatommal, mikor az érintett vállalat viszont nem csak már kézben, de pénzügyileg felette jó szagban is vala; — míg nem kevés habzás és nem kicsi elmebeli surlódás után a becsület és nagyobb kötelességnek szavára hajolva, elvégre arra határozám el magamat: most midőn megint nem igen tetszik a közönségnek a tárgy, hún kiállani a velem egyesültekkel a vést, s velük becsületesen vagy bukni vagy elérni a kitűzött célt. Minél fogva 160.000 pö forinttal állók a vállalatban.

Nehogy azonban ezen valóban felette nyomasztó állásból soha ki ne bontakozhassam, s azok előtt szavam-szegettkint álljak, kik előtt nyilvánítam, mikép semmi pénzbeli részt nem fognék venni a hidban: — im ezennel napvilágra hozom az egészet. Am lássuk, e gyönyörü lénynek szelid sugárai óvszerkint fognak e szolgálni ez esetben, és megmentenek e sártul építől, vagy hozzájárultokkal még inkább be fogok piszkoltatni? *)

A budapesti hid vállalata — mint előre vala számítva, és most életbelépése által még nagyobb tisztaságba jö — vállalkozási tekintetben sem perui aranybánya, sem csődnek substratuma, de olly vállalat, melyben kedvetlen körülmények közt ugyan veszteni is, kedvező körülmények közt ellenben a rendes kamati lábnál jóval többet is nyerhetni. — A nemzet ha többet ki-

vánt, mint az egész világot és saját magát mystificálni, azaz ha valóban hidat akart, sem érhetett volna jutányosabban czélt, mint a milly áron vásárlá meg azt; mi abból is kiténik meg nem czáfolhatólag, hogy a kibocsátott részvények nem kapósak, mit, igaz, tán a mostoha pénzbeli körülményeknek is tulajdoníthatni; de hiszen illyes időszakok sokszor tünnek elő, és ekkép egy nagyobb vállalatnak horoscopjából sem kihagyandók, ha t. i. illyesekben homokra építést vagy szerencsejáték-játszást kellőleg kerülni kívánunk, mi hazai kötelesség, kivált olly, feledeznünk csak most kezdő honban, mint Magyarország, hol egy elhibázott terv, egy új rom több hátramaradást okoz, mint a mennyit aztán — példabeszéd szerint — százezer böles helyre tudna hozni vagy pótlani ismét. — Vállalkozási, mint nemkülönb hazai tekintetben tehát kellő helyen áll az ügy. A ránk vett suly tulajnyomó, és a vállalat sem szűkölködik a sikernek és szép jutalomnak híhetőségében annyira, miszerint el lenne íjesztve a közönség — csak álljon egyszer a hid — illyféle vállalatok ismétli kísérletétől; mi fő és eddig tán még nem eléggé méltatott győz-ok.

Mi azonban saját személyemet illeti, családí s egyéb körülményeimet tekintve, valóban a legkellemetlenebb, és tán szabad volna mondani: a legigazságtalanabb a legkevésbé érdemelt pénzügyi helyzetben vagyok. — S ugyanis: ha veszitek részvényeim után, kárpótlást nem ad senki; ellenben ha nyereségre emelkednének a részvények, a nyereségnek, barátim előtt adott szavam értelmében, nem lehetnek ura; miszerint legtisztább szándékomért, és tán a hazának tett nem legkisebb szolgálatomért, mind azon gyanusítgatáson és rágalmon felül mellyet már e tárgy miatt túrnóm kelte, még pénzbeli büntetést sem kerülhetnék el semmi esetre; mert akár mikép dülne is a koczka, csak vesztés, de nyertes semmi esetre nem lehetnék. — S illy állásbani megmaradást, azt hiszem, egy igazságos ember sem követelhet tőlem, mihez képest azon 160.000 pö forintot illetőleg, mellyekkel érdekesítve vagyok a hidban, e következő ajánlatot vagyok bátor tenni a tisztelt közönségnek s őt részvétele ezennel egyenesen felhívni:

Széchenyi ezután a felhívásban mindenkinek felkínálja részvényeit, ha ezek árát három hó alatt megfizeti.

E cikknek az az érdekessége, hogy azt Széchenyi István gróf épen nagy ellenfelének, Kossuth Lajosnak lapjába irta. Érdekesége még a cikknek az a megjegyzés, amelyet Kossuth Lajos fűzött ahhoz s amelynek hangja jellemző a harcmodorra. Ime a megjegyzés:

*) Hát már annyira ment a gyanusítási kórság hazánkban, hogy még gróf Széchenyi Istvánnak is illy nyilatkozásra kellene fakadnia? Mi lesz tehát ment a kajánság bántalmaitól, ha egy nagy férfunak ezeryni tettben tündöklő polgár-erénye sem az? — Ez szomorú, végtelenül szomorú. De illy ügyben legalább szabad lesz önkeblünk érzelmétől másokra vonni következtetést, s azért szent meggyőződéssel nyilvánítjuk: — s mi tölünk, kiknek a nemes gróffal véleményi ellenkezésbe jutni szerencsétlenségünk vala, e nyilvánítás, gyáva hízegés szinét bizonyosan nem veseli; — nyilvánítjuk mondom, hogy a magyar nemzetben a nemes gróf iránt sokkal érdemlettebb háláérzet ég, mintsem a gyanusítást, mely a nemes grófnak e nyilatkozását szükségessé tette, tömegben és egyenkint indignációval ne kárhoztatná. — Szerk.

Végül a szokásos megyei, városi tudósítások és a rovatok következték.

BIZTOS GYORS, ENYHE

CSOKOLÁDÉS HÁSHATÓ

Óh jaj! | Köhögés, rekedtség ellen, | Éljen!

65 év óta közkeveltségnek örvendenek

EGGER

mellpasztillái.

Az étvágyat nem rontják, kitűnő ízűek, hatásuk gyors és biztos.

Kapható gyógytárak és drogériákban.

Megfojt ez az átkozott köhögés!

Egger mellpasztillái csakhamar meggyógyított!

A monden Debrecen

(Zsánerkép az életből merítve)

Debrecenben mindenki szítja Debrecen. Ráfogják, hogy unalmas, szürke vidéki város. Akadnak olyanok is, akik a „pocsék” jelzővel illetik. Allitóltag nem akad itt semmi szórakozás. Este nyolckor sarki rendőrök, újságírók, pincérek és az éjszakai szolgálatos telefonoskisasszonyok kivételével mindenki horkol. Fádak a nők, sa-vanyuak a férfiak. Elegancia, sikk, életművészet: ismeretlen fogalmak. Ady írta: „A maradandóság városa.”

És az újságíró kénytelen szembezállni a közfelfogással. Igenis van monden Debrecen. Most szombat este kilenc óra van. Az újságíró megkapta a riporttémát a szerkesztőtől és egy kicsit lehet feleselni, hogy így meg úgy, szerkesztő ur kérem, ne tessék viccelni, hiszen a monden Debrecen csak a jó

örög holdban létezik, mert ugye a szerkesztő ur is mindig panaszkodik, hogy elszárad az unalomtól és elkárhozott az az életvidám ember, aki ebbe a városba tévedt.

De a szerkesztő kérelhetetlen. Riportra szükség van az ünnepi számba. — Miért épen a monden Debrecenről? Mert ez érdekelné fogja a közönséget. A közönséget általában minden nem létező dolog érdekli, különösen, ha arról van szó, amit szeretne. Tehát a szerkesztő ellentmondást nem tűrő hangon kiált a riporterre:

— Ne vitatkozz, lusta eb, hanem ögd a kalapodat és indulj! És jegyezd meg magadnak, hogy sosem az érdekes, ami megtörtént, hanem az, ami történhetne. A riport legalább három hasáb legyen. Passz! Hátra arcl! Egy-kettő!

ak száma. Egyes verziók szerint már meg sem lehet számolni a rózsaszínű mámor közben földhözcsapott poharakat.

A riportér inspekciós utja ezzel be is végződött a Bika-bárban, amely annyira zsufolt volt, hogy a riportér már nem kapott helyet.

Ahol a fesztelenség tanyáz

Ejjel egy óra. A Modern Kabaré előtt hosszú kocsisor. A nyiló ajtóban megcsapja a riportert a pezsgő fanyar illatával elkeveredett édes parfümfelhő.

A bárhelyiség alig nagyobb egy szivarskatulyánál és a riportér lebecsüli a gyufaskatulyát, ha terjedelemben összehasonlítja a szin-paddal. És mégis, e cseppnyi helyen tulteng a kedély, a jókedv. A spanyol etikett merev ceremóniáit száműzték e csapongó hangulatu lokálból. Itt a könnyed fesztelenség a főelv és ennek megteremtésén megható szorgalommal buzgólkodnak a tündéri nők.

A nők. Értük van itt minden.

De ha valaki, például egy polgári leányzó megkérdezné, hogy a nők kiért és miért vannak itt, akkor a riportér mutatóját szájának jobbsarkába dugná, szégyenösen kuncogna, de nem merne válaszolni.

Persze ez is felelet. De a lényeg az, hogy a kabarét nappal minden férfi elítéli, főleg családi körben, ám, ha leszál az alkony és a monden debreceni férfi nagyvárosi hangulatra vágyik, akkor óvatosan lesempolyog a „Modernre”. A zord családapák nem ritkán akadnak össze leányuk völgegyével a szeparé árnyas rejtékében és az is előfordul, hogy az idén érettségizett feltűnően fiatal aranyifju az elfüggönyözött páholy félhomályában rémülten ismeri fel sógorjelöltjén kívül rettenthetetlen erkölcsű papáját is. A riportér szemtanuja volt már néhány ilyen érdekesítő jelenetnek, amelyek kivétel nélkül kibéküléssel, közös titoktartási fogadalommal és reggelig tartó ivással végződtek.

A nők! Minden értük történik. Minden körülöttük forog. Még haragudni is lehet rájuk, ha a számlához nemcsak a tegnapi, de a multheti vacsorájukat is bediktálják. Aki irigylit: cseréljen velük.

Aranyos pillangók. Szédült félórák a férfi életében. Szép tölük, hogy lejöttek Debrecenbe. Ezért mindent meg kell bocsájtani nekik. Debrecen a világ legnehezebb városa számukra. Innen meg egy se vonult ki közülök gazdagon.

A Modern Kabarét nem lehet kitépni a monden Debrecenből.

És van egy nevezetessége a kabarénak, amiről végül is meg kell emlékezni a riportertnek. Napoleon, a szeparépincér. A valódi nevét talán már ő is elfelejtette. Ugy hasonlít a Nagy Napoleonhoz, hogy már-már valódi bnbkn néz ki az gazinál. Ettől függetlenül a világ eglazirtabb embere. A riportér csak egyszer látta izgatótnak: tavaly télen egyik jótékony vendég lelopta az asztalokról a Napoleon számára otthagytott borralalókat. Napoleon nem volt méltatlan nagynevű hasonmásához és rohamra indulva a gavallér vendég ellen, olyan megsemmisítő fölényrel verte el, mint Bonaparte az arcole-i csatában az osztrák armádiát.

A riport a papirkosárba kerül. A riportér hajnalban vetődött vissza a szerkesztőségbe és rövid

órák alatt megírta körútjáról a fenti cikket. A sűrűn teleírott kutyanyelveket gondosan leitatva átnyújtotta a szerkesztőnek. A szerkesztő vicsorgó mosollyal futotta át a sorokat, amelyek végzetével az alábbi épületes párbeszéd játszódott le közöttük.

Szerkesztő: (fulladozva a dühtől) Micsoda számárságokat rkáltál újból össze?!

A riportér: (fogva) De szerkesztő ur kérem...

Szerkesztő: (üvöltve) A zádba rágtam már induláskor, hogy a való tények sosem érdekesek. Te pedig...

A riportér: De szerkesztő ur kérem, én egy torzító tükröt akar-tam tartani a debreceni éjszaka szereplőinek arca elé, hogy magukra ismerve egy magasabb erkölcsi eszme...

Szerkesztő: Hagyd már abba ezeket az idealista frázisokat! Ha igazat irsz: akkor mindenki megsértődik, ha pedig az igazságot erősen akarod hangsúlyozni és holmi torzító tükrökkel hozakodsz elő, akkor meg is gyűlölnék!

A riportér: De szerkesztő ur kérem...

Szerkesztő: Te zöld gyerek! Ne eledd soha, hogy a közönségnek mindig hizelegni kell. Legyezzed a hiúságukat. Csapd be őket! Az kell nekik!

A riportér: Ha tuloztam is, de az igazság...

Szerkesztő: Eh, igazság... Ocska szó ez! Kezdj hozzá újból a ikkhez és azt ird meg, hogy Debrecen éjszakai élete szinesebb, pezsgőbb, pajzánabb, vidámabb a Montmartre éjszakáinál. Érted?

A riportér: (busan, elszonyolodva) Igenis szerkesztő ur (eltávozik).

Szerkesztő: (a cikk kéziratát összegyűri és a papirkosárba dobja) Szegény fiu. Nehezen lesz belőle újságíró.

(F. L.)

Élet.

*Égés, virág, lény, szerelem,
Kacagás, buja vágyak,
Ifjuság: áldott rohanás...
Egy perc sincs, hogy megálljak.*

*Aztán. Csak béke. Semmi nesz...
Kis púp, hátán a földnek...
Mit kergetőző hópihéék
Fehér csöndben befödnek.*

FÉNYES JENŐ.

Ébredés.

*Amerre jártunk: csönd, halál,
enyészel.
A szívünkben halott volt minden
ézés,
Nem volt bennünk sem bánat, sem
remény és
A folyosó a végtelenbe nézett...*

*Az éjszakában léptünk tompán
kongott.
S egy lény osont be keskeny résen
átal
És minden napugár lett s madárdal
S a folyosó sötét fala leomlott.*

*Hatalmasan előttünk állt az Élet.
Mi nem tudtuk, hogy itt, az élet-
árban
Örök a fájdalom s ezer halál van.
Reánk a nap sütött s az égbolt
kéklett.*

*S az emberek, kik láttak, úgy ne-
vették.
Oly luresa volt: az élet vad zajában
üldöklő szemmel, arcuk égi lézban
Két ember állt, akik egymást
szerették.*

MARTON KLARA.

A Hungáriában zajlik az élet

A riportér már lenn didereg a kapu előtt. Sűrű hideg köd terpeszkedik a Piac uccára. Féliz. A legelső élőlény, akit észrevesz, egy konfliktus. Az sem mozog, hogy futásával (?) hozzájáruljon Debrecen világvárosi hangulatához. Ugy áll a standon, mint önmagának élő szobra. Egy antik ló. Két-háromszáz éve állhat egyhelyben.

S a riportér keserűen felkacag, úgy, mint a francia társadalmi drámákban a hős, mikor bakkon az utolsó centjét is elvesztette. Monden Debrecen? Hahaha! Gyerünk. Jobbról világít a Hungária. A jazz-band csinadrattájának foszlányát erre hordja a szél. Indulás! Már bent is van a kávéházban. — Zsufolásig megtelt. Oldalt a bárban sincs üres asztal. Aranyló bor csillog a poharakban. A parketten életveszélyes a tolongás. Charleston. Senki sem tudja, de mindenki táncolja.

A riportér feketét és szivart kér a főpincértől. A Hungária közismert Ferije, mintha sejténé a végzetét, elfeledkezik a rendelésről. A riportér csak a tiszteri un-szolásra lüszölhet a barna Média-ból. A szivar kissé nehezen ég, mert Feri átnyújtáskor könnyeivel áztatta. Ó tudja miért...

Objektív akar lenni a riportér. Nem minden nő csunya a parket-ten. Vannak szépek, sőt rendkívül szépek is köztük. Pardon, de ma azok nem jöttek el. Ambár van-nak. Bizonyára akadnak. De sohse látni őket. Allitóltag azért, mert nem élnek monden életet. Illetőleg egyáltalán nem élnek. Tudniillik szép nők nincsenek Debrecenben. Ez sirnivaló, de tény.

Viszont elegánsak. Elegánsak? Izléstelenek. Nem mind. Van köztük kevésbé izléstelen is. De a riportér vigasztalódik, mert tavaly látott egy valóban elegáns nőt a Hungáriában. Hohó, egy kis tévedés csuszott közbe! A pesti Hungáriában látta. Nem itt. Mindegy.

És a férfiak? Többnyire derék családapák. Almosak. Közben horkolnak is egy kicsit, de csak akkor, ha a jazz nagyon hangos. — Ilyenkor a legelkeseredettebb horkolás sem feltűnő. A családapa szenved a bárban. Melege is van. De muszáj... A kislány felcseperedett. És milyen nehéz manapság nyelbeütni egy házasságot!...

És itt nyüzsögnek az aranyifjak. Ach! bódító elegancia. Minden zakkó a legelső divat szerint készült. A legeslegelső szerint. Ha így haladnak, tíz év múlva elérik a biedermayert. A debreceni aranyifjak zakkóiért a British Muzeum nagy pénzeket fizetne. Pedig a szöv-et uj, csak a fazon régi. A legelső divat. Nem a legutolsó.

Hangulat? Az van. Csöstül! A párok kigyózva vonaglanak. Né-melykor viszont vonagolva kigyó-znak. Az asztaloktól hangosan át-beszélgének a távolabbi asztalok-nál ülőkhöz. Átkiabálnak. Gyakran átordítanak. Ez utóbbit a zajjal indokolják. És minél nagyobb a zaj, annál inkább ordítanak. Te-hát a Hungáriában a szó legszoro-sabb értelmében zajlik az élet.

Még a jazz-bandról kell írni. A közkedvelt Keczyék úgy játsza-nak, ahogy akarnak. És szépen akarnak játszani. A riportér tar-tozik megállapítani malicia nélkül, hogy ez mindig sikerül nekik. De ha legalább annyit keresnének, mint amennyit a legduhajabb ven-dégek megbliccelnek tőlük, akkor nem lehetne a debreceni közönség-e semmi panaszuk. Eddig viszont az a helyzet, hogy a közönség rendkívül megelégedett a Hungá-ria jazz-bandjével, csak a kedves és tehetséges négy muzsikusz gye-rek elégedetlen a közönséggel. — Joggal!

Tizenkét óra. Ujabb tömegek rohamozzák meg a bár. A hangul-at már teljesen párisi. Ugyanis egy ur a szomszéd asztalnál par-tert eszik. A riportér meg van ijedve, hogy az ur a késsel vélet-lenül megvághatja evés közben be-lülről a torkát. Vértagyasztó jele-net. A riportér óvatosan feláll és ávozik.

A Bika-bár se hagyja magát

A riportér már lefelé halad a Bika-bár lépcsőjén. Közben meg-áll és számol. Nyolcezer egy fe-kete. Meg van rá a fedezet, nem esz semmi baj.

A tenyéryi parkett itt is zsu-olt. És az asztalok körül monoklik csillognak. Keleteurópában és a kapcsolt területeken összevéve nem hordanak annyi monoklit és térdnadrágot, mint a Bika-bárban. A törzsvendégek közül általában nem sokan szavaztak Hegyemegyi Kiss 2ábra. A riportér arra is esküt mer tenni, hogy Györki szem kapott tulzottan sok voksot a formás vádlíju monoklis fiatalurak részé-ől.

Vagyis ez a közönség meglehető-en exkluzív. És lovagias felfogásu. Ha pontos statisztika készülné a debreceni párbajok keletkezésének kairól, úgy a kiindulási színhelyet egtöbb esetben nem kellene a Bi-ka-bártól tulságos messze keresni. A parázs mulatságok tulnyomó része a Bika-bárban bonyolódik e. Közönségének izzó tempera-mentuma gyakran magasra lobog, aminek fokmérője az eltört pohá-

A NAGY HEGYEK ÁRNYÉKÁBAN

PIROSKA KÁROLY KIS REGÉNYE

I.

A rekkenő nyári hőség megszorult a szűk völgyekben s bár a hegyek mély árnyéka már keresztbe feküdt a falu uccáin, a hőséget egy cseppet sem tette elviselhetőbbé. A vasércet fuvarozó kocsi végtelen sora felkavarta az ucca finom porát, amely most mozdulatlan, sárga felhőként uszott a háztetők magasságában.

A hegyekből levezető keskeny utak lejtőin, — mint esetenül cammogó teknősbékek, — töpörödött, öreg tót anyókkák kanyarogtak lefelé s a falu alatt jobbra-balra tértek. Hátukon óriási csomó tárgyal, melynek sulya gerincüket derékszőgbe hajlította. — Egy-egy anyóka aszott testének négy-ötösörös sulyát cipelte hegyről le, hegyre fel. Semmiféle fiziológus nem volna képes megfelelni arra, hogy ezek az agg asszonyok, akik cibereleven és krumpin egy életet elcseleltek át, hol veszik az erőt e valóban baromi munka elvégzéséhez.

Nagy urak jobbágyai voltak az őseik. Abák, Csákok, Drugethek, Rákócziak. Koháryak igáját nyögtek. Sulyos iga lehetett, de megszokták. Évszázadok nemzedékein át a testük hozzárdomult. A létért való küzdelem egyik legyvere, az alkalmazkodás egy új fajta, az igrások, a jármos teherhor-dók fáját tenyészlette itt ki. Sajátságos testi tulajdonságaik öröklődtek e töpörödött anyókkákban.

Másképp nem magyarázható, hogy ez aszott embervázak oly munkát véggezhesenek, melyre a világ legelső erőművészei sem volnának képesek.

Lassan és fáradtan róttam az utat. Magam is az erdőben csatangoltam a délután. Bár fát nem cipeltem, csurromra izzadva, holtfáradtan tartottam hazafelé.

A nagy hegyek árnyéka egyre mélyült. Sötét hátuk mögül a nap sugarai, mint óriási esetek nyultak az égre s vérvörös festéket mázoltak a bárányfelhőkre. Az ég vörös tónus azonban már szemmeláthatóan sötétedett.

A nyitott udvarokra kivágódott a tűzhelyek fénye a kitárt pitvarajtók. Az udvar tárgyai elképesztő árnyékfoltokat vetettek az udvarok fényiskijába.

Hazaértem. A nagy eperfa alatt óhat asszony, abból a fajtából, melyet a mi édes nyelvünk ezzel a dallamos szóval jelöl meg: szipirtó. Öreg, ráncos, aszott. Asszonyok, de már nem nők. Azt a hatást teszik az emberre, mintha egy harmadik nemhez tartoznának.

Boszorkányok szombatját tartják az udvaromon! — ötlött eszembe a vidám gondolat.

A csoport közepén hangosan ágált Hanyicska néni, egykori dajkám, most nyári gondviselőm, akít röviden csak Tyetkának (néni) szólítottam. Tőle folyt a szóardat ajkairól s a boszorkányszínat feltűnő csendben hallgatta. Nagyon figyeltek a Tyetkára, mert észre sem vették, mikor beléptem az udvarra.

— Dobri vecser! — köszöntöttem rájuk.

— Adjon Isten, galambocskám! No csak hogy itt van, — üdvözöltek élénken.

— Mi az? Mi történt? — kezdte a legközelebbi, — hogy a Hanyicska kiment az Ördög Sziklájára... —

— Hallgass, majd én! — vágott bele Tyetka a meginduló áradatba. De mladi pán doktor, először tessék megvizsgálni az unokámat.

— Gyurkót? —

— Epen őt. Oh az az átkozott vampir! Jaj kedves, drága galambfiókám, hogy epen téged választott ki. Talán már meg is haltál szivecském — sikította Tyetka és könnyeinek árja újból megeredt, amint jajveszékelt az unokájára vetette magát.

Odaléptem a leövekelte asztalhoz. A ráterített báránybőr bundán feküdt felpöcölt fejjel legifjabb barátom, a kis, hat éves Halina Gyurko. Szósz haja összebomolva hullott le két oldalra, elkeveredve a bunda hosszú, fűrtös gyapjával. Szemréseiből holtfehéren villogott elő a bogarával fel-fel fordult szemének porcellánja. A máskor oly életpiros, duzzadó pófocskák sápadtan, ványadtan lefentek, mintha elhagyta volna őket az élet

rugalmassága. A halálos sápadtsága a szívemre ütött. Vajjon gyöngy fogcskái nem nevetnek rám többé? Ne-felejtis szeméinek derűs melege nem sugárzik rám szeretetet? Istenem, mi baja lehet? Hirtelen megragadtam ernyedt kis kezét, mely gyermeki pajkosságból annyiszor átkutatta zsebeimet cukorért, Megtapogattam ütőerét. Vert. Szívemről elmúlt a nyomás. A kis Gyuro él. De mintha az élet megkevesbedett volna benne. A szive nyugodtan, ütemesen, de alig érezhetően dobogott.

— Tyetka, mi baja az unokádnak? Láza nincs, de szive alig ver, mintha sok vért vesztett volna.

— Az az, mladi pán doktor. Mégis okos ember vagy uram, — ugrott fel az öreg. Mit mondtam, asszonyok! No, mit mondtam hát? Ugy-e, hogy sok vért vesztett. — Szavaiban diadal zengett amiatt, hogy az én diagnózisom igazolta az ő szavait.

— Persze hogy sok vért vesztett, pán doktor, de milyen sokat. Hisz akkora volt uram, — kétszer akkora, mint a fejem. Itt sülyedjek el mladi pán, ezen a szent helyen, ha nem igaz.

— Jó, jó, de hát mi baja a gyerekeknek?

— Magad mondtad, uram. Jól mondtad. A szent szüire, jól mondtad. Okos ember vagy te, uram. Igazat beszéltél, hogy sok vért vesztett. En is azt mondtam, úgy-e asszonyok? Im ezek az asszonyok mind hallották.

— Az biz igaz, uram.

— Jó, jó, de még mindig nem tudom, mi baja.

— A nyakát uram, nézd meg a nyakát! — szipította Tyetka sürgető hangon. — De várj csak egy kicsit!

— Berohant a konyhába, kihozta a lámpát s odaállt vele a gyermek fejéhez.

— Nézd hát, uram, vedd le a kenődot.

Lebontottam a vizes ruhát a gyermek nyakáról. A nyak baloldalán, a lejforgató izom fölött, apró, mély sebek két sora látszott fordított V-alakban. Szélük zuzott, tépett, kékszegélyes. Mintha apró fésűt vagy fűrészt ütöttek volna a gyermek nyakába.

Néztem, nyomkodtam, közben azon tűnődve, hogy miféle eszköz és milyen körülmények között okozhatta e sebeket.

— No uram, látod, itt szitta a vérét.

— Kicsoda? — kérdeztem Tyetka szeme közé nézve.

— A vampir uram, a vampir. De nehezen akarod megérteni.

Elmosolyodtam.

— Tyetka, hol lakik az az ur?

Vagy talán szokásod ellenére felhőrpintéttel egy verdungot a Nyakiglábnál?

— Ej uram, gondold meg, hogy a dajkád voltam, — méltatlankodott az öreg.

— Jó, jó, — engeszteltem, — hiszen csak tréfálok. Mondd el hát, hol történt.

— Fáért jártam uram az Ördög Sziklájára. A nagy gesztenyefa tövében lepihentünk. Ez a gyerek kutyául elfaradt odáig. Elaludt nyomban, amint végigdől az árnyékos pázison. Jó magam leraktam a motyómat s munkához láttam. Hordom, gyűjtöm a rózsát. Semmi rosszra nem gondolok. Egyszer odanézek az én drágámra, hát irtózat! — ott ül a mellén... — az izgalomtól elfulladt a Tyetka hangja s hallható lett a szivverése.

A többi vénasszony mozdulatlan, kiülő szemmel leste a beszélő ajkáról folyó szót. Szemükben lángolt a hit.

— Hol van ebben az igazság? — latolgattam kedvetlenül a Tyetka szavait.

— Tovább Tyetka, — sürgettem — mi ült az unokád mellén?

— Ó volt uram, ő, a Panyi Pu — egy nagy pók képien szitta a vérét — és suttogással halkult a Tyetka hangja. A félelemtől izzó, lopakodó trinktettet vetett az udvar sötét sarkába, mintha ott sejtene a falu évszázados kísértetét.

Valami olyan megadó félelem, öröklött borzadály meggyőződése reszkedett a hangjában, hogy a hátsó lubbórs lett tőle.

— Nagy pók lehetett — szóltam s hangomba igyekeztem gunyt keverni.

Tyetka megérezte.

— A Szűz Anyára esküszöm, mladi pán, hogy nagyobb volt, mint a fejed. Egy vastag gallyal bal kézbe odasujtattam — mert így kell ütni a boszorkányt. — Felugrott mérgesen. Azt hittem, nekem jön. Sebten kezeszetet vettem s az utálatos lére az Isten nevével megszaladt és eltűnt a bokrok alatt.

A környeztet, vagy az elbeszélés meggyőző ereje okozta, nem tudom. De éreztem, hogy a lelkeket lassan megveszi a balhit. Amint ezt megállapítottam, az értelmem fellázadt. Méregbe jöttem.

— Itt van husz szokol. Hozz az unokádnak tejet, tojást, hust. De frissen. Mert ez az orvossága. Kénektek meg jó éjszakát, — fordultam a szipirtókhöz. Felnyalóltam kis pajtámat, bevittem és lefektettem a saját ágymba.

II.

Másnap délután az erdőt jártam. Felkaspokodtam az Ördög Sziklájára és végigtekinttem az alatta elnyúló régi vulkáni kráter két négyzetkilométernyi terjedelmét. Messzelátómmal megkerestem a százas gesztenyefát, mely alatt a Gyurko piros vért szitta a vampir.

Az erdő, az erdő! Mielőtt belépni az első fák lombjai alá, valami bűntudat kél a szived legmélyén. Érzed, hogy egy külön világ az, ahova belépni készülsz: a csend birodalma, melynek külön titkai vannak. A szűz csend birodalma melyet az emberi láb nesze megszeplősít. Amint beljebb haladsz, egyre jobban érzed, hogy jövevény vagy itt és ellenség. Az egyetlen zaj: lépteid hangja.

Megállsz. Ezer apró mozdulat ezer nesze: finom és állandó zugássá sürsödik füledben. Érzed, hogy e zugás milliányi láthatatlan élet nesze. Hogy minden fa, bokor, levél élettíkokat rejteget előled. Nem látod az apró életeket. De ők látnak téged. Erzed, hogy millió szem bizalmatlanul és ellenségesen figyelni mozdulataidat. Nem félsz, de sejtelveid támadnak. Az erdő hangjai folyton ismétlődő ideg-ingert okoznak, révületbe ejtenek, mindent elhítenek.

Tegnap még nevettem a vámpiron s most a látósvem végigkutatva a gesztenyefa minden ágát, a körülötte nyúló bokrok lombjait, alját. Kerestem a nagy pókot, mely fűrészszerű rágóit belevágta a Gyurko nyakába.

— Szamárság! — szóltam hangosan, amint rajtakaptam magamat e gondolatban. De ugyanakkor tudatalatti lényem világosan látta a Gyurko nyakán a pók fogainak nyomát.

Elfordultam a kráter nyugati sarka felé. Az Ördög Sziklájá tövében bő melegirrás fakadt, mely végigkanyargott a kráteren s apró zuhataokban sietett le a völgybe. A forrás mellett L alakú alacsony, tömör közház emelkedett. Ezt az utolsó Ilsvay építette, aki zajos és tékozló ifjúság után ide vonult vissza, mikor az óriási birtok futni kezdett a lábai alól. Itt idézte az arany hütlenné vált szellemét a mágia és alchymia titokzatos igéinek erejével, amíg egy reggel szétszaggatott testtel találtak meg kormos műhelyében. Széttépték a felrobbant boszorkánykonyha ördögei, a kiket vasfizekákba zárva izzó tűzőn pirított.

A jámbor tótok azonban szöszerezint értelmezték a történeteket s azóta messze elkerülték az Ördög Szikla forrását s a mellette fekvő házat. Ez most a Rőczey gróf tulajdona, a régi Ilsvay-birtokkal együtt. A ház évtizedek óta lakatlanul áll, csak néha, őszi szarvasbögés idején elevenedik meg egy-egy hétre. Ilyenkor éjjelente vidám férfitaraság zajos zenezóval veri fel a kráter csendjét.

Messzelátómat a hátra irányítottam. Azonnal észrevettem, hogy az egyik kéményből ritka, kekes füstfelleg száll fel, mely szabad szemmel nem volt látható, mert összefolyt a forrás gőzeivel.

— Az ördög házában lakója van, — állapítottam meg. Hogy lehet az, hogy eddig még erről nem hallottam, hogy erről nekem senki sem beszélt. Tovább kutattam a terepet. Az udvar hátsó sarkában hatalmas hársfa emelkedett. Fiatal, szőke lány ült alatta, világoskék ruhában. A fa ágairól hosszú fonálon barna gömb függött

aia, akkora, mint egy rugólabda. A lány most felállt, valamit kivett a karján lógó kosárból és a gömb felé nyújtotta. A gömb megelevenedett. Hosszu, ivelt, szőrös lábak bomlottak elő belőle a lány keze felé. Pók volt, egy óriási pók. A szívem örületesen kalapált. Elképedve eresztettem le a messzelátót s csodálkozva tapogattam a szeméimet.

— Almodom vajjon? De hiszen éber vagyok. De mégis lehetetlen. Újból szemembe emeltem a csövet. Nem láttam semmit. A hársfa ott állt, de a lány is, a pók is eltűnt.

— Persze, a táveső mutatta oly nagynak az állatot, — kaspokodott ki magyarázatot kereső lelkemből a gondolat. De rögtön meg is cáfoltam magamat, mert hisz akkor a lányt is arányosan nagyobbak kellett volna látnom.

— Meg kell bizonyosodnom! — ugrott talpra a kétség. — Ott a bizonyosság a Gyurko nyakán! — csön-desített az összefüggéseket kereső értelem. De azért csak felálltam. Néhány perc alatt leereszkedtem az Ördög Szikla kupjáról s nem sokára a menedékes, ciheres hegyoldal fölé jutottam, melynek aljában a ház feküdt. Innen csak az egyik kéménye látszott. A gyors kaspokodásban elfáradtam. Leültem egy fatöncre, hogy kifújjam magam, mielőtt tovább indulok.

A csaknem derékig érő aszott erdei gazból, előttem mintegy negyven lépésnyire, elnyomorodott, alacsony tölgyfa nyult fel. Egyetlen leveles galyán örvös rigó csipogott. Ismerem a madarak hangját s azért ennek a csipogásnak a különösége, szokatlansága azonnal feltűnt a fülemnek. Ilyen hangot örvös rigótól még nem hallottam. Hangjából halálos borzadály, reménytelen kétségbeesés siklott. A fészkefiosztott anyamadar sírása fogható némileg hozzá. Valóságos esedezés, segítségkérés volt a hangja, melynek nem állhattam ellent. Önkénytelenül emelkedtem fel és vigyázva megindultam a tölgy felé.

Amint megindultam, a madár hangja egyre visítóbba, keservesebbé vált. Szárnyai meg-megrebbentek, de lábait mintha lép fogta volna a galyhoz: nem tudott elrepülni. Közben egyre sirt. Már csaknem a fa alatt voltam, mikor a száraz gaz fölé női kéz nagy-ságu, sárga foltos kigyófej emelkedett. Hideg, merev szemét felém fordította, kétágu nyelve éles sziszegéssel futkosott ki-be ajkai között. A borzadály hidege a fejem tetejétől a talpamig villámolt. Önkénytelenül, hirtelen mozdulatlan sujtottam a fejre három méteres turista botommal. Az óriási hulló lekapta fejét és kinyújtott teste eldobott dárdaaként suhant lefelé a száraz gaz között. A rigó tor-kából a megszabadulás örömhanga tört ki, mikor elszállt a fáról. Gondolkodás nélkül rohantam a hulló után a lejtőn lefelé, de nem érhettem utól. Láttam, amint az erdei ház vas-kapujának rácsai alatt tűnik el karvastagságu, gömbölyű teste. Dermedten álltam meg egy sűrű, zöld kőriska lombsátor alá.

— Mi ez? Hol vagyok? Mióta teremnek a Kárpátokban óriási kigyók? Elképedésemből üde leányhang rezzenett fel:

— Otyec, otyec, igyi szudá! (Apa gyere ide!)

— Pocsemu? — szólt ki egy mély basszus.

— Aljosa tozse prijechal. (Aljosa is megérkezett.)

Bár az orosz párbeszédre ügyeltem, figyelmem annyira éber volt felajzott lelki állapotomban hogy rögtön megértettem a leány válaszában jelentőségét. Az az „is” mint egy vilámlény világított bele a helyzetbe. Ha Aljosa „is” megjött, akkor a pók már előbb megérkezett a csavargásból.

— Szólj Gregornak, hogy fogja belhangzott az előbbi mély hang.

Pár pillanat múlva idősebb férfi jelent meg az udvaron, az orosz muzsikok ruhájában. Kezében tálat tartott s kutatva tekintgetett a tágas udvar minden sarka felé. Tétovázva megállt, a ház felé fordult, kezét felemelte s valami nyers, tagolatlan hangot hallott.

— No mi az Gregor, nem látod?

A férfi szopora jelekkel válaszolt, mint a siketnémák.
Gyors léptekkel jött a ház felől a leány; sudár, telt, piros arcú, kék szemű. Különösen a haja tűnt fel, az az ezüstös, hamvasszöke haj, melyben nyoma sincs a sárga vagy vörös színnek. Csak Moszkvában láttam ilyen gyönyörű, orosz típusu leányokat.
Jött és a hársfa mögött lévő kőrákásra mutogatott. Gregor megindult, megtalálta a kigyót s egy tál tejjel becsalogatta hátul az udvarban valami ölére alkotmányba. Amultán néztem, amint az öt méternyi hulló éhes malacként követte a siketnémát.

Este — miközben a vacsorámat tállalta — megkérdeztem Tyetkát:
— Ki lakik az Ördög Szikla alatt?
— Az ördögök, uram. De azok is csak ritkán.
— Mikor?
— Rendszeresen.
— Hogy tudod?
— Mert éjjelente zeneszó mellett mulatnak. Ha egy leány ilyenkor arra vetődik, elveszti a látását. Kerüli azt a helyet minden jótételek.
— Pedig én ott voltam és láttam a pókot.
— Tréfálsz uram.
— Hát miért nem hiszed?
— Mert az lidérc. Csak ártatlan férfiak jelennek meg minden hetedik esztendőben.
— Akkor te is ártatlan férfi vagy, Tyetka, mert te is láttad, — kötődtem vele.
— Erre megharagudott és szó nélkül kiment.

III.

Mi húzott engem mindennap az Ördög Sziklájára? A titkok, melyek a magános házat környezték? Vagy a leány, aki maga is egy nagy titok volt? Vagy az unalom? Nem tudtam magamnak számot adni róla, de nem is akartam a lelkebe nézni. Éreztem valamit, amíg órák hosszat hasaltam a forró napsütéstől izzó sziklán. Szemem a házat figyelte, kutatta. — Kik ezek itt? Mit csinálnak? Miféle tragédia kényszerítette őket ez emberhangtalan magányba?
Gregort többször láttam, amint megtömött háztáskával mászott fel a hegyoldalban a közeli városka felől. Könnyű volt kitalálnom, hogy ő gondoskodik a magános ház lakóinak szükségletéről. A leányt is többször láttam. Ő is felfedezett engem s észrevettem, hogy valahányszor kijön az udvarra, szeméi a sziklatetőt keresik. Mikor engem meglát, mintegy megnyugodva folytatja napi teendőit. A lelkébe már bizonyára beidegződött, hogy én is hozzátartozom a megszóktott környezetéhez.

Egy délután messzelátóval felfegyverkezve jött elő. Körülnézett a kéklő határon, majd a cső végét tévovázás nélkül a sziklára irányította. Mintha megcsiklandoztak volna, felugrottam s teljes magasságomban kiegyenesedve, levett sapkával köszöntöttem a szép ismeretlent. Megbiccentette a fejét s elmosolyodott.
Sohasem láttam még ilyen édes mosolyt. Diadalmas öröm zúdult a szívemre, hogy szinte elszédültem. Le kellett ülnöm. Mire csöveget a házra irányítottam, az udvar üres volt.

Az alkony leszállt. Az erdő árnyékoltjai lassan beleolvadtak a sötétség tónusába s én mégsem mozdultam a szikláról. Oda bűvölt az az egyetlen mosolygás. Ott vergődtem, mint az örvös rigó a száraz tölgyfán a kigyó lenyűgöző tekintetének hatása alatt.
A csillagok egymás után gyúltak ki s én még mindig itt lestem az én szöke titkomra, aki egyszer messziről rám mosolygott. A szívemben muzsikált a vér, a nyelvemen méz ízét éreztem, fejemben édes mámor zsongott. Egynek éreztem magam a megszerve nyuló erdővel, a körülöttem lélegző, susogó, titokzatos természettel.
Nagyot nyújtottam s két karom hatalmas ölelésre lendült.

— Segítség! — sikoltott bele egy hang az éjszaka csöndjébe. Egy hang, mely sokkal frissebben élt a lelkeemben, semhogy azonnal meg ne ismerjem.

Gondolkodás nélkül ugrottam fel és siettem a segélyére. Meddig tartott ez az út s hányszor buktam fel a kapuig a sötét erdőben, azt nem számoltam akkor, mert rá sem ügyeltem. De még napok múlva is darabokban éreztem a testemet. Mikor a rásos kapu elé értem, a lány görcsösen kapaszkodott a vasrudakba.

— Szkorej, szkorej, pre Boga zsvégo!
— Mi történt? — lihegtem az erőfeszítéstől.

— Az apám! Megöli az apámat!
Megnyomtam a kilincset, nem engedtem. Egy pillanat alatt átvetettem magam a kapun és a minden ízében reszkető lány mellett állottam. Görcsösen kapaszkodott a karomba. — Futva siettünk a ház felé. A hosszú, sötét, zárt folyosó végén, csukott ajtó hasadékaiban világosság szűrődött ki. Eddig velem futott a lány. A zárt ajtó előtt elhagyta a bátorsága. Lábai a földbe gyökereztek. Testét belső remegés rázta, miközben az ajtóra mutatott.

— Ott, ott! — suttozta s hangjában iszonyat csengett.

Pillanatra a rettenetes kigyóra gondoltam.

— Mi van ott? — kérdeztem sürgetve.

— Öld meg, öld meg a rettenetes állatot. Kezei lehanyaltottak karomról s egy reflexszerű mozdulattal az ajtó felé löktek. Felrántottam — s az elem táruól látvány előtt borzadva hőkentem vissza. Orvos vagyok; véres és másnak iszonyatos képek az idegeimet nem zaklatják fel, de amit a szobában láttam, annak a jelenetnek a különös, természetfölötti borzalmassága sohasem fog emlékezetemből kitérődni.

A tágas, boltíves szoba szemmel láthatólag élettani laboratóriumnak volt berendezve. Boncoló készleteket, sterilizáló kályhát, górcsőket, szűrő-készülékeket láttam különféle állványokon. A szoba hátsó falánál hatalmas cementmedence volt a padlóba építve, melyet a külső hőforrás látott el meleg vízzel. A szoba négy sarkában karcu állványokon hatalmas petróleumlámpák nappali fényt árasztottak a helyiségre.

A szoba közepén, a medence előtt ezüstös hajú, erős, szöke férfi feküdt, hosszú, fehér, laboratóriumi vászonköpenyben.

A halott testén egy apokaliptikus szörny, egy hihetetlen nagyságú folyami rák nyult el. Ollóival és lábival a feltépett zsigerekben vágkált. A szobát teljesen betöltötte a kifolyt vér és a tépett zsigerek fojtó szaga.

A szörnyeteg feje egészen eltűnt a holt férfi mellében. Az undortól és borzalomtól kábultan végigsujtottam az állat páncélis hátán. Egy zökkenő mozdulat hátrafelé és a feje előtűnt a halott melléből. Hosszu kocányokon ülő, fekete gömb szemű fehér párában foszforeszkáltak s mozdulatlanul meredtek rám.

Döfésre emeltem botom hegyes, acél végét és megrohantam a mozdulatlan szörnyet. Am a bronzszínű állat élt és élesen, ellenségesen figyelt. — Amint botom hegye szája felé lendült, biztos mozdulattal ragadta meg ollójával a végét. A döfés irányt tévesztett, jómagam kilődultam az egyensúlyból s csaknem a szörnyeteg retentő ollói közé jutottam. A botor szerencsémre nem eresztettem el, de az állat sem. Amint egyensúlyom helyreállt, újabb és újabb haszontalan kísérletet tettem, hogy az acél a torkába üsse. Am a páncélos csoda részen állt s könnyedén elhárította támadásaimat. Rémülten tapasztaltam, hogy izomereje sokkal nagyobb, mint az enyém. Egyszerre az állat egy hirtelen ránduló, sajátos mozdulattal a másik ollójával is megragadta a botot. A halálfelelem jeges szele rá fújt a szívemre, homlokomat kiverte a hideg veríték. Kezem szorítása már meglazult a boton, mikor hirtelen mellettem termett Gregor, a siketnéma szolgálja és ő is megragadta a botot.

Egyesült erővel sikerült a szörnyeteg sarokba szorítani. A bot acél vége recsegett törte be páncélját és keresztül hatolt testén. A halódó szörny végvonaglásában hatalmas ollója közé kapta az egyik lámpát és a földhöz csapta. Az égő nafta végigfolyt a padlón. Felkaptuk a szörnyeteg áldozatát s kivittük a nagy hársfa alá.

A néma fejszét ragadott s gyilkos dühvel rohant az udvar hátsó részében fekvő faalkotmányba. Sokáig hallottam bösz csapkodását s dühtől fültöt, tagolatlan kiáltásait. Végre munkája végeztével előjött és úszköt vetett az ólra.

A lány akkor már önkívületben feküdt, erős ideglázt kapott, félrebeszél. Karjainkon vittük le a faluba, hol a sopánkodó Tyetka segítségével ápolás alá vettem. Nem sokáig ápolhattam. A néma még az éjjel eltűnt.

de már kora reggel megérkezett gépkocsin, ismeretlen urak társaságában. Elvitték az én szöke titkomat, amit oly szeretettel ápoltam volna.

A történeteket illetőleg teljes sötétségben voltam a következő vasárnapig, amikor a posta meghozta a Gölnicvölgyi Kürt legújabb számát, melyben a következő hírt olvastam:

„Mint hiteles forrásból értesülünk, B. orosz herceg, aki leányával együtt Oroszországból menekült s a Rőczyegrói vendégbarátságát élvezte, a napokban váratlan baleset folytán elhunyt. Leánya a súlyos csapás követ-

kezében ideglázt kapott. Felgyógyulásához nincs remény.”

A név világosságot gyújtott a sötétségbe. Ismerős és szakemberek előtt tisztelt név volt. A herceg évtizedek óta élettani kutatásokkal foglalkozott. Angol tudományos folyóiratokban számtalan cikkét olvastam, melyekben érdekes kísérletekről számolt be. E cikkek javarésze a különféle vitaminek hatását ismertette az alsóbbrendű állatok szervezetére. Így nagyjában megérttem e különös történetet, melynek részletei azonban örökös homályban fognak maradni.

A tündérr király küzdelme forgalmi adóellenőrökkel és végrehajtókkal 1926-ban

Riport az új Tündérországról.

Úgyes pszichológusok az emberi élet egész mezejéről, a modern világ sok-sok egymástól egész külön álló terrénjáról szedtek és szednek összes adatokat, hogy megvilágítsák minden oldalról azt a hatást, amivel a háboru, meg az utána következő idők gyurják, alakítják, új és új formába öntik az emberi lelket, az életet. Sok mindenről tudjuk ma már, hogy másképpen van, mint volt a békében, régi fogalmak eltűntek, újak jöttek s a ma is élők az új vonások seregével gazdagították, változtatták. Az az apróság, amelyet én szedtem fel az utófényt s amelyet most elmondok, talán jelentéktelennek látszó, de kedves és érdekes adat ehez a nagy változáshoz. A tündérek országában beállt nagy változásról akarok beszélni.

A tündérek mindnyájunknak kedves ismerősei. Ott virrasztottak ökölévzerek óta minden kisgyerek ágyánál. Ellesték kívánságait és édes valóságokká varázstolták csodás hatalmukkal. A kis szíveket, amelyek még nem értek meg a világ valóságos fájaldalmának, nagy bánatainak megismerésére, az ő könnyű hatotta meg, formálta benne a részvét, a jóság első csiráit. És az ő örömeik voltak a gyerek első tiszta öröme, önzetlen gyönyörűsége, a fejlődő lélek ő rajtuk próbálgatta ki először ítélőképességét, hogy gyöngye szárnyaival felrepüljön, beléssa a jó és a rossz között a nagy szakadékot. A tündérr király birodalmában a törökök voltak az ellenség, meg a német. A gonosz mostoha, a farkas, a manó. Mi újság ebben a világban a háboru és a forradalmak után? A boltokban árulják még a régi mesekönyveket. Vajjon abban a gyermekvilágban is úgy van még minden, amelyikhez alig jutott el ezekből egy-két rongyos példány? Mit csinál, mivel bajlódik a tündérr király a gyerekek többségének, a szegény gyerekeknek fantáziájában?

Az én hónaposszobámat — bevalom — ajtó köti össze ezzel a modern tündérvilággal, mulasztást követnek hát el, ha be nem számolnék arról, hogy mi történik ott. Az ajtó ugyan be van csukva, de áthallik rajta négy gyerekek a hangja, amint csacsog, beszél. A házigazdám a négy gyerek, egy derék cipésmester s a tündérr királyról egy-egy délelőtt esik szó köztük, amikor a csizmadia a műhelyben adjusztálja a Csicsogón elkopott bakkancsokat foltokkal meg talp-találékokkal, a mesterné asszony meg a piacot járja a nagy szatyorrall, amelyből, fájdalom, oly ritkán potyog ki piros alma a gyerekek számára. Inkább csak krumplival van az bizony tele. — Ezeket a délelőttökön szedtem ehhez a riporthoz az anyagot, amíg félálomban belecirpelt a legnagyobb gyerek, a hatéves Eszti vékonyka hangja, nem respektálva az éjszaka dolgozó szobaur, az újságíró álmát.

Úgy kezdődik a dolog, hogy a gyerekek kémi kezdik Esztit, mesélnen. Az első kérdés nem igen szokott használni s rendszeren ében vagyok, amikor Eszti éneklően nyujtva belezkezd:

— Volt egyszer, hool nem voolt..

az Óperencián is tul volt egy tündérr király. Kacsalábon forgott a vára, nagy gazdagságban élt a három lánya. A tündérr király ezüst széken ült, ott csinálta egész nap a csizmákat, finom, arany cipellőket. Egy milliót is megkeresett egy nap ő, meg a három segédje, mert három országban sem csinálták olyan szépre a kis csizmákat, mint ő. Este, a munka után kiült a kiskapuba, az ölébe vette a három kislányát, mindeniknek szép, piros almát nyomott a kezébe, meg egy tannici cukrot. A szomszédok, ha elmentek a kacsalábon forgó vár elé, mind megsimogatták a kislányokat, mert olyan szépen mosolyogtak rájuk. Meg tiszták is voltak, rendszeren megmosakodott mindenik. Nem úgy, mint te, Pisti.

— Nem is vagyok én lány — szól közbe a hároméves Pisti.

— Reggel mézeskenyeret, meg lekaváros kenyeret kapott mindenik gyerekek, — folytatja az Eszti a mesét — még narancsot is hozott haza a piacról a tündérr királyné. Ebédre töltött káposztát főzött három szakács s édesbort ittak a kislányok is az anyjuk poharából.

— Nohát egyszer egy gonosz tündérr jött be az országba s megvárásztolta a kis csizmákat, amiket a tündérr király csinált, hogy sohase kopjanak el. A király csak egyre csinálta a csizmákat, de mindennap kevesebbet adott el belőlük a szinben. (Úgye, hogy debreceni csizmadia volt az Eszti apja, hogy is ismerné másképp a csizmadia szin, meg hogy tekintené tündérr király foglalatosságának az apja mesterségét?) A nagy rud csizmakat csak cipelte vissza a király, meg a három segédje, nem kell el biz egy sem, a tündérr varázslata miatt, mert-hogy mindenkinék örökké tartott a csizmája, mindig csak új maradt. (Csakugyan érdekes volt ez a Tündérr ország, de azt hiszem, hogy léve-delt itt Eszti, bizonyosan elnyűttek ott is a csizmák, csak pénzük nem volt a tündéreknek új csizma vásárlására. Dehát lássuk mi lesz a mese vége?)

— Egyszer aztán az történt, hogy a tündérr királyné üres szatyorrall jött meg a piacról.

— Ti se kaptok, lelkeim — mondta a lányoknak — most már almát, de még mézeskenyeret se. Nem telt ma egyébre, csak egy kis krumplira. — Az édesbor se volt ott az asztalon, amikor nekiültek a nagy tálnak és együtt ették a savanyú kolompirt.

— Nem e vón a legnagyobb baj, lelkeim, — azt mondja a király az ebéd után — hanem a, hogy adót kellene fizetni.

— Miből fizessük, mondja? — kérdezte az asszony, hiszen nem kell itt senkinek a maga munkája.

— Hát nem is fizettek, de még eleresztették a három segédet is. Azon-tul már a tündérr király se dolgozott soha. Ott állott üresen az ezüst szék, a három lába közül annak is el kellett adni egyét. No, osztán elment a másik kettő is az első után, az arany cipellőket, gyémántos patkóval, bizony oda kellett adni a zsigögóra, ott se vette más meg, mint a gonosz lündér, az se felül harmadáron. Még a végrehajtó ur is elment a kacsalá-

lábán forgó várba, lepecsételte a sífont, meg a butort, egy öt ruhánál nem maradt egyéb a három királykisasszonynak. Szomorúan üldögélt otthon a tündérkirály, amikor egyszer csak levelet kap a szomszéd ország királyától. Azt írja a király a levélbe, hogy a fia elvinné a legnagyobb királykisasszonyt, elindul látogatába. Ott is lesz már másnap.

Még el se olvasta a levelet, máris ott volt egy forgalmi adóellenőr. Azt mondja, hogy mutassa meg neki a király az adókönyvet, megmutatja, hát látja az ellenőr, hogy hét hét óta sincs már bélyeg beleszerelve.

— Letagadja maga az adót, — mondja a tündérkirálynak — tudja, hogy büntetés jár ezért?

— Nem tagadnám én, de hát nem adtam el egy csizmát se, miért ragasztanám hát a bélyeget?

— Megesalta maga az államot, — mondta az ellenőr — megálljon, majd meglátja, hogy mi lesz.

Egyszeribe ott termett az ablak alatt a gonosz tündér, oszt bekiáltott rajta:

— Dehogyan nem adott el, én is látom, tegnapelőtt is csinált két csiz-

mát, kinek csinálta, ha nem adja el? — Igen, mert a királykisasszonyok csizmáját nem átkozta el, te gonosz boszorkány! — feleli a király. — Kinn volt már belőle a lábuk, azért csináltam új csizmát nekik.

— De az ellenőr nem hitte el a király szavát, azt mondta, hogy elküld másnap, tömlőbe csuktatja, amiért megesalta az államot.

— Másnap megjött fényes huszáruhában háztüznézőbe a szomszéd király fia. Alighogy megjött, alig panaszkolta ki magát a király, máris ott voltak a végrehajtók, meg az ellenőrök. Azt mondták, hogy menjen velük a törvénybe. Ezt nem hagyta annyiban a királyfi, aki tüstént szerelmes lett a legnagyobb királykisasszonyba. Megfogta a gonosz tündért az ablak alatt, ahol leselkedett, a kardját a szívének szegte és úgy követelte, hogy vallja meg az igazságot. Meg is vallotta, hogy ő varázsolta meg a tündérkirály országában a csizmákat. Kiderült, hogy ő vette meg a tündérkirály minden harmadárton eladott csizmáját. A királyfi visszavette tőle mindet, csak úgy kegyelmezett meg árva életének. Ki is

szökött tüstént a birodalomból. Az emberek csizmája egyszerre elkopott, vevője akadt a gonosz manó házában akadt sok csizmának. Az ellenőröket, meg a végrehajtó urat meg elkergette a vitéz királyfi és olyan lakodalmat ült a királykisasszonnyal, amilyen...

Az ajtó nyílt ebben a pillanatban, mind a négy gyerek odarohant az anyjukhoz.

— Hoztál-e almát anya?

A tündérkirály regéjének a befejezését így nem hallhattam meg s egyebet nem tudok elmondani az új Tündérországáról, amelyben a régi törökök, németek, gonosz manók helyét a forgalmi adóellenőrök, végrehajtók foglalták el. Ezek a gyermekmesekincs új alakjai s adatok arra, hogy a gyermekfantázia miként dolgozza fel a nagyok gondjait, életét. A legközelebbi mesélődelélelőt érdeklődve várom. Vajon mi történt a tündérkirály másik három kislányával? Mi lesz a legközelebbi riport a meseországából?

THURY LEVENTE.

Az embereknek nincs pénzük orvosra, patikára

Üresek az orvosi rendelők és a gyógyszerárak.

Ma betegnek lenni epp olyan költséges dolog, mint elégánsan öltözködni, vagy az Arany Bika éttermében ebédelni. Debrecenben az üzletek üresek, a vendéglőkben menüt esznek, a betegek nem várakoznak az orvosi rendelőkben és a gyógyszerárakban is csak néha látni embert, aki orvosságot vásárol. Az idegen, aki az orvosi rendelők és a gyógyszerárak forgalma után itélné meg a várost, azt hihetné, hogy ez a világ legegészségesebb városa, ahol alig van szükség orvosra és patikára. — A véleménye azonban nyomban megváltozna, ha sétálna a klinikai telepekre zsúfolt kórtermek és az ingyen rendelők tömött folyósóin. Sok itt a beteg, több, mint szabadna lenni, de nincs pénz és így a súlyos gazdasági helyzet az oka annak, hogy ez a beteg város olyan egészségesnek látszik. Nincs pénze az embereknek orvosra, patikára.

Amiről az orvos panaszkodik.

Az embereknek nem jut pénzük az egészségükre, de ha már nagyon rosszul érzik magukat és elhatározzák, hogy orvoshoz mennek, akkor a pénzes beteg tanárhoz megy, a pénztelen pedig a klinikát keresi fel. A magánrendelők így beteg nélkül maradnak és hiába gyüleseznek és folytatnak megbeszéléseket az orvostársadalom kríziséből, nem sikerült még orvoslást találni. A fiatal orvosok nem tudnak praktizálni, a régi praktizáló orvosok pedig a pénztelen betegek miatt nem tudnak praktizálni, a régi praktizáló orvosok pedig a pénztelen betegek miatt nem tudnak praktizálni, a régi praktizáló orvosok pedig a pénztelen betegek miatt nem tudnak praktizálni.

— Az emberek ma már nagyon is meggondolják — mondja egy jónévű orvos, — hogy felkeressék a rendelőket. Örökig is elülhetünk a rendelőkben míg egy páciens akad. A legnagyobb baj az, hogy az embereknek nincsen pénzük arra, hogy gyógykezeltessek magukat, az orvosi díjakat nehezen tudják megfizetni. A legtöbb orvos pedig nem is ragaszkodik a megállapított díjtételekhez, hiszen a beteget, ha nem tud is eleget fizetni, nem küldheti el a rendelőtől. A fizető betegek orvosprofesszorokhoz mennek, a betegek nagy százaléka pedig ingyen rendelésre jár. Debrecen a multban sem volt hálás talaj az orvosoknak, a paraszt az ökrét és lovát még csak elviszi az állatorvoshoz, mert „a jószág pizt ir”, de a maga egészségével nem sokat törődik. Ha nagyon komoly a baja, hát legfeljebb a patikustól kér tanácsot, mert az nem kerül pénzbe. Egyformán rossz a helyzete minden orvosnak, mert ha akad is beteg, azok is jórészt protekció-sok, az orvos barátai, ismerősei, ezek adják zömét a privátorvosi rendelők látogatóinak.

A gyógyszerész panasza.

Ha a betegnek nincs pénze orvosra, természetesen nincs pénze orvosságra sem és nem keresi fel a gyógyszerárakat. A patikák forgalma így alaposan megcsappant és a gyógyszerárak közönsége tartózkodik a vásárlástól. A patika mindig drága volt, mint mondták: méregdrága, de azért

Debrecen utolsó főbirájának és a feleségének holtteste most, hetven év múlva is ép és nem porladt el

A nagy magyar mesemondó, Jókai Mór egyik gyönyörű regényében, a Lőcsei fehérrasszonyban írja meg a kurucgenerálisnak, Andrássy István grófnak történetét. A történetbe tartozik a generális angyali jószágú feleségének, a szép Serédy Zsófiának szenvedése és halála.

„A krasznahorkai szent asszony.”

Serédy Zsófia ott várta a daliás urat a krasznahorkai várban két édes kis gyermekével, a dervisgenerális, Andrássy Miklós, a sógor durva, cinikus magaviseletét türe. És míg a daliás kurucgenerális, Andrássy István uram mulatozott Korponay ezredskapitány világ-szép asszonyával, addig Serédy Zsófia ott imádkozott az uráért s imádkoztatott a két gyerekével a krasznahorkai várban mindennap. Egyszer aztán hire jött, hogy a kuruc generálisból labanc generális lett. A dervisgenerális erre a hírre lángoló, tomboló dühre lobbant. Bezáratta a várat s készült a haza-jövő „hazaáruló” testvért fegyverrel fogadni. A két fiút is izgatta a hazaáruló apa ellen. A méreg fogott is a nagyobbikon s amikor az apja a várkapuhoz közeledett, a gyerek kis ágyujával bizony rálőtt az apjára. Ebben a pillanatban a már holtan fekvő Serédy Zsófia keze tiltóan felemelkedett, a fiu künn az ágyujánál felsikoltott, visszatántorgott s így tévesztette el a golyó Andrássy István generális.

Andrássy István Serédy Zsófiát azután üvegkoporsóba tették, abban őrzik s a környéken szentnek tartott asszony ma is oly ép, mintha tegnap hunyta volna le szelid szemét.

Igy mondja el ezt a megható történetet a nagy meseköltő.

Ennek a mesének igaz vége itt, Debrecenben azonban valóság-gá lett.

A debreceni Kossuth uccai temetőben is van egy sírbolt, amelynek két halottja ma is épen, el nem porladva nyugszik egymás mellett fakoporsójában — hetven év óta.

A két halott tóthi Poroszlay Frigyes, Debrecen utolsó pallosszögu főbirája és első polgármestere, valamint hűséges hitvese, Margitay Klára asszony. A kiváló főbiró, aki a debreceni református egyháznak sokáig volt főgondnoka és a kollégium életében is jelentős szerepet vitt, 1857 januárjában halt meg. Nemsokára követte őt halálba felesége, Margitay Klára is, akivel együtt egy kriptába temet-

ték. A kriptát befalazták. Azóta csendesen pihentek egy becsületes, szép élet után egymás mellett s lelkeik bizonyosan összelelközve tekintettek le földi életük szenvedéseinek, örömeinek helyére. Pedig volt szenvedésekben részük. — Poroszlay Frigyes a legnehezebb időkben állott Debrecen ügyeinek élén. 1844-ben választották meg Debrecen főbirájává, amely tiszte 1848 május haváig tartott, amikor megszűnt a városi biráskodás, megszünt Debrecen pallos joga is és a törvénykezést elkülönítették a városi közigazgatástól.

1848 májusában az új törvények értelmében polgármesterré választották.

Mint Debrecen polgármestere végig élte a szabadságharc mozgalmas idejét, majd 1849-ben az orosz invázió szenvedéseit. A debreceni csata után előzönlötték az oroszok a várost s bizony nehéz gondot adott az akkor már ösz, öreg polgármesternek az, hogy megmentse a város épségét és vagyonát és megóvja polgárait minden bajtól.

Az oroszok megszállása után következett az abszolutizmus ideje s Poroszlay Frigyes é keserves időből is négy évet szenvedett végig, az osztrák önkényuralom ellen véde városát. 1853-ig volt polgármester, amikor az abszolutisztikus kormány Csorba János nevezte ki polgármesterré. Poroszlay Frigyes volt az utolsó alkotmányosan megválasztott tisztségviselője Debrecennek, aki helyét elhagyta.

A polgármesterség után csak egyházának, az iskolának és családjának élt. Amikor elhalt, nagy részvétel kísérték utolsó útjára polgártársai, akik a polgármesterségből történt távozás alkalmával így emlékeztek meg róla: „Azon öntudattal távozhatsz a tisztes ágastyán, hogy őt, mint a közügyeknek a legviszontagságosabb időben is hű sáfárát,

minden őt ismerők becsülése kísértte el a csendes nyugalomba.”

1857 óta ez évben kellett a befalazott két halott nyugalmát megzavarni. A most élő Poroszlay-családban gyászszert történt. Mivel Poroszlay László igazgató családjának kriptája megtelt, az unoka elhatározta, hogy felnyitattja a nagyapa és nagyanya kriptáját és mellettük, az ő örök lakóhelyükön helyezik örök nyugalomra az új halottat.

A kriptát felbontották s a késő utódok szembekerültek az ősökkel. Amikor a fakoporsókat félretolták, hogy helyet csináljanak az új, csendes lakó koporsójának, a fakoporsó fedele félrebillent és a nagyanya, néhai Margitay Klára keze kibillent a koporsó oldalán. Es ekkor látták a csodálkozó unokák, hogy

a nagyszülők ma is, hetven esztendő multán, holtukban is, teljesen ép testtel fekszenek koporsóikban.

A két halott bőre kissé pergamen színű, egyetlen bélyege a halálnak, de ép, amint ép a köröm, a haj. Es épen őrizte meg az idő a rajtuk lévő ruhát is. Margitay Klárán két bársonyból szabott paszományos magyar divatu, bő ujjú ruha van. Ez is ép, erős, mintha ma öltöztették volna utolsó ruhájába.

A koporsóból kinyúlt kezét Poroszlay László sógora, Szilágyi Lajos helyezte vissza a koporsóba. Megfogta a halott ruhájának ujját, ennélfogva felemelte a kezét és visszatette a koporsóba. Es csodálkozva látta, hogy a kéz nem merev, hanem hajlékony, mintha a halál meghagyta volna a testben annak ruganyosságát.

A régi kriptában azután elhelyezték az új koporsót is, a kriptát újra befalazták s

a régi együtt álmodják örök álmaikat az új halottal, aki talán már régen por és hamu lesz, amikor ők még mindig dacolva a halottakra szabott örök törvénnyel, újabb hetven esztendő múlva is ép testtel várják a késő utódok érkezését.

A két halott pedig nem volt bebalzsamozva. Debrecenben az, a derék, kalvinista magyarok közt, ma sem szokás, akkor sem volt az divat. Valami csodálatos vegyi folyamatnak következményeképp maradt épen a két halott teste az utódok nagy csodálkozására.

Posch Dezső.

NÉVJEGYEK ELEGÁNS
KIVITELBEN, LEGOLCSÓBBAN
KÉSZÜLNEK

HEGEDÜS ÉS SÁNDOR RT.
KÖNYV- ÉS PAPIRKERESKE-
DÉSÉBEN. TELEFON: 54.

Takarékbetétek
előnyösen
kamatoztatnak!

Megkezdődött

az új befizetéses könyvecskék kiadása
a Debreceni Kölcsönös Segélyző-Egylet
mint Szövetkezetnél.

Kérjen
a befizetések és kölcsönökről részletes
tájékoztatót!

sokkal több volt a vevője, mint manapság. — Egy Kossuth uccai gyógyszerértulajdonos mondja:

— Állíthatom, hogy negyedére csökkent a forgalom. Megközelítőleg sem készitünk el annyi receptet, mint régen. Az embereknek nincs pénzük orvosságra. — Megtörtént, hogy egy szegény ember elment orvoshoz, de nem ért vele semmit, mert már annyi pénze nem maradt, hogy a drága orvosságot megvásárolhatta volna. Jellemző, hogy a legkelendőbb cikk, az aszpirin sem fogy olyan mértékben, mint régen. Már az aszpirin is drága az embereknek. Itt van a hideg, a nátház, ez az aszpirin szeszója és még sincs forgalom. A náthát odahaza forró teával gyógyítják, mert az olcsóbb. A szükség rászoritotta az embereket a házi orvosságokra és egymást gyógyítják a régiéktől tanult gyógyszerekkel, melyeknek elkészítéséhez nincs szükség patikára. Így aztán nagyon kevés recept kerül elkészítésre, azoknak is nagy százaléka betegpénztári recept. A kozmetikai szerek még jelentenek valamelyes forgalmat, mert arra az asszonyok minden áldozat árán is kerítenek pénzt.

(b. y.)

Reklám
olcsó eladást
rendeznek!

ebédlő, teás, kavés,
mokka készletekből,
alpakka evőeszközökből

valamint
üvegkészletekből

és mindennemű

díszműárukból.

Vételkényszer nélkül kérem
a n. é. vevőközöniséget ennek
valóságáról meggyőződést
szerezni, mielőtt máshol
szükségletét beszerezne.

Berger Zsigmond

Üveg- és porcellán áruház
Debrecen, Piac-utca 66. sz.

Telefon 11-20.

A debreceni hadbírószék súlyos börtönbüntetésre ítélte Chamilla Zoltán főhadnagyot, a honvédezred pénztárának sikkasztóját

A könnyelmű élet sodorta a bűn útjára a debreceni társaságok egykor rendkívül kedvelt tagját — A hosszú vizsgálati fogságon kívül még másfél évi börtönbüntetést kell kitölteni Chamillának

A debreceni honvédhadbírószék Péterfia uccai fogházában van letartóztatva a debreceni honvédezred gazdasági hivatalának volt főnöke, Chamilla Zoltán főhadnagy, aki ellen hivatali pénzsikkasztása miatt indult meg az eljárás. Chamilla Zoltánnal egyidejűleg a polgári bíróságnál eljárás folyt a főhadnagy testvére, Chamilla Lajos budapesti baromfinagykereskedő ellen orgazdaság miatt, mert a testvére által elsikkasztott pénzből elfogadott egy nagyobb összeget.

Chamilla Zoltán főhadnagy Debrecenben nagyon mulatós életet élt, kártyázott, ivott és állandó vendége volt a mulatóknak, táncestélyeknek. Mindenki azt hitte, hogy feleségben társa a testvér e baromfinagykereskedésének és így nem tűnt fel, hogy honnan veszi a sok pénzt a mulatáshoz. A főhadnagy nagyon gavalléros életet élt, állandóan új egyenruhában járt, pezsgős vacsorákat adott és pezsgős vacsorákon vett részt. A bálokon ő volt a legdédelgettebb táncos.

Egy szép napon az elégáns főhadnagy sürgőnyt küldött testvéreinek, melyben kérte, hogy az esti vonatnál feltétlenül várja meg a pályaudvaron. Chamilla Lajos ki is ment főhadnagy öccse elé a vonatához és a vonat befutása után megdöbbenve vette észre, hogy testvére mennyire ideges és zavart. Megkérdezte, hogy mi baja.

— Olyan körülmények közé jutottam, — mondta a főhadnagy — hogy nincs más hátra, mint az öngyilkosság. Rajtam már csak a gölyő segíthet.

A bátyja unszolására elmondta, hogy nagy adósságai voltak, melyeket becsületszóra meg kellett fizetnie és hogy szegényben ne kerüljön, elsikkasztotta az ezred pénztárát, csak hogy pénzhez jusson.

A vasutról bementek Chamilla Lajosnak a lakására és ott a főhadnagy azt indítványozta, hogy szökjenek meg együtt és vándoroljanak ki Amerikába. A kereskedő nem akarta a bajban elhagyni testvérét és beleegyezett, hogy elhagyják az országot. A főhadnagy összes pénzt, 3 millió koronát átadta a bátyjának a kiadások fedezésére. A kereskedő minden készpénzét összeszedte és a testvérétől kapott 3 millióval együtt dollárokra váltotta be a magyar pénzt. Szökésük előtt nagy gondot okozott nekik az utlevél kérdése. Kérni nem mertek, mert attól féltek, hogy az ezrednél már rájöttek a sikkasztásra és ha jelentkeznék utlevélért, a hatóságok kezére kerülnek. Epen ezért vonatra sem mertek ülni és gyalog indultak neki a fővárosból az osztrák határnak. — Szuroksötét viharos éjszakán értek a határszéli Agfaluba. Egy napi ott időzés után egy csempész segítségével sikerült is kijátszani az őrség éberségét és átszöktek a határon.

Osztrák területen vonatra ültek és Hamburgba utaztak. Megérkezésük után azonnal érdeklődni kezdtek az Amerikába induló hajók után. Egész nap a kikötőben csatangolnak, a matrózok megmondták nekik, hogy a Bréma nevű hajó in-

dul leg hamarabb Amerikába. Felkeresték a rakodónál a Bréma hajót és a főhadnagy egy matróznak 50 dollárt ígért, ha kiviszi őket utlevél nélkül Amerikába. A matróz hajlandónak is mutatkozott a dologra és érintkezésbe lépett a hajó egyik alkalmazottjával, aki azonban kijelentette, hogy az utlevél nélkül való utazás lehetetlen, mert New-Yorkban az utasokat Long Islandon leigazoltatják és akinek nincsenek rendben az irásai, visszaküldik Európába.

A főhadnagy tovább kísérletezett és egy hajótitkást akart céljának megnyerni. A titkást is elutasította a kérést. A két szökevény napokig tetlenül maradt Hamburgban és végül kétségbeesésében a kereskedő azt tanácsolta öccsének, hogy térjenek vissza.

— Pénzünk még van bőven — mondta — és ha az ezrednek a kárt megtéríted, valószínűleg visszavonják ellened a feljelentést.

A főhadnagy hosszas rábeszélés után elfogadta bátyja tervét és Hamburgból visszautaztak Berlinbe. Jelentkeztek a magyar követségen és utlevelet kértek. Az okmányait azonban nem tudták felmutatni és így nem kaptak utlevelet.

Berlinből a főhadnagy tanácsára Lengyelország felé vették útjokat és leutaztak Pozenbe. Arra számítottak, hogy a lengyel határon hamarabb át tudnak szökni. Turista módra öltözve, hátukon utazsákkal mentek át Toruma lengyel városra, amikor az országúton egy rendőr igazolásra szólította fel őket. Leigazolták magukat, elmondták, hogy a határ felé igyekeznek. Mivel utlevelük nem volt, a rendőr bekísérte a két testvért és a bíróság tiltott határátlépésért négyheti fogházbüntetésre ítélte őket.

Közben Debrecenben már megapitották, hogy az ezred pénztárát Chamilla Zoltán sikkasztotta el és kiadták ellene és vele együtt szökött bátyja ellen a köröző levelet, melyet megküldtek a külföldi nyomozó hatóságoknak is. A köröző levél azalatt érkezett meg Varsóba, míg Chamillaék a tiltott határátlépésért a fogházban ültek.

Kiszabadulásuk után a követségre kísérték őket, ahol a kihallgatás során beismerték bűnüket. A követség jelentése alapján megindult a kiadatási eljárás és a két szökevényt erős fedezet mellett a magyar határra kísérték és átadták a főhadnagyot a honvédbírószéknek, bátyját pedig a rendőrség vette át.

Chamilla Lajos ellen orgazdaság címén indult meg az eljárás és a budapesti bíróság már ítéletet is hozott az ügyben. A tárgyaláson a kereskedő elmondta, hogy ő már csak akkor tudta meg, hogy az öccse az ezredtől 60 millió koronát elsikkasztott, amikor már minden el volt készítve az utazásra. Az öccsét annyira szereti, hogy eszébe sem jutott, hogy jelentse vagy, hogy cserben hagyja és egyedül engedje futni a világba.

A bíró kérdésére elmondta, hogy a baromfiüzletében társa

volt az öccse és vele mindig elszámolt. Az öccse megérkezésekor csak annyit mondott neki, hogy nagy baj van és csak az öngyilkosság menti meg. Akkor azt gondolta, hogy valami becsületbeli adósságról van szó, sikkasztásra nem is gondolt.

A bíró a tárgyaláson felolvasta azt a jegyzőkönyvet, melyet a varsói magyar követségen vettek fel a sikkasztó főhadnagy vallomásáról. A követségen a főhadnagy beismerte, hogy az ezredtől elsikkasztott 60 millió koronát, a sikkasztását azzal indokolta meg, hogy Debrecenben nagyon fényűző életet élt és 40 millió korona becsületbeli adóssága volt. Szorult helyzetében szánta rá magát arra, hogy kiszökik Amerikába és utra való magával viszi az ezred pénzt. Már e öre elhatározta, hogy a bátyját is kicsalja, mivel annak kereskedelmi tudása révén jobban vélt boldogulni az újvilágban.

A terve az volt, hogy Amerikában bátyjával együtt üzletet nyit és kereskedik. Az ezredparancsnoktól szabadságot kért és úgy remélte, hogy már Amerikában lesz akkor, amikor rájönnek a sikkasztásra. A pénzt, amellyel utnak indultak, két részre osztották.

Az iratok ismertetése után a bíróság bűnösnek mondta ki Chamilla Lajos orgazdaság bűntettében és ezért egy évi börtönrre ítélte. Az ítélet ellen az ügyész és védő felebbezést jelentettek be.

Chamilla Lajos elítélése után került a sor a debreceni honvédtörvénytörvényesek a sikkasztó főhadnagy, Chamilla Zoltán elítélésére. A honvédtörvényesek már a múlt hónapban elkészült az ügygel és készen álltak a nygyszabású ügy letárgyalására. Mánya Márton dr. hadbíró alezredes e nöklte alatt a napokban tárgyalták le az ügyet, tekintettel arra, hogy a pör folyamán kényesebb ügyeket is érintettek, az ügyész indítványára zárt tárgyalást tartottak és csak az ítélet kihirdetése volt nyilvános.

A nemrégben még daliás és hódítóan elégáns megjelenésű főhadnagy teljesen megtörve került bírái elé. A másfél évig tartó vizsgálati fogság nagyon megviselte és ideges remegéssel hallgatta végig az ítéletet, mely szerint a bíróság a már letöltött vizsgálati fogságon felül még egy évi és hat hónapi súlyos börtönrre ítélte. Az ítélet ellen dr. Halász Dezső védőügyvéd felebbezést jelentett be.

(b. z.)

Fü.

— Erich Eichert. —

Fü lenni fü közt! Lehet-e
egyszerűbb, nagyszerűbb ennél!
Gondold csak, lelkem — gondtalan
mezei füvecske lennél.

Hajnali szélben hajlani,
hajlani esteli szélben,
ingani-lengeni-hajlani,
ingani örök zenében.

Hajlani majdnem testtelen
és lélekkel se törve,
ezeregy hajlalon, estelen
monoton, hűs gyönyörbe

Fü lenni fü közt — lehet-e
egyszerűbb, nagyszerűbb ennél —
Gondold csak, lelkem — gondtalan
mezei füvecske lennél.

Fordította: KARDOS LASZLO.

A Csokonai-színház állandó válságát csak a színházépület átalakításával lehet megoldani

A nézőtérnek kétszeresére kibővítésével biztosítható a színház anyagi mérlegének aktivitása és emelkednie a művészi színvonal is.

Több, mint hatvan esztendeje épült fel Debrecen állandó színháza, a nemes arányú, stílusos épület, a romantikus építészeti remeke, Skalnitzky Antal maradandó értékű alkotása, mely szépségre méltó párja a budapesti Vigadóknak, e stílus világszerte elismert kiemelkedő emlékének. A maga korában, mint színházépület is kiváló volt, a 40.000 lakosú város számára teljesen elegendő befogadó képességű nézőterével s ma is párját ritkító hatalmas méretű színpadával. A város azonban nőtt, hatvan esztendő alatt majdnem megháromszorozódott a lakói száma s ezzel szemben a színházépület csak jelentéktelen átalakításokon ment keresztül, a férőhelyek száma alig nőtt valamivel. A színház nézőtérének kicsinyisége most érezteti hiányait teljes mértékben, annyira, hogy a városra súlyos terhet ró a Csokonai-színház mindenkor igazgatójának szubvencionálása.

Mert az bizonyos és különösen az utolsó esztendők tapasztalatai által igazolt tény, hogy

a Csokonai-színház vezetése a jelenlegi befogadó képességű nézőtér mellett anyagi szempontból igen kockázatos vállalkozás.

A Csokonai-színház nézőtérén most maximálisan 900 személy fér el s tekintetbe véve azt, hogy a Csokonai-színház Debrecennek egyetlen színháza s mint ilyen, természetesen repertoárszínház, a

helyarákat nem lehet acsónyan megállapítani. A színháznak a rezsije meglehetősen nagy, hiszen Debrecen közönsége megkívánja és joggal kívánja meg, hogy a Csokonai-színház előadásai nívósak legyenek, a társulat tagjai elsőrendű művészi erők és a kiállítás is mutatós. Egy-egy darab pedig átlagosan csak ötször tűzhető műsorra a Csokonai-színházban, ami azt jelenti, hogy

a direktió a kiállításra többször, tehát többet kénytelen áldozni, mintha sorozatos előadásokat tudna produkálni.

De a Csokonai-színház városi színház jellegénél fogva, de még azért is kénytelen változatos műsorral dolgozni, mert a közönsége nem tulságosan széles rétegekből kerül ki, hanem bizonyos állandóságot mutat. Hiszen a szűk nézőtér miatt a helyarákat olyan magasra kell szabni, hogy a direktió megtalálja a maga anyagi számításait és ezeket a helyarákat még kedvezőbb gazdasági körülmények között sem bírnák el egyes társadalmi osztályok,

a mai viszonyok közt pedig épen nem lehet szó arról, hogy például a Csokonai-színház régi és igazi törzsközönsége, az ugynevezett középosztály úgy tudná látogatni a színházat, mint egykor.

Mert nincsenek meg hozzá az anyagi eszközei.

Megbukott a szubvenció rendszere

A város igyekezett megakadályozni, hogy a Csokonai-színház helyárai tulságosan magasra emelkedjenek és ezért igen jelentős szubvenciót nyújt az igazgatónak, amint hogy már a hasonlíthatatlannul kedvezőbb békeviszonyok közt is támogatta a direktiót. A támogatás azonban épenséggel nem lehet a mai formájában teljesen megfelelő segítés mód a Csokonai-színház számára, annál kevésbé végleges megoldása az évek óta egyre akutabbá váló debreceni színházi problémának. Mert bizonyos, hogy

a szubvenció módszerével csak eltolni lehet a Csokonai-színház évről évre, újra és újra jelentkező anyagi krízisét,

hiszen épen az elmúlt esztendők folyamán bizonyult be, hogy évad elején és közben bármilyen bősé-

ges segílyt is adjon a város a színház igazgatónak, a Csokonai-színház anyagi mérlege év végén még sohasem volt aktív. Az igazgató számára tehát nem volt más megoldás, mint újból és még nagyobb szubvenciót kérni a várostól és a városnak nem volt más választása a veszélybe jutott debreceni színházi kultúra megmentésére, mint az évről évre emelt szubvenció megadása. A szubvencionálás után így nincs megállás s mind bizonyosabbá lesz az a régóta hangzottatott igazság, hogy a Csokonai-színház válságának egyedül helyes és egyedül lehetséges megoldása a színház anyagi önállósítása, annak a lehetőségnek a megteremtése, hogy

a Csokonai-színház megálljon a maga lábán, külső segítség nélkül is.

A mozi és a színház versenye

Ezt pedig csak úgy lehet elérni, ha a Csokonai-színház nézőtérének megfelelő kibővítése által növelik a színház befogadó képességét és ezzel megadják számára azt a lehetőséget is, hogy a helyarákat le szállítva, eredményesen fel tudja venni a versenyt a mozival. A mozi a legszélesebb közönséget szítja fel s abban, hogy tömegművészetté vált a film, nem kis része van annak, hogy a mozi aránylag olcsó helyárral dolgozik. Mindenesetre olcsóbb helyárral, mint a színház s így nagyon veszedelmes versenytársa lett ennek. A színházat tehát versenyképessé kell tenni a mozival szemben s erre csak egy mód van:

leszállítani a színházi helyárait, ami csak egy megoldással érhető el, akkor, ha a Csoko-

nai-színház nézőtérének befogadó képességét lényegesen növelni sikerül.

A Csokonai-színház nézőtérének kibővítése pedig nagyon szerencsésen keresztülvihető. Hiszen alig van színházépület, amelynél a belső tér annyira kevésbé volna kihasználva a férőhelyek szempontjából, mint épen a Csokonai-színház, ahol például minden páholynak külön előtere van s minden különböző nehézség nélkül lehetne még egy emeletstort beiktatni, amellet, hogy az erkély hatalmas megnagyítására is kínálkozik lehetőség. Ma 900 férőhely van a Csokonai-színházban és nem különös építészeti probléma, hogy miként lehetne ezt a számot legalább is a kétszeresére növelni. Hiszen a színház átépítésének gondolata csaknem egyidős

RIGÓ.

Irtá: THURY LEVENTE.

Régen megígérttem, amikor egyszer az én komor, szeretetét mindig elrejtő kutyámról, a Sajórórt írtam, hogy egyszer megírom az ő ellentétének, a Rigónak a történetét is. Nem véletlen, hogy épen karácsonykor váltom be az ígéreteimet. Irhatnék-e máskor róla, akinek a szíve maga volt az életre kelt, buzgó, lóbogó, áradó szeretet?

Azért hívták Rigónak, mert Botpaládon született, ebben a kis kurtanemesi fészekben, ahol az én apám egyre olvadó birtokán termelt az acélos buza s ahol egykor az uraság érdekében keresztben vitték a létrát rigófészket szedni a lurfangos parasztok. Persze, mert az övék volt a kivágott fa. A paládi ember csufneve a rigó, de ő fekete is volt, paládi kutya is volt, hát Rigó lett a neve. Milyen gyönyörűség az a paládi embernek, ha oda kiálthatja az utána kullogó kutyájának, amikor egy kölcei Rigónak csufolja:

— Hallod kutya, szólít az eb! Egy kis kuria mellett hűsölt két esztendeig a palánk aljában nyaranta és erejének teljében szökött meg egyszer velünk. Én egy évvel voltam idősebb nála s talán az én bolondos, játékos kedvem csábította el az asszonytalan, gyerektelen háztól. Kemény tél idején, szánkán mentünk Paládra s két napig addig simogattam, becéztem, hordtam neki a legjobb falatjaimat, — ámbár, azt hiszem, ez keveset nyomott nála a latban, amint később meglátjuk — hogy a szán után szegődött s négy falun keresztülverekedte magát, amíg a bundák közül minden öt percben

hallatszott az én sipitós gyerekbangom:

— Rigó! Rigó!

Nem is tudok könnyes meghatottság nélkül visszaemlékezni arra, ami aztán következett, tizenhétéves, lelkes barátságára a kutyának és a gyerekeknek. Én miattam, bizonyosan tudom, hogy én miattam jött el utánunk. A boldom lett, a barátom, a gondviselőm. Ha a mezőre küldtek ki délután apámhoz, aki arattatott, ő volt a kísérem. Rábiztak s ő komolyan, becsülettel végezte munkáját. Sem verekedkedv, sem szerelem nem szőlította el mellőlem. Fekete bundájába kapaszkodva a kezemmel, bandukoltam mellette s a mezőn erre a puha bundára hajtottam a fejemet, ha aludtam. A Rigó, a kedves Rigó meg nem mozdult volna órákig, hogy ne ébresszen fel. Ő egyedül kísért haza este és a ködmönének vastag ujjá mentette meg egy falunkbeli ember torkát, mert egy alkonyaton hirtelen lépett elő a keskeny uton a rekesz sövény mellől. A Rigó azt hitte, meg akar támadni, egyenesen a torkának szorított s eltelt kemény viaskodásban öt perc, amíg le tudtam könyörögni róla.

Gyönyörű, hatalmas, fekete komondor volt s amilyen tiszta faj, olyan nemes, uri, becsületes egyéniség. A faluban király volt a kutyák között, de valóságos tekintély az emberek előtt is. Rigó senkinek sem hízelt, de csupa nevetés, öröm lett a szeme, ha olyan ember előtt állott, akit szeretett. Csodálatos ösztönrel megérezte, hogy jó ember, vagy gonosz-e az az ismeretlen, akivel találkozott. Nagyon szeretete a magyar urat és a parasztot. A régi országgyűlés egyik legbecsültebb alakját, a mi képviselőnkét, aki —

mint sokan a régi, önzetlen világban — a politikán ment tönkre, határtalanul szerette. Géza bácsi pedig egy félévben egyszer fordult meg nálunk s a pár napon, amíg ott volt, sohasem adott neki egy falat ennivalót sem. És mégis egyedül ezeken a napokon lehetett a Rigót becsalni a házba. Azaz hogy be se kellett csalni. Jött magától és mint-ha természetes lenne, lefeküdt a Géza bácsi széke elé, hogy az a fekete bundájára rakhassa a lábait. Máskor télen-nyáron kiűnt hevert a folyosón, egy kosárban, amely alá pokrócot raktunk melegítőnek. Palotát és építettem volna neki, de be nem ment volna egy világit kutyaházba. Félig betemette pedig reggelre télen a hó. Persze a kötelessége miatt maradt kiűnt, amit mintaszertén teljesített. A mi házukhoz nem közelíthetett senki, hogy ő észre ne vegye.

Hogy kit nem szeretett? Kénytelen vagyok megvallani, hogy a hivatalbeli embereket nem szerettem bizony. És mindegy volt neki, akár szolgabíró, ügyvéd, vagy kisbíró volt a hivatalos ember. Úgy kell lenni, hogy valami szaga van a hivatalnak, vagy tán a büszke önértéket nem szerettem és érezte meg a Rigó, amely a hivatalos állással jár? Elég az hozzá, hogy például egy Samu nevű embert szeretett, amíg a mi faragóbéresünk, napszámunk — kifestő ember volt Samu — és az én játszótársam volt. Egyszer csak nagy ugatás, ordítás, topogó, szaladó lábak zaja. Rigó adjusztálta Samut, aki, mint ujdonsült kisbíró, nagy bátran valami írást hozott apámnak.

Szegény, jó Szabó Zsiga bácsi olyan jólelkű ember volt, mint a vaj, de szolgabíró létére külön vendéget hozott mindig Gyarmatról,

bejelentőt. Amikor a kocsija megállott az udvaron, azt küldte mindig előre a kiskapun:

— Eredj öcsém — mondta — szóljal a druzsámnak, — apámnak — rajtad nem érzi a Rigó a vármegye szagát.

Ne tessék haragudni a hivatalos uraknak, ha megmondom, hogy még a cigányokat nem szeretete s a koldusok közül is csak keveset. — Anyám mindig megkérdezte a koldust:

— Láta a kutyát?

Ha látta, akkor a fehér lisztből adott tetés tányérral.

— Ugyan, ha gy szegényt, — mondta a cselédnek — becsületes ember, nem bántotta a Rigó.

A Rigónak humora volt, amit egy saját maga által költött jelbeszéddel közvetített hozzánk. Ha valami tetszett neki: a csikó bolondos ugrándozása; ha megugrasztott valakit s az kétségbeesetten menekült előle, akkor ránk nézett, felhuzta az inyét és nevetett. A szeme még jobban s százan mondták, hunyorítva nézett hozzá.

Amilyen jellem volt, nem is kell talán mondanom, hogy nem lopott soha. És nem kíváncsiskodott, nem ugrált a falat után. Egész életében kijárt neki mindig a becsületes koszt s ebben is különlegesség volt: nem volt telhetetlen.

Kinevetni sohasem hagyta magát. Ide tartozik, hogy amikor lementünk a Tiszára fürödni, a Rigót nem lehetett behuzni a vízbe. Teljes erejével ellenszegült s amilyen erős volt, akkor sem birtam vele, amikor már mázsás zsákok vittem fel a magtárba. De aztán bement ő magától a vízbe. Lassan, méltóságteljesen uszkált kétszer, háromszor keresztül a Tiszán. Fürdés után a fűzesben száritotta fel magát. Csap-

a Csokonai-színház épületével és ismeretes a város egyik volt műszaki vezető tisztviselőjének az a sokat emlegetett mondása, hogy

gyönyörű a Csokonai-színház épülete, de Debrecennek szerencséje lenne, ha leégne.

Nem is egyszer készült már

Az anyagi és művészi mérleget egyformán aktívá teszi az átépítés

Kétszeresen emelt befogadó képesség mellett a helyi lakosok olyan mértékű leszállítását lehetne keresztülvinni, hogy a színház látogatottsága így igen nagy mértékben fokozódna. Ebben az esetben nem 59 százalékos lenne a Csokonai-színház látogatottsága, mint most, bármilyen klasszikus műsor mellett is. Hiszen,

ha sikerül a Csokonai-színház helyárait a moziéval egy nivóra csökkenteni, a színház egészen új rétegeit hódítja majd meg a közönségnek, amely egyenlő helyérek esetén egészen bizonyosan nem a mozi mellett foglal állást.

Az átépítés költségeit amortizálja a szubvenció és a javítási kiadások csökkentése

A színház átépítése ellen csak egy ellenérvet lehetne felhozni, azt, hogy sokba kerül. Hozzávetőleges számítás szerint öt-hat millióba. Ez az ellenérv azonban csak látszólagosan esik sullyal a latba. Mert az bizonyos, hogy a Csokonai-színház mindenkorai direktorát szubvencionálni kell a jelenlegi befogadó képességű színház működésének fentartása érdekében s tapasztaltuk, hogy

a színházi szubvenció évről évre csak növekedik.

konkrét terv a színház átépítésére, legutoljára akkor, amidőn Beöthy László akart pályázni a színház bérletére s Vágó műépítéssel, az elismert színházépítővel, aki nemrég a miskolci színház átépítését hajtotta végre, készített tervet. A színház átépítésének annyira szembeötlők az előnyei, hogy szinte felesleges is fejtegetni azokat.

Az sem kétséges, hogy a Csokonai-színház művészi színvonalának emelkedése is számottevő lenne akkor, ha a színház anyagi gondoktól mentesen tudna prosperálni, hiszen ebben az esetben már nem lehetne arra hivatkozni a még csak nem is kétes értékű darabok előadásánál, hogy azokat tisztán a kasszasiker kedvéért kénytelen az igazgatóság másorra tűzni. Az átépítés igen nagy fejlődési perspektívát mutat a Csokonai-színház számára: biztosítaná a mindenkori társulat anyagi boldogulását s módot nyújtana a pénzügyi mérleg egyensúlyba hozatala útján arra is, hogy a Csokonai-színház művészi mérlege ennél aktívabb lehessen.

Jelenleg 20.000 aranykorona középként ad a város a színház igazgatónak, vállalta a színház fűtését és világítását, a városi alkalmazottak fizetését, a vízdíjak és biztosítási díjak fizetését és megengedte, hogy az igazgató a vigalmi adót évi 150 millió korona átalányban váltssa meg. Az igen jelentős szubvenció mellett

a színházépület javítási és fenntartási költségei is teljes összeget tesznek ki minden évben, az idén közel félmilliórdot

zott szörrel dehogyan szegődött volna mellénk.

Hosszu hetekig bánatos volt, amikor elmentem először Patakra, az első gimnáziumba. Szűkölve, vonytva állott a kompnál, de nem jött utánam, nem hitte, hogy komoly búcsú volt az az ölelés, amit az előbb kapott. Szüretkor, amint a Tisza tulsó partjához értünk a vakációra jövet, a bokor mellől ismerős csaholás üdvözölt. A következő pillanatban már lenn voltam a földön s a karjaimban szűkölt, arcom felé kapkodott hüvös nyelvvel az öreg barát. És azután is, minden vakációra érkezéskor ott várt a Tisza tulsó partján, már megszártkózza az uszás után, a Rigó. Sokat tanakodtunk róla, honnan tudta meg, hogy most én értem meg a kocsit. Azt hiszem anyám találta el:

— Érti, hogy mit beszélünk. A cselédek előtt mindig mondom a konyhában. Látnád, hogy felfigyel a nevedre!

Az évek teltek. Én felserdültem s a Rigó elérte azt a kort, amikor az öregegyre veszi el az erőt. A hallása megromlott s az egyik szeme is. Valóságos részvétellel nézte az egész családjunk, hogy bánkódik az édes, öreg Rigó, nem az ifjúságáig tovatűntén, hanem azon, hogy nem szolgálhat már becsülettel. — Csakhamar kitapasztaltuk, hogy nem szereti, ha jobb oldalról közelít meg. Persze, mert nem hallotta már a lépések neszt — kivált a mi mezítelbas cselédeinket nem — és a jobbszemére volt vak. Ha valaki így meglepte jobb oldalról s csak akkor vette már észre, amikor mellette volt, vagy ha felvakantott ránk, nem lehetett látni egy napot. Tüstént megfordult, elbujdosott.

— Hát nem látod, mennyire róstell? — rivallt apám a cselédek-

re. — Még ne halljam, hogy valaki jobbtól megy elé. Ha nem lehet másképpen elmenni mellette, kiáltatok rá előbb hangosan.

Úgy is lett. Mindenki vigyázott rá, mindenki etette, kényeztetette, csak hogy még adjon egy kis édeséget utolsó esztendeinek. A kutyáról eszméje megint felvetődött. Most már a folyosóra hozták, de a Rigó most sem ment belé. Sőt, felfedeztük, hogy már a kosarába sem fekszik, hanem a pusztá földre, az ajtó elé. Félt, hogy nem hallja meg, ha valaki megkísérelné éjszaka bemenni, hát azért feküdt oda. A kosarát tettük hát az ajtó elé, hogy kibírja a téli éjszakák hidegmarását. A telet ki is bírta, de elvitte a tavasz. Egy hüvös reggel ott találtuk meg az ajtó előtt kinyulva, megdermedve, halottan...

A hűségben, lovagiaságban, önfeláldozásban, szeretetben mindig ő volt gyerekkorom ideálja. Apám azt akarta, hogy kötelességtudásban is ő legyen. Ma is megvan még ilyenforma levele:

„Kedves fiam!

Nagyon örülök, hogy jól vagy Patakon, de egy kifogást kell tudnod adnom. A Rigónak van ellened panasza. Azt mondja, hogy ha ő első gimnázista volna, vigyázná a levélben az i betű felett a pontra...

Attól kezdve vigyáztam az i betűre s a magyar dolgozataimban is meglátszott a Rigó intelmének a hatása. A helyesírásból sohasem kaptam dorgatóriumot.

Rigó, édes, drága Rigó, vajon annak a nagy folyónak a partján is olyan meleg szeretettel vársz rám, amellyel elválasztja az életet a haláltól? Ha tudnám, hogy felhangzik majd a sötét parton az az örömtől lelkendező hang, dehogyan félnék átuszni hozzád.

Ha tehát a város hosszú lejárata kölcsönből hajtaná végre a színház átépítését, a kölcsön amortizációja nem igen tenne ki többet, mint a mennyit most szubvenció és fenntartási és javítási költség címén áldoz a színházra. Azt pedig bizonyítani is felesleges, hogy az átépítésbe fektetett összeg sokkal célszerűbben van felhasználva, mintha azt a mindenkori igazgatónak szubvencióként adná a város, mert ezzel

a Csokonai-színház évről évre jelentkező problémája hosszú évtizedekre megoldódna.

Es helyesebben oldódnék meg úgy a város közönsége érdekében, mint az általános kulturális és mű-

vészeti szempontokat véve tekintetbe, mint a jelenlegi rendszer szerint. Mert a színház végső eredményben mégis csak arra való, hogy a közönséget nevelje, művészi érzékét finomítsa és a nemzeti kultúrát terjessze és mélyítse, nem pedig arra, hogy legyen mit szubvencionálni. A szubvenció sohasem lehet eléggé nagy ahhoz, hogy meg tudja tölteni a nézőteret közönséggel.

Üres nézőteret pedig nem érdemes szubvencionálni.

Tehát: át kell építeni a Csokonai-színházat. Még pedig mennél előbb, az új nagy kölcsönből. (bl)

Debrecen és az Irodalmi Lexikon.

Nemrég jelent meg *Benedek* Marcellnek, a neves esztétikusnak a szerkesztésében az Irodalmi Lexikon hatalmas kötet. Lapunk olvasói nyilván érdekelték fogja, hogy Debrecen irodalmi élete milyen helyet foglal el a Lexikon hátsólapján, hogyan méltatják a Lexikon munkatársai a debreceni írókat és műveiket?

Csokonai Vitéz Mihály persze megkapja a maga ötnegyed hasábját. Tisztesen szerepel *Oláh* Gábor is, akinek jellemzése tömör, szép és igaz. Ott van műveinek teljes sorozata is. Szép mondatokat olvasunk nagy egyháztörténetünkről, *Zoványról* és sorra megtaláljuk az egyetemi professzorok közül is azokat, akiknek a munkássága érinti az irodalmat. Többek közt *Láng*, *Darkó*, *Mitrovics* és *Pápay* nevével találkozunk. *Terey* Sándorral kissé méltatlanul bánt a Lexikon. Megemlíti ugyan fontosabb műveit, de csak szárazon, minden jellemzés nélkül. Ez annál igaztalanabbnak tetszik, mert *Terey*nél kevésbé jelentékeny fővárosi írók tulontul is megkapják esztétikai méltatásukat. Nem is szólva az elszakított országrészek íróiról, akiket *Benedek* — úgy tetszik — külön gonddal és szeretettel portál.

Van azonban a Lexikonnak tényleges hiánya is. Csak futólag emlitem meg, hogy a *Pap* Károly professzorról szóló cikk részben téves, részben hiányos és hogy *Tankó* professzor, a népszerű és érdekes esztétikus nem kapott helyet a könyvben. Meg kell állanunk azonban a *Hankiss* János nevével, amelyet sehol sem lelünk az 1224 oldalas mammoth-kötetben. Pedig *Hankiss*nak jelentős filológiai, kritikai munkássága van, nem is szólva arról, hogy sokat és szépen fordít francia költőkből. De nem találjuk meg a sűrű hasábközt kiváló fiatal-költőnek, *Juhász* Géának a nevét sem. Hasztalan jelentek meg gazdagon érett, nemes eszű filozófiai mélységű versei már kétszer is kötetben, hasztalan volt *Oláh* Gábor nagy felfedező cikke a *B. H.*-ban, nem jutott helyhez, éppen úgy, mint *Gulyás* Pál, ez az eredeti tehetségű költő, *Lenau* kiváló fordítója, vagy *Vághy-Benyovszky* Pál, *Liszt* Nándor s mások, akik pedig már mind kötetben szerepeltek az irodalomban. Nincs itt a jeles *Baja* Mihály neve sem, ez a kedves régivágású poéta, akinek — gondolom — már négy vagy öt kötetét került ki a sajtó alól.

Kardos Albertet, a neves nyelvész és irodalomtörténész, kellően méltatja a Lexikon, de már a *Csokonai-Kör*ről — s ez komoly hiány — nem találunk cikket. Pedig a Csokonai-Kör a vidék egyik legrégebb és legelevenebb irodalmi egyesülése egész a legújabb időkig s valósággal összekötő kapcsolóként szerepelt a konzervatív és modern törekvések között, ami-

kor egyforma szeretettel invitálta meg pódiumára Adyt, Juhász Gyulát és Mörizs Zsigmondot, vagy Vojnovich Gézát, Jakab Ödönt és Lampért Gézát. Annál kirívóbb a Csokonai-Kör mellőztetése, mert pl. a *temesvári* Arany János-Társaságról külön cikket olvashatunk a Lexikonban. Hogy a debreceni *Arany-Társaság* és *Ady-Társaság* nyomát sem leljük, azt a Csokonai-Kör kimaradása után akár ne is említsük. Valamint azt se, hogy az egykori *Bokrétá* szerepéről sem tudhat meg innen semmit a kíváncsi lokálpatrióta olvasó.

Hiányzik továbbá *Zivuska* Jenő neve is, amely pedig az univerzális Révay-lexikonban is benne van. — Mennyivel inkább helyet kellett volna kapnia e mélyelmű drámaírónak és kitünő filozófnak ilyen szaklexikonban! Ezután már természetesen tetszik, hogy nincs itt *Zivuska* Andor sem.

Debrecennek tehát van egy és más panasza a Lexikon ellen, de alighanem úgy áll a dolog, hogy a vidéki írók ismertetésének általában gátja, hogy a Lexikon munkatársai majdnem mind pestiek, akikől igazán nem lehet rossznéven venni, ha nem terjed ki figyelmiük eléggé a vidékre is. Úgy látszik, így maradt ki a *Nadányi* Zoltán neve is, akinek pedig már vagy négy kötetet jelent meg s aki irodalmunk legelőkelőbb formaművészei közül való. Így maradhatott ki *Rozsnyay* Kálmán is, aki pedig tagadhatatlanul érdekes és jellegzetes figurája irodalmi életünknek, a mellett, hogy sokat írt és fordított. *Nadányi* Berettyóújfaluban él, *Rozsnyay* Szeghalmon. A szegedi *József* Attila, akiben pedig sokan irodalmunk holnapjának egyik lirai reprezentánsát sejtik, nincs benne a Lexikonban s nincs benne a dunántúli *Marconay-Ruprecht* Tibor sem, akinek érdekes verseit gyakran látjuk a Nyugatban is. Es nincs itt *Bányay* Kornél sem, az esztergomi költő, aki *Örök arc* című sajátos kötetével külön helyet biztosított magának a legújabb lírában. Állandó munkatársa különben a Nyugatnak is. Kimaradt *György* Oszkár is, a jeles fehérvári költő, *Bandelaire* és *Verlaine* érdemes tolmácsa.

Mindez kétségtelenné teszi, hogy nem értett volna, ha a Lexikon szerkesztője néhány vidéki munkatárssal bővítette volna ki a szerkesztésüket, ha másért nem, a „több szem többet lát” alapján. Viszont az is kétségtelen, hogy az apró hibák és hiányok nem rontanak a Lexikon magas színvonalán és megbízhatóságán. Az a nyolctíz óra, amelyet átlapozására fordítottam, édes-keves ugyan ahhoz, hogy alapos ítéletet mondjak róla, viszont éppen elegendő, hogy megállapítsam: élvezetes, előkelő színvonalu, komoly, hézagpótló, nagy munka, amely becsületére válik szerkesztőjének. s—ó.

ezelőtt, amikor még Debreczenben fénykorát élte a futball, Nyiregyházával szemben csak szerencsével tudta a DVSC megmenteni a hegemoniát Debreczen számára. Amit azonban hat év munkája keservesen felépített, rövid idő alatt rombolta szét a gazdasági leromlás.

Debreczen futballsportja sülyedt, mint a fővénybe került áldozat. Az idegenből ide csalogatott játékosok felszedték sátorfájukat, gyorsabb tempóban távoztak, mint ahogyan jöttek, a megmaradt anyaggal pedig senki sem törődött.

Az érdeklődő tömeg tüze kihűlt, a mérkőzések látogatottsága vasárnapról vasárnapra csökkent és ennek természetes következménye volt a megszokott bevételek elmaradása, amely aztán közvetlen előidézője lett a katasztrófának. A felszerelés kopott, a csapatok lerongyolódtak és az adósságok is szaporodtak. A kegyelemdíjást azonban mégis a Bocskay megalakulása adta meg Debreczen amatőr-csapatának.

Egyetlen szilárd csapatunk, a DVSC és az ujjáéledni akaró DKASE is elvesztették legjobb játékosait, a maradvány pedig kevés volt ahhoz, hogy a régi nevet régi dicsőségben tartsák.

Az első mérkőzések már előreverték a szomorú jövő árnyékát. A csapatok várakozáson aluli gyenge teljesítményt nyújtottak és a Bocskay játékától megrészegedett tömeget nem elégítette ki többé az amatőr futball, amelyet teljesen cserében hagyott vezetőség, közönség egyaránt.

Egyetlen vereséssel nem szenvedett csapatunk, a DEAC is összeroppant és a vidék möhön vetette rá magát a gaz-

dátlanná vált prédára, az árván maradt bajnokságra.

A vidék rohama sikerült, ezt a tabella aljára került debreceni csapatok gyászmenete is igazolja. Jelenleg a BUSE csapata az élvonal, de szorosan nyomában vannak a nyiregyházi csapatok, míg a debreceniek a sereghajtók csoportjából szemlélik és várják a rájuk nézve kevés jóval kecsgetető tavaszi szezon. És ha a debreceni egyesületeknél ez a nemtörődömség folytatódik, a következő évben már a II. osztályban találkozunk valamelyik nagymultu csapatunkkal.

A Debreczeni Független Ujság karácsonyi divatrevüje

Fregoli-ruhák, a legfinomabb délutáni és esti divat

Az estélyi ruha beszerzése a nő számára mindig nagy elhatározást jelent, hiszen legtöbbször nagy kiadást képvisel és aránylag a ráfordított összeg nagyságával szemben csak kevésé kihasználható. Az a körülmény is jelentőséggel bír, hogy az estélyi ruhán kívül egy vagy más jó modelle még szükség van a délutáni öltözködésben, mivel egy ruhadarab aligha pótolhatja a másikat. Mivel azonban a pénzviszonyok az utolsó időben egyre rosszabbak lettek, még a legnagyobb divatszalonoknak is tekintettel kellett lenniük erre a körülményre és valóban nem volt könnyű feladat a különböző divatművészek számára az, hogy a napi viszonyokhoz tarítsák magukat. Hosszas, részben szerencsés, részben sikertelen kísérletek után sikerült végre megtalálni a divat területén a bölcsek követ: olyan modellt alkotni, amely délután és este is hordható és felhasználási céljának mindig megfelel. Mindjárt meg kell jegyeznünk, hogy ezeknél a Fregoli-modelleknél mindig „kabátkás-modellekről” van szó, úgy, hogy a ruha egyedül estére, a kabátkával együtt azonban délutánra, illetőleg látogatásra is viselhető.

Az újatlan ruhát csak estére, nagyszabásúbb előadásokhoz és táncestélyekhez fogják használni, míg a kabátkás modellt kisebb alkalmakkor (amikor éppen nem akarnak újatlanul megjelenni), főleg a gyakran rosszul fűtött színháztermekben fogják kellemesnek találni. Ezeknek a modelleknek még az az előnyük is megvan, hogy nemcsak a téli napokra alkalmasak, hanem a következő tavaszi és nyári szezonban is hordhatók lesznek, tehát olyan ruhadarabot reprezentálnak, amelyeknél a kiadást nem fogják sajnálni.

E ruhák kabátkaí természetesen mindig ujjal bírnak, éppen azért, hogy az újatlan ruhát megfelelően kiegészítsék és részben sűrűbb anyagból vannak (mint china- vagy marokkókrep) részben átlátszó selyemből (georgette vagy gaze). Az átlátszóknak az az előnyük, hogy az alattuk levő ruha himzése gyengéden átcsillog és ezen a módon szép hatás érhető el, míg a china- és marokkókrep-kabátkaí teljesen „fednek” és ezáltal a ruhának egészen új jelleget adnak, mert az alattuk levő estélyi modellt még csak nem is sejtetik.

Egy kis szörmedarab

amilyen mindig akad otthon és amelyet évről-évre visszaraknak a szekrénybe, most jó szolgálatokat tehet, mert az idén könnyen átdolgozható látogatásokra és esti alkalmakra kicsiny áldozatok árán. A meglevő szörmedarabot mindkét oldalán kissé összehúzzuk, ellátjuk georgette- vagy gaze-csikkal finom színben, amely a szörmével összhangban van (beige barna szörméhez, rózsaszín szürkéhez), megkötik a gazecsokrot a balvállon és a lehulló végeket ismét keskeny szörmedarabokkal garnirozzák.

Néhány vázlatban karakterizálni fogjuk itt a legújabb „Fregoli-modelleket”.

Az első csoport nagyon apart georgette-estélyiruhát hoz, amely felső részében bluzos és gazdag aljrészrel bír. A himzés: arany vagy ezüsthimzés (ha pedig a ruha nem fekete, hanem valamilyen világos színű: esetleg szín a színhez himzés).

Ezt a himzést magunk is elkészíthetjük és szép eredmények érhetőek el fémfonal- vagy selyemhimzéssel. E fölött a georgette-ruha fölött ugyanolyan anyagból készült kabátkaí hordanak, amely fent egy sálgallérral, derékban egy csattal zárható övzalaggal zárul, úgy, hogy az így előállított modellt a himzést csak elől, mint kis plasztront láttatják.

Selyemruhák is kitűnően értékesíthetők a Fregolieszme számára. A középső csoport balra bluzos estélyi georgetteruhát mutat ugyanolyan anyagból való övvel, amely csattal zárul. E fölött a ruha fölött rövid csipkekabátkaí hordanak széles ujjakkal, amelyek egy ivalaku georgette-betéttel vannak megszakítva. A harmadik csoportnál a ruhát china- vagy marokkókrepből, esetleg krepp szatinból is

készítik, mivel a nehéz selyembojtok nehezebb anyagot tesznek szükségessé. Az estélyi ruha felső része itt is bluzos, amint azt a mai divat megkívánja, az aljrész azonban teljesen fedve van ugyanolyan színű bojtok által.

Estélyi alkalmakra nagyon előnyös a kivágás végén a virág (krizantém, rózsza vagy szegfű nagy divat!). Délutánra a ruha fölé ugyanolyan selyemből való kabátkaí vesznek, amely hosszú, szűk s végükön bojtokkal diszített ujjakat hoz, valamint elől megkötött övzalagot. Ebben a variációban a ruha rendkívül elegáns és használható délutáni ruhát nyújt.

Bizonyos, hogy a „Fregoli-modellek” a téli szezonban nagyon meg fognak honosodni és még sokáig a divatkép alkotó elemei lesznek.

Az új reggeli ruha

minden felesleges diszítésről lemond, csipkéről, szalagokról stb., amelyek csak unpraktikusak a viselésnél és hátrányosak a mosásnál, hanem sima fazonu és csak az a célja, hogy meleget tartson és jól nézzen ki. Erős anyagból készül, vatelinel van alábélelve és úgy áttűzve, hogy az anyag egy paplan benyomását kelti. A bélés színe a felső anyag színével egyezik, de különböző maradékokból is készülhet. Az új reggeli ruha kabát-szerű formájú, teljesen gallértalan, ujjai trombitaszerűen elszélesednek és körülbelül lérdmagasságig ér.

Könyvesház

Az e rovatban felsorolt könyvek kaphatók: Hegedűs és Sándor irodalmi és nyomdai részvénytársaság könyvkereskedésében, Debrecenben.

A Színházi Élet karácsonyi albuma. A magyar hírlapírás valóságos remeke Incze Sándor népszerű hetilapjának, a Színházi Élet-nek karácsonyi albuma, amely 316 oldal terjedelemben, valóságos amerikai méretben jelent meg. A karácsonyi albumot Rákosi Jenő cikke vezeti be. Farkas Imre karácsonyi verset, Nagy Endre karácsonyi konferanszot irt. Karinthy Frigyes „Így irtok ti” sorozatának újabb remekével szerepel: megírja, hogyan írják a magyar írók a karácsonyi cikket, Szentes Béla a Színházi Élet hasábján lediktálja új szindarabját. Azután utnak indul az olvasó és sorra látogatja a pesti primadonnák lakását, majd a világ leggazdagabb embereinek otthonában vizitál a Színházi Élet. A következő attrakció: Eletm első szerelme. A leg-híresebb magyar színésznők, színészek, írók elmondják, kibe és mikor voltak először szerelmesek. Ha ebbe belefáradt az olvasó, gyors charleston leckét kap Latabár Kálmántól, a hölgyek pedig a Mensendick tornát tanulhatják meg képből és írásból. A tornalecke után Szomaházy István tart előadást a Feleségképző Akadémián, néhány oldallal odébb pedig az Emé (nem Eme) tart alakuló gyűlést. A gyűlés után Feiks Jenő lexikonjából ismerjük meg a legnevesebb külföldi színésznagyságokat. A lexikon után könyvebb olvasmány kezdődik: Oppenheim: „Egy szegény milliárdos” című regénye, mely az 1926. év egyik legnagyobb sikerű könyve. A gazdag mozirovat érdekesnél-érdekesebb cikkeiben számol be a filmvilág eseményeiről és mélynyomású képeket közöl a „Ben Hur”-ról. A sportrovat az 1928. évi olimpiáról ad pontos beszámolót, Delmar Walter pedig hasznos tanácsokat ad azoknak, akik az autóversenyzői pályára készülnek. A gyermekek számára külön gyermeklap nyújt kedves szórakoztató olvasmányt. Három költőt, sok száz képet, cikket, verset közöl még a Színházi Élet karácsonyi albuma, a melynek darabmelléklete: „A Noszty fiu esete Tóth Mivel”. A rejtvényrovat szenzációja a rejtvény ABC. A Színházi Élet karácsonyi albumának ára 15.000 korona. Azok, akik 100.000 koronáért előfizetnek, ingyen kapják a karácsonyi számot, ajándékregényt és azokat a számokat, melyekben a Szökők előnyben című regény folytatásai megjelentek. Kiadóhivatal: Budapest, VII., Erzsébet-körút 29. sz.

MATYÓ - hímszövegből választékot küldök. Megrendeléseket elfogadok. Visszonteladókát keresek. Reich Emilné, Mezőkövesd. Válaszbélyeg!

SZABÓ ÉS
ZENGEWALD

utóda Nagy József
Szent Anna u. 3.
nagy
karácsonyi vásárt

rendez
mélyen leszállított áron!

Selyemárak
óriási választékban!

Maradékok félárban!

A debreceniek találkozóhelye
Budapest legelőrendű, modern családi szállója az
István Király szálloda

VI., Podmaniczky-utca 8.

Mérsékelt árak, figyelmes kiszolgálás, modern berendezés, központi fűtés, melegvízellátás, lift.

A Nyugati pályaudvar közelében.

ELŐZETES JELENTÉS.

Az

ASZTALOSOK

január 22-én, szombaton rendezik nagyszabású jelmezes

TÁNCSTÉLYÜKET,

mely alkalommal több millió értékű jutalomtárgyak lesznek a jelmezesek között kiosztva.

JUTALOMTÁRGYAK:

1 női íróasztal, 1 zsurasztal, 1 könyvvállvány, 2 virágállvány és 1 doboz.

Karácsonyi

cukorkák díszek, csillagszóró, szaloncukorkák, karácsonyfagyertyák nagy választékban a legolcsóbban beszerezhető

Grosz és Guttmann

cukorka nagy kereskedésében

Hatvan-utca 15. szám.

Visszonteladókak nagy árendemény!

Szórassal telített

ÉVA vizet igyunk!

Megrendelhető:

MÁRKUS JENŐNÉL,

Hatvan-utca 22. Telefon 14.

Ügynököket keresünk

varrógépek részleltetésre való előrusításához. Személyes bemutatkozás. SINGER varrógép rt., Piac u. 79. sz.

ÉRTESEM

az urhölgyeket, hogy párisi tanulmányutamból visszatértem a legkülönlegesebb bál modellekkel. Fazonok külföldi olcsó árakkal készülnek

Kovács Irén

nőidivattermében Méliusz tér 9.

6 üléses**Prasto autó**

villanyvilágítással és önindítóval, kifogástalan üzemképes állapotban készfizetés ellenében rendkívül jutányosan

eladó.

Nyíri malom

Berettyóújfalú.

Debreceni
Üvegkereskedelmi R. T.

Debrecen, Rózsa-ucca 2.

Üveg, porcellán, lámpa, diszmitárak, háztartási cikkek, képeret és tábla-üveg nagy raktára.

Menyasszonyi és alkalmi ajándéktárgyak óriási választékban.

Olasz festők reprodukciós olajnyomású képei nagy választékban kaphatók.

Ajánl dusan felszerelt raktárából:

Porcellán étkező-, teás-, kávé és üveg likőr-, boros, vizes-, uzsonna készleteket

Chinaezüst tál, állvány, virágtartókat,

Alpacca evőeszközt,

Alumínium zománc, barna (tűzállóedényt),

Hitelesített vendéglői sörös, boros, pálinkás üveget,

Táblaüveget (ornament, színes, mintázott üveg és tükör) minden méretben.

Polgártársak, kis- és nagygazda uraimék!

ne politizáljunk, mert sokkal fontosabb dologról van szó. Arról, hogy

téli kabát, téli ruha

szükségletét a legolcsóbban

Klein Lipót férfiruha áruházában

Debrecen, Dégenfeld tér 8. szám alatt szerezheti be.

Mérték utáni magyar szabóság is van az üzletben.

SÓ és denaturált SZESZ

mindenkori napi árban kapható. POLLÁK ZSIGMOND só- és denaturált szesz nagykereskedő Debrecen, Miklós u. 13. Telefon: 4-41.

Magyar Országos Központi Takarékpénztár

(Alapítva: 1872)
debreceni fiók.

Ferenc József ut 59. (Steinfeld-ház.)

Telefon: 21. és 101.

Foglalkozik a bankszakma minden ágával.

ANGLO-DANUBIAN LLOYD

Általános Biztosító Részvénytársaság
Budapest, V., Nádor ucca 34. sz.
Telefon: 57-58, 73-65, 14-51.

Alapította: London Guarantee and Accident Company Ltd. London

Biztosítási ágazatok: 1. tüzbiztosítás, 2. üzemszüneti biztosítás (chomage), 3. betörésselopás elleni biztosítás, 4. balesetbiztosítás, 5. szavatossági biztosítás, 6. egyetemes autóbiztosítás, 7. szállítmánybiztosítás, 8. óvadék- és 9. hűtlen kezelés elleni biztosítás.

Debreceni vezérügynökség:
Kerégyártó István, Debrecen, Hunyadi ucca 18. sz.

Olcso árakkal a hírneves
MÁRIA — GRÜN — SZANATÓRIUM
vezet
GRÁZ mellett, Steyerország.
Gyönyörű, portmentes, napos fekvés.
Korszerű berendezés. Minden kényelem.
Vezető főorvos Dr. Stiehl,
Méltányos árak!
Prospectus, felvilágosítás, szobaelőjegyzés a
FÜRDŐK és GYÓGYHELYEK NEMZETKÖZI
ÉRTESÍTŐJÉNél
Budapest, VI., Andrássy-ut 33.
Telefon-Interurbán: Teréz 18-24.

Tea rumok

likőrök, gyümölcs-pálinka különleges-
ségek, asztali borok kímélve, tokeji
gyógyborok, asszok palackozva, ko-
nyak, finomított szesz és mindenféle
essenciák legolcsóbb árban kitűnő
minőségben beszerezhetők a

SZILÁGYSÁGI

szeszkereskedés
kicsinybeni eladási osztályában
Csapó-utca 7.

Telefon 2 54. Telefon 2 54.

Bükk vagy TŰZIFÁT

tölgy teljesen száraz prima minőségben
megrendelésre azonnal házhoz szállítunk.

BALOG DÁVID FAKERESK. RT.

Külső-vásártér. 11., Miklós u. végén.

Legszebb

Karácsonyi és ujévi ajándék

SÁNTHA cukrász
süteményel és cukorkál
Hatvan-utca, Püspöki-palota.

Értesítés.

25 év óta fennálló vízvezeték, csator-
názás, szivattyúszerelési és cement-
ipar vállalatomat áthelyeztem

Arany János-u. 16 sz. alá.

Telefon 10 12.

További szíves pártfogást kérve

EMERICH VILMOS
szerelő-mester.

Prima élesdi

darabos és oltott mész

cement, betonk vics, stu-
katornád, bőrlemez, cserép
valamint

száraz tüzfá és poroszszén

azonnali szállításra, a legolcsóbb
napi árban beszerezhető

Bartha fa-, szén- és építkezési
anyagok telepén

Isptóty ucca 3/b. Telefon 7 85.

Épület- és butorvasalások,

fournérok

Bészler Lajosnál

Széchenyi-u 2.

Nem üres reklám,

tessék meggyőződni!

Háló- és ebédlő be-
rendezések, mindentéle
fa- és vasbutorok nagy
választékban, legolcsóbb
napi árak mellett, részleire
is váltó nélkül.

Elsőrendű szövethencser 1.000.000

„vaszonthencser 750.000

Másodrendű „ 650.000

Elsőrendű agymadrác 3 drb 400.000

Másodrendű „ 3 drb 350.000

Garnitúra goblet szövettől

1 drb divány, 2 fotel,

1 asztal 1.500.000

FENYVES butoráruház

Kistemplomnál.

BUTOROK

legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig, elismerten leg-
jobb minőségben

DEBRECENI FAIPAR RT.

magnagyobbított városi üzletében

Király ucca 4. Kedvező fizetési feltételek.

Sodrony ágybetétet

legjobb minőségben készít

NEUMANN, Péterfia ucca 19.

Képek izléses keretezése

szakszerűen, pontosan és a legjutányosabb árban

BLATTNER GYULA

az ország egyik legrégebb épületűveges, képkeretező és porcellán üzletében.

Fennáll 1801. év óta. — Telefon 4-68.

Ovál, kör, brüsszell, blandel keretekben állandóan nagy raktár.

Disztargyak, karácsonyi és ujévi ajándékok

nagy választékban

Sodronyágybetétek 160000 K-ért,

vaságyak stb. elismert elsőrendű gyártmányok, gyári árban tözvetlenül a

Vas és Rézbutorgyar Részvénytársaságnál

beszerezhetők. Telefon 6 46.

Kívánatra kedvező fizetési feltételek.

Élőhalesarnok

Hal- és vadkereskedés.

Árusít: Édesvízi élőhalat, ten-
geri halkülönlegességet és
mindennemű lött vadat.

Debrecen, Csapó-u. 37. Telefon 7-86.

Csillárok

nagy választékban, legolcsóbban csakis

Földvárinál

szerezhetők be. — Széchenyi ucca 55.

„Standard“ husvágó gépek, korcsolyák, edények

BÉSZLER és DÁVID vaskereskedésében

a Kossuth-szobor mellett, Piac-u. 7.

KARÁCSONYFA DISZEK

cukorkák, boák, angyalhaj, csillagszóró, gyertyatartó,
stainolos szaloncukorkák, színes és fehér gyertyák
pazar választékban és legolcsóbban kaphatók a

HANGYÁBAN

Fiókházak: Rózsa-u. 2., Tisza-palota, Piac-Miklós-u. sarok.

Fiókházak a város minden részében.

SZŐNYEG.

Valódi szmirna-, argaman-, ebédlő
és futószőnyegek, paplano-, takarók,
ágy- és asztalterítők, függönyök
bámulatos olcsón árusítatnak.
Gyönyörű nyírott ebédlőszőnyeg már
980.000 K-tól.

Perzsa szőnyeg.

Gyönyörű perzsaösszekötő már
1.400.000 K-tól. Gyönyörű német per-
zsa összekötő már 450.000 K-tól.
Alkalmi vételek!

Schillinger Béla

Budapest, VI., Teréz körút 15.
Alapítva 1906-ban. Árjegyzéket e lapra
való hivatkozással küldünk.

LÓRINGZ SZŐNYEGÜZEM

Szoboszlai-ut 11/B.
megóv, javít, tisztít.

FESTÉKEK

a legszebb színekben, a

legkiválóbb minőségben

nagyon olcsón kaphatók

STERN festéküzletében

PIAC-UTCA 10., Bikával szemben

MERÁN-szálloda

BUDAPEST

V., Berliini tér. 7. sz.

Nyugati pályaudvarral

szemben. — Elismerten

tiszta szobák. — Minden

szobában vízvezeték. —

Központi fűtés. — Lift. —

Fürdőszoba. Mérsékelt

árak!

Ingyen

kap szénét

bárki egy próbafűtéshez, hogy
meggyőződhessen a Berentei
szénről, mely teljesen szagfalan
és salakmentes. Házhoz száll-
lítva forgalmi adóval együtt

q-kint 42.000 kor.

Saját érdekében cselek-

szik, ha már beszerzi

téli szükségletét.

Hazai szén- és tüzfatelep

Hid ucca 16. — Telefon 13-47.

GYENES ANTAL

központi fűtés, vízvezeték, csatornázás

és földberendezési vállalat

DEBRECEN, ARANY JÁNOS UCCA 27.

TELEFON 9-37

TALIZMÁN

SÓSBORSZESZ

ÜDIT, ERŐSIT, FIATALIT

Gyártja: Dr. SZELÉNYI ÁRPÁD

vegyészeti gyára, Debrecen.

Kiváló házi-szer szesz: a menthol

tartalmánál fogva használható bő-

ápoló (kozmetikai) szernek. — Egy

kávéskanállal a mosdóvizbe, néhány

kanállal a fürdővizbe téve üdítően hat.

Vizrel hígítva borotválás után az

arcbőr lemosására, továbbá a fejbőr

és a fardat testrészek bedörzsölésére

kiválóan alkalmazható. Munkások,

katonák, sportemberek nélkülöz-

hetetlen izomerősítő szere.

Kapható mindenütt.

Leitner és Römer

cégt. LEITNER DEZSŐ.

Elismert szolid árak!

Rövid-, szövött-, kötött-, papir- és norinbergi árúban dusan felszerelt raktár!

Karácsonyi és ujévi cikkek!**Kopott bőrgarnitúrák festését**vagy bármely bőrből készült tárgyat fest speciál bőrfestékkel
Köhler kárpltos,
Piac ucca 40.**Schiffer József**Dvegelszolda- és tükör-
gyártási telepe

Csapó-utca 19.

Korvin Áruház

Farkas László és Tsa

Ferenc József-ut 65.

Nagy karácsonyi és ujévi vására.

Érvényes december hó folyamán.

Vásznak:

Vékonyzálu	20 ezertől
Középszálu	19 "
Vastagszálu	21 "
Siffonok	12 "
Paplanlepedő legerősebb	55 ezer
Lepedő (háziasszony ked-	
vence)	40 "
Egy vég karácsonyi Egypt.	
rendkívüli erős	250 "

Damastok:

Gyönyörű szép cseh gyárt-	
mány	24 ezertől
Flanelék és barchetek csak	
cseh gyártmány	20 "

Selymek:

Crepe de chinek minden	
divatszínben	100 ezertől
Crepe satinok minden di-	
vatszínben	120 "
Crepe georgettek minden	
divatszínben	130 "
Japonnais 98 cm. széles	60 "
Taftalínok 98 cm. széles	58 "

Bársonyok:

70 cm. széles minden színben	130 ezer
90 cm. széles minden színben	
francia áru	150 "
Kalapbársonyok minden szín-	
ben	50 "

Harisnyák:

Városszerte ismert külföldi	
gyártmányaim hibátlan	
elsőrendű áru	12 ezertől
Francia selyemharisnya	85 "
Francia selyemharisnya es-	
télyi színek, arany, ezüst	95 "
Boka melegítők	20 "
Kötött mellények	120 "
Poulowerek	120 "
Poulowerek belga és francia	200 "
Gyermek és macsko garni-	
turák	150 "

Női fehérművek:A világhírű Wiener Wesche A. G.
különlegességei.**Férfi fehérművek:**

Férfi ing 70 ezer.

Zsebkendők:

Női crep de chine kézzel	
festett	18-20 ezer
Selyem relief festés	18 "
Vászon és len kendők	5 "
Nyakkendők minden árban.	

Női kabátok:

Posztó, velour, szőrmével	650 ezertől
Ottomán, Ripsz szőrmével	900 "
Gyermekkabátok	280 "
Rövidárúk, harisnyák, stb.	
igen nagy választékban.	
Maradékok minden árban.	

Hasznos ajándék Karácsonyra a legkedvesebb meglepetés!

FEHÉRNEMÜKÜLÖNLEGESSÉGEKzsebkendők, harisnyák és egyéb hasznos cikkek rendkívül nagy választékban
Alapítási év **Kardos Lászlónál** Debrecen,
Kossuth-u. 9.
1831.**NAGY KARÁCSONYI KIÁLLITÁS!**
Magános darabok, maradékok leszállított áron!**A karácsonyi vásár alkalmából**az összes raktáron lévő cikkek
mélyen leszállított árban lesznek árusítva**BAGI LAJOS**rőfős és rövidáru üzletében **BATTHYÁNY UCCA 6. sz.**
Női, férfi és gyermek harisnyák feltűnő olcsó árban kaphatók!!!**Értesítés!****Karácsonyi ajándéku**

megigért

tiszta selyem harisnya

beszerzési ár felében megérkezett!

Csakis k. vevőink vehetik át!

Havas harisnyaház

Bádogos ucca 1.

Magyar Általános Hitelbank
debreczeni fiókja Piac-
utca 45.sz. saját házábanFiókok és affiliált intézetek a nagyobb városokban. Foglalkozik: **a banküzlet minden ágával, elfogad betéteket.** Folyószámlai hitelek, váltóleszámitolás, finanszírozások, értékpapírüzlet. Vásárol és elad: **mindennemű külföldi pénzeket és devizákat.**

Tőzsdei megbízások keresztülvitele.

Áruosztálya foglalkozik mezőgazdasági termények vételével.Az intézet saját tőkéje:
65 millió pengő.

Telefon: 370, 1454, 427.

Alapított 1867.

MINDEN SZAKEMBER

járhatja és olvassa a

Biztosítási és Közgazdasági Lapot.E lap három év ize es főnállása alatt bebizonyította **nélkülözhetetlen és hasznos voltát.** — Az újság mindig **friss, gazdag tartalmu, fontos** cikkeket és értékes híryanyagot tartalmaz.E lap **nélkülözhetetlen minden szakembernek.**

Előfizetési ára egész évre 20 pengő.

Tiszviselőknék és egyleteknék kedvezményes előfizetés.

A lap kiadchivalata

Budapest, VI. ker., Vörösmarty ucca 43.

Takarektűzhelyekbennagy választék raktáron,
minden árban, felelősség-
gel. Prima és jó használ-
takban is

Bihary Gábor műlakatosnál

Miklós ucca 18.

SINGER

varrógép

motorral és varrófényrel
a legnevezesebb
karácsonyi ajándék.

Singer varrógép részv. társ.

Debrecen, Piac-utca 79.

Rendkívüli leszállított karácsonyi árak!

Gyermekcipő

35 ezer koronától.

Női cipő, magas szám,
jó minőség

190 ezer koronától.

Női fél fűzős és pántos

160 ezer koronától.

Férficipő, jó minőség

220 ezer koronától.

Férfi barna bagaria

275 ezer koronától.

Férfi halinacsizma, erős
bagariabőrrel magasan
boritva

350 ezer korona.

ALFÖLDI**CIPŐÜZEM**

Piac ucca 72. sz.

Werner Sándor mellett.

Alapítva 1884-ben.

Telefon 12.

KILLER EDE butorgyáros

villanyerőre berendezett butorgyára

Debrecen, Ferenc József-ut 68.

Nagy választék olcsó és műbutorokban, előnyös részletfizetésre is kapható.

MAGYAR ÁLTALÁNOS TAKARÉKPÉNZTÁR RT.

(ALAPÍTOTT 1881 BEN)

debreceni fiókja

Telefonszámok :
14-50, 14-96.

Piac ucca 81.

Telefonszámok :
14-50, 14-96.

Foglalkozik a banküzlet minden ágával.
Törlesztés és egyszerű jelzálogos kölcsönöket folyósít.
Vátoleszámtolás a legkedvezőbb feltételek mellett.
Bevételeket a legmagasabb kamattétel mellett fogad el.

Női ing, himzett . . .	18,000	ezer
„ nadrág	17,500	„
„ halóing	52,000	„
French ing, 2 gallérral	50,000	„
„ „ la „	57,000	„
Céfnazefir ing	62,000	„
Selyemelejű ing . . .	66,000	„

Mechanikai Fehérneműgyár

üzlete: Simonffy ucca 1b. (Városi bérház.)

SZABÓ JENŐNÉRÓFÓS- ÉS RÖVIDÁRU ÜZLETÉBEN
Debrecen, Szent Anna u. 1.

ujjonnan érkezett

árak

nagyon olcsón szerezhetők be.

Itt az alkalom!

5000 méter

selyem, szövet, karton, zefir és vászon

maradékot**Karácsonyi vásár**

keretében a végárnál

30-40%-al olcsóbban eladok**Króh Vilmos**

Debrecen, Dégenfeld-tér.

Gazdálkodók figyelmébe!**Petroleum, benzin, gázolaj**

szükségletüket a napi árnál 1400 K-val olcsóbban szerezhetik be

Mezőgazdasági ásványolaj

szabadraktárunkban

„Steaua” Kőolajkereskedelmi Rt. Tiszántuli kirendeltsége.

Iroda: Piac ucca 46. Telefon: 13-23.

Telep: Déli sor 4. Telefon: 3-62.

Kovács Gyula

tűzifa és szénkereskedő. — Telefon: 464

Állandóan a legszolidabb árban beszerezhető

őes és aprított tűzifa

tölgy és bükk anyag.

Debrecen, Károly Ferenc József ut 18b. István-malommal szemben

SCHÖN SÁNDORkeztű-, kötőszar- és
gyártó mesterháza
DEBRECZEN, PIAC-UTCA 14 (Szabad-utca sarkán) — Telefon 11-55.**ÁRJEGYZÉK:**

Kutyabőr női keztű gombos	K 100.000.—
„ „ csattos	„ 110.000.—
„ férfi „ gombos	„ 110.000.—
„ „ csattos	„ 120.000.—
Glagé női keztű gombos	„ 100.000.—
„ „ tűzött	„ 120.000.—
Mosható szarvasbőr, minden színben	„ 150.000.—

**MAGYAR LESZÁMITOLÓ
ÉS PÉNZVÁLTÓ BANK**

DEBRECZENI FIÓKJA

PIAC-UTCA 26-28. VÁROSI BÉRPALOTA

Alakult 1829-ben.

Alap- és tartaléktőke 15,000 pengő.

BANKOSZTÁLYA:

elfogad betéteket könyvecskére, folyó- és csekkszámlára
a legelőnyösebb kamatozás mellett. Átutalásokat eszközöl az
összes külföldi piacokra. Devizákat és valutákat vesz és elad
a legelőnyösebb napi áron. Elfogad tőzsdéi megbízásokat
értékpapírok vételére és eladására.

ÁRUOSZTÁLYA:

foglalkozik mindennemű mezőgazdasági termények nagybani
vételével a legmagasabb napi áron.

Bankosztályi telefonszámok: 35. és 9-41.

Áruosztályi telefonszámok: 11-66., 11-67., 11-68. sz.

Pulloverek Harisnya-, keztű-ujdonságok

**Karácsonyi és újévi eladás
megkezdődött**

e hó 25-ig bezárólag, melynek keretében
a raktáron levő összes divatujdonságok
bámulatoltsó árban kerülnek eladásra.

A pazar kiállítású kirakatokat állandóan figyelemmel kérem kísérni.

Velour, siffonok, bársonyok,
selymek, Crep Georgette.Női fehérnemű
különlegességek**Csipkeáruház, Piac ucca 16.,**

Alföldi-palota, - BÁDOGOS UCCA SAROK.

Komáromy és Társa fűzőszalonját nem a hirdetések tették ismertté, hanem a műtermében készült divat- és egészségügyi fűzőinek utánczhatatlan elsőrendű kivitelei és meglepő olcsó árai.

APRÓ HIRDETÉSEK

VÉTEL

Használt
gerendát keresünk megvételre. —
Ullmann rt., Piac ucca 69. 3036

Schöberl-ágyat,
föltétlenül tisztát és jókarban le-
vőt, megvételre keresek. Cim a
kiadóban.

Ócska vasat,
csontot legmagasabb napi árban
vásárolok. Fischer, Szoboszlói ut
24. Telefon 859. 1215

HAZAKAT,
földeket, lakásokat adhat, vehet
Samu ingatlanforgalmi irodájában,
Piac 41. 2321

ELADAS

A Hock ingatlanforgalmi iroda hirdetései:

Eladó házak:
Kossuth és Hatvan uccán
6 szobás modern családi ház.
Simonyi uton és Tisztvi-
selőtelepen modern 5 szo-
bás villa.
Hunyadi uccán értékes ház
üzletekkel, 400 millió.
Teleki ucca 78. számú értékes
ház nagy udvarral 260 millió.
Csapó ucca 56. négy modern
szobával, üzletekkel, jutányosan.
Arany János és Rákóczi
uccán 4 szobás modern ház.
Szi ucca 10. bérház 220 mil-
lió.
Tompai Mihály ucca 10. öt
szobával, 140 millió.
Lorántffy 3. két szobával 95
millió.
Honvédtemető ucca 27.
nagy telekkel, 120 millió.
Nyii ucca 114. szép alapincz-
zett ház, 130 millió.
Ezenkívül kisebb-nagyobb házak.
Kizárólagos megbízott Hock Józ-
sef vármegyei t. főjegyző bir-
tokirodája, Szent Anna négy —
Telefon 14-76. 1326

Házhelyeladás:
Nagyállomás melletti Egyletkert
uccán és Károly Ferenc József uti
vámház. Vételár 12 hónap alatt
kamatmentesen fizetendő. Hock
birtokiroda, Szent Anna négy. 1324

Eladó földbirtok:
Halápon a vasúti állomás mellett
10, 13, 23 holdas barna homok. —
Hock iroda, Szent Anna négy. 1322

Földbirtokbérlet.
Biharban 130 kath. holdas buza-
termő föld épületekkel, Hock iro-
da, Szent Anna négy. 1323

Átadó lakások:
Bethlen uccán 2 szobás, Piac uccán
3 és 4 szobás. Lakása eladását
gyorsan közvetitem. Hock lakás-
iroda, Szent Anna négy. 1325

Zamatos
házióbor az ünnepekre literenként
kapható 24-én, pénteken ki enc
órától négyig. Poroszlai ut 53. 3049

Alkalmi vételek.

Piac uccán eladó földszintes
bérház nagy telekkel, üzletek-
kel hétszázmillióért.
Károly Ferenc József ut
20. számú ház négyszobás be-
költözéssel kettőszázmillió.
Kossuth és Hatvan uccán
6 szobás modern családi ház.
Máté iroda, Széchenyi ucca
55. Telefon 14-63. 3041

Nagy

Meidinger kályha olcsón eladó.
József kir. herceg ucca 7. 3053

Szatócsüzet,

áruval, berendezéssel vagy áru
nélkül sürgősen, lelépés nélkül,
esetleg lakással is 5.000.000 koro-
nával megvehető. Cim a kiadóban.
3052

Rövid

keresztthurosz zongora fekete, Lau-
berger és Kloss-gyártmányu, Mé-
liusz-tér 12. keresztépület, eladó.
3009

Svájci Tejivó

a Gambirinnal szemben. Kitünő
reggeli, uzsonna, vacsora izletesen
és olcsón. 1264

Berentei szén,

szagtalan, 42.000 korona mázsán-
ként. Schvartz, Agárdi ucca 6.
Telefon 12-04. 2928

Molnár Oszkár

műszerész csak az udvarban ke-
resse. Kálvin tér 4. Telefon 13-33.

Figyelem!

Csakis az a valódi retorta faszén,
amely Gáspár vignettával van el-
látva. 1200

Filé

csipkék, terítők, motívumok óriási
választékban, olcsó árban kapha-
tók. Péterfia ucca 64. 1293

Szárz

tűzifa házhoz szállítva legolcsób-
ban szerezhető be Fülöp-nél, Ho-
mókkert ucca 121. Telefon 7-90.
1312

Aromás, zamatos kávé

Király üzletében a vevő előtt pör-
kölök Degenfeld tér 11. szám. 2016

Jóminőségű

csertéglá és cserép kapható a
Tóth és Sebestyén rt. Kishegyesi
uti téglagyárából. — Eladása Si-
monffy ucca 1/a, II. emelet. Tele-
fon 6-10. 452

Filé

csipkét, terítöket, függönyöket
legolcsóbban készítünk. Fűvész-
kert ucca 12., II. emelet. 2986

GYERMEKDIVATHÁZ

10% engedményt ad karácsonyig
minden vevőjének az összes áru-
ból. Városháza, főkapu mellett.

Szemüvegek

receptre és anélkül, hőmérők,
látszerek legolcsóbban Nagy lát-
szerésznél, Piac ucca 30. 1297

Konyhák,

kályhák, csövek és mindenféle va-
salások olcsón beszerezhetők Ba-
kos vaskereskedésében, Csapó u.
88. 1941

BARSONYKALAP
MODELLEK, FILCKALAPOK —
LEGOLCSÓBBAN A KALAP-
ÜZEMBEN, PIAC UCCA 9. 701

Előrajzolás

megérkeztek a legújabb stilszerű
sablonminták nagy választékban.
Pontos és tiszta munka. Fazekas
előnyomda és kézimunka üzlet,
Szent Anna 6. 1286

Ékszer,

jegygyűrűt, cigarettá tárcát, zseb-
órákat legolcsóbban Pintér éksze-
résznél vásárolhat, Piac ucca 18.
Tisza-palotában. 1300

Autogénehégesztést,

géplakatos munkálatokat jutányo-
san készít Ehrenreich, Arany Já-
nos ucca 37. 1257

Szörmeárúk

nagy választékban, kész és feldol-
gozatlan állapotban jutányosan
beszerezhetők. Szörmebundák át-
alakítását legújabb divatlap sze-
rint elvállalja Kővári szűcsmester,
Piac ucca 42., Pannónia-udvar. —
973

Ifj. Zelinger,

Kálvin-tér 4. Izlésesen és olcsón
fest cégtáblákat. 1245

Ha jó cipőt

akar venni, Grünwaldhoz kell
menni, Sas ucca 4. 2365

Manikűröztesen

a Parfümerie Ilonában, Degenfeld
tér 2. Egy manikűr 5 ezer korona,
elsőrendű munkaerőkkel. 100 ezer
korona vásárlásra ingyen manikűr
bérletet adunk. 2236

Varrógépek,

eredeti Centralbobin, 2.200.000,
tizévi jótállással Molnár Testvé-
rek-nél, Nagytemplomnál. Telefon
7-27. Cégre figyelni! 2251

Nagy József

műszerész és villanszerelő, —
Simonffy ucca 16. — Telefon 663.
944

BUTOR

legjobb minőségben, legolcsóbb ár-
ban, legkedvezőbb feltételekkel.
Szántó Zsigmond, Színház-átjáró.
2140

Kalapok

bársonyból 100.000. Ruhák kabá-
tok jutányosan készítenek „Belvá-
rosiban”, Kossuth 26. 1212

Creppe de chine 79 ezer,

flottir törülköző 20 ezer, reform
bugyi 25 ezer Brüll Ernő cégnél,
Piac ucca 29. 1263

Személyautó-

uvarozást vállalkoz jutányos árért
Arany János ucca 37., Ehrenreich.
1219

Kötöttgomb

télikabátra, légelzáró zsinór legol-
csóbban Paszománygyárban, Piac
ucca 32. 1253

Kötöttgomb

télikabátra olcsón Barcza paszo-
mányosnál kapható. Degenfeld tér
3. szám. 2042

Wacha Róbert

ruhafestő, vegytisztító és gőzmosó
üzeme, Debrecen, Simonffy u. 55.
1251

Könyvek,

dobozokat mindenkinél legolcsób-
ban készíttethet Szentpétery
könyvkötőnél, Piac 75., udvarban.
1223

Olcsón

vehet hócipőt Emerich Samu cég-
nél, Csapó ucca 7. 1203

Kiállítás

tárgyak, asztal- és torony, kétsü-
tős, majolikás takaréktűzhelyek
minden elfogadható árért eladók.
Ugyanott egyszerűbbek minden
nagyágban és kivitelben. Kandia
15. 1246

Jóminőségű butorok

olcsó áron
részletfizetésre is
kaphatók
WEINSTOCK HENRIKNÉL
Miklós utca 2., Apolló-butordíszlet.

Harisnyakötődé-

mindennemű harisnyak fejelését,
talpalását elvállalom. Kötöttárúk
kaphatók. Hatvan ucca 16. 1232

Szöveteket,

vásznakat legolcsóbban vásárolhat
Amerikai áruházban, Csapó ucca
16. 1231

Varrógépek,

Central Bobbin, kétmillió koroná-
tól, havi kétszáz ezer koronás rész-
letre már kaphatók. Javitások leg-
olcsóbban. Keszler, Széchenyi u.
1. 1204

Parkettfényesítő

adlólakk különlegességek, kályha-
ezüst, zománclakkok minden szín-
ben kapható Klein Vilmos festék-
üzletében, Arany János 10. (ud-
var). 1230

Bíró

ruhafestő plisszéje és gouvrirozása
áll a legjobban. Bika-udvar és Pé-
terfia ucca 30. 2154

Szegedi paprika

különlegességek nagy raktára. —
Lindenfeld, Degenfeld tér 7. Tele-
fon 79. 2361

Cementlapok,

betoncsövek, kutgyűrűk legolcsób-
ban beszerezhetők Lukács Vilmos
és Testvére cementárúgyárában,
Debrecen, Hatvan u. 7. 2308

Varrógépeket

szakszerűen javítanak Molnár
Testvérek műszerészek. Telefon
7-27. Nagytemplomnál. — Cégre
figyelni! 2252

ARANY

karikagyűrűk, mindenféle ékszerek
legszebb kivitelben. Szabályozott
svájci órák Sola órásnál, Bádgor
ucca 2. 1237

Takaréktűzhelyeket

legjobb kivitelűeket készítenek és
és felelősséggel legolcsóbban kapha-
tók Széchenyi ucca 6., lakatosnál.
2152

Tűzfatelep,

teljes fűrészelő és aprító beren-
dezéssel, szinnel, irodaépülettel,
összes részvényeivel adósságmen-
tesen eladó. Cim a kiadóban.
1235

PÉKEKNEK,

üzemeknek tüzelésre igen alkal-
mas tengeri csutka kapható. Köz-
raktár, Hid ucca 16. 1290

Diványok,

hencserek, matracok készen kapha-
tók Glattstein kárpitosmester-
nél, Püspöki-palota. 2040

Lusztig

asztalos, Deák Ferenc ucca 10. —
Vállal műbutorokat, üzleti beren-
dezéseket. 581

Mindenféle

szörmeárúk nyersen és készen leg-
olcsóbban beszerezhetők Altman
szűcsnél, Miklós ucca 22. 914

Csapó ucca 67.,

Bálint József asztalos ajánlja saját
készítésű butorait. 2005

Gyönyörű

szép, olcsó Paczelt-nél minden, ott
vásároljon. Püspöki palota. Tele-
fon 14-68. 1244

*Isletesebb
felbarna kenyeret
még nem evett, mint a
KORONA
Vasskenyeret.*
Kilója 4200.

Hőfehér kenyér — — 6400
Fehér kenyér — — — 6000
Busakenyér — — — 5400
Felbarna kenyér — — 5000

Eladó
Kuruc ucca 13. sz. ház 3 szoba, 3 konyha, 200 négyszögöl telekkel. 3066

Szatócsüzet
áruval, berendezéssel sürgősen öt-millióval átvehető, vagy a berendezés és két mérleg külön eladó, lelépés nincs, esetleg lakással. — Megtekinthető 27-én. Cim a kiadóban. 3062

Francia,
angol illatszerek, pipere cikkek olcsón a „Parfümerie Honá”-ban. — Degenfeld tér 2. 2235

TENGERI CSUTKA
bármily mennyiségben kapható rendkívüli olcsó árban. Kőraktár, Hid ucca 16., Gázgyárral szemben. 1938

Berzéki fotóbörze
fényképező gépet elad, vesz, cserél, lemez-eladás darabonként is. Piac ucca 38., az udvarban. 2262

Magánjáró
cséplőgarnitúra olcsón eladó, — Weinberger fatelep, Böszörményi ut 42. 2164

Alkalmi ajándéktárgyak;
arany, ezüst, alpakka ékszerek legolcsóbb beszerzési forrása a Központi Ékszerház, Piac ucca 30. 1297

Próbáljon
vásárolni harisnyákat és mindenféle rövidárukat Vitárius Sándornál, Nagytemplomnál. 1262

Facementtetők
javítását szakszerűen végzi Lukács Vilmos és Testvére, Debrecen, Hatvan u. 7. 2308

Műhímezés,
gépszurozás, endlízés, zsebkendő aszurozás Nagy Gyulánál, Bikabérbház. 2267

TEHERAUTOMOBIL,
Büssing gyártmányú, pótkocsival együtt eladó. Kőraktár, Hid ucca 16. 1285

Mérleget, súlyokat
hitelesítve javít
BIHARI mérlegkészítő
Miklós-utca 18.

Vacuum
benzint, Gargyle Mobilol olajat használjon: Grünberger és Glück főlerakatóból. 1258

Konyhaberendezés,
1 kétajtós szekrény, 1 zongoraláda és 1 négy lámpás rádiókészülék jutányos árban eladó. Cim a kiadóhivatalban. 3057

Ünnepekre,
ujevre, disznótorokra kitűnő, zamatos fajborok literenként és nagyobb tételekben kapható Grittnér szőlőtelepén, Bellegeő 253. — Hosszupályi országút mentén. 3054

Orth. kóser
tej kapható Sternnél, Rákóczi 14. 3053

Karácsonyi ár!
Dióbelet 10%-kal olcsóbban beszerezheti nálam, mint bárhol egy a közönség, mint a viszonteladók. Szerinél, Csapó ucca 19., festékereskedővel szemben. 3024

Karácsonyi BUTORVÁSÁR! Mindenféle butorok olcsóbban és újévi mint bárhol beszerezhetők Lefkovits butorházban, Ref. püspöki bérpalota. Előnyös fizetési feltételek!

Tűzifa
és szén legelőnyösebb beszerzési forrása Erdélyi tűzifa behozatali Rt. Telefon 12-50 és 10-93. 452

KERESLET
Gyakorlott
lehernemű- és gyermekruhavarrónő házakhoz ajánlkozik, vidékre is elmegy. Lövinger, Hatvan u. 9. 3071

KELLEMESE
otthont ta'ál gyermekszertető megbízható lány vagy asszony fiatal házaspárnál, aki főzés mellett egyéb házi munkát is elvégze. — Könyvviteli Szakiroda, Kandia u. 4/b. 1321

Uriasszony,
gyakorlott irodai munkaerő, — egyébként jó főz, kézimunkázik, gyermekszertető, alkalmazást keres. Arany János ucca 22. 3045

SZAKÁCSNÓ
perfekt, jó bizonyítványokkal, kis családnál azonnali belépésre kerestetik. Cim a kiadóhivatalban. 3027

Eredeti Melichar „Unikum-Drill“ vetőgépek,
eredeti szabadalmazott Melichar „Imperator“
sortrágyázók, eredeti Bächer acélekék tükör acélkormányal állandó nagy raktára és kizárólagos képviselője Hajdu- és Szabolcsmegye részére

Ráhmer Sándornál, Debrecen, Piac-utca 43.
Telefon 962.
Ugyanott: a „CORMICK“ petroleumtraktor kizárólagos képviselője.

Száz—százötvenezer
koronát kereshetnek naponta agilis emberek könnyen e helyezhető alkalmi cikk eladásával. Jelentkezni kell az Ingóságközvetítőben hétfőn. 3064

Ispán,
izr., lehetőleg kiscsaládu, szorgalmas, erélyes, felvétetik. Cim a kiadóban. 3070

Pénztárnoknő
több évi gyakorlattal állást keres. Cim: Városháza, Gyermekdivat-áruháza. 3067

Villamoszerelő
tanoncok felvételnek teljes ellátással. Pollák Ignác, Piac ucca 44. sz. Telefon 6-56. 3026

Egy
jómunkás manikűrös kisasszony azonnal felvétetik. Özv. Erdős Lászlóné, Széchenyi u. 1. 3044

RÖVIDÁRU
utazót mielőbbi belépésre felvesz Ullmann Salamon Keresk. R.-T. 1756

Fiatal
uriasszony állást keres, elmenne nevelőnőnek is. „Élet-halál” jelíggel, kiadó továbbit. 3028

100 ezer koronát kap,
aki kézhez juttatja 18-án este 6 órakor Csapó uccán elvesztett Universale üzleti papirokat és bélyeget. Bárkinek ugysis értéktelen tárgy. Nyil ucca 125. 3025

Textil-
szakmából szakember üzletszerzésre azonnal felvétetik. Cim a kiadóban. 3031

Száz—százötvenezer
koronát kereshetnek naponta agilis emberek könnyen elhelyezhető alkalmi cikk eladásával. Jelentkezni kell az Ingóságközvetítőben hétfőn. 3065

Asztalos
tanuló felvétetik Szabó asztalosnál, Szent Anna ucca 25. 3058

Lehetőleg
zonnali belépésre perfekt német evezelő, gyors- és gépiró tisztviselő kerestetik. Gabonaszakmában jártasak előnyben. Nyiregyházi Jabonakereskedelmi Rt. Nyiregyháza. 1304

VEGYES
Ismét
lehet 12 havi részletre ruházkodni Tegdesnél, Péterfia 42.

Tekintse meg
a legújabb művészi fényképkiallítást Liener műtermének Csapó u. 1. szám alatti kirakataiban. 1220

Liener
fényképész kiállítása kizárólag műtermének Csapó ucca 1. alatti kirakataiban van! 1221

Tejet
5 literen felül házhoz szállítok. — Cim a kiadóban. 3039

Csinosan
butorozott szoba kiadó Püspökpalotában, III. kapu, Nagy ház-mesternél érdeklődni kérem. 3038

Képesített fiatal ácsmester
jövőjét megalapozhatna egy jó víddelkel rendelkező, nagyobb forgalmu városban. Bővebbet a kiadóhivatalban. 3029

Csinosan
butorozott nagy szoba két uri fiúnak vagy házaspárnak 1-től kiadó. Busi ucca 17. 3030

Keresek
iszta, csinosan butorozott szobát esetleg két személy részére azonnali beköltözésre, Nagytemplom környékén. Cim „Nap” gyógyszer-tár. 3069

Különbejárati
butorozott szoba elsejére kiadó, esetleg ellátással. Sas ucca 3. 3068

Kiadó
peksütőde két kemencével. Cegléd ucca 18. 3061

Egy szoba
kiadó lelépéssel, Nyilastelep, Kosuth Lajos ucca 3. szám, január 1-re. 3063

Uccai
butorozott szoba kapualatti bejárattal azonnal kiadó. Széchenyi u. 24. 3032

Különbejárati
butorozott szoba kiadó. József kir. herceg ucca 8. 3049

Husfűstölés
Zöldfa ucca 3. szám alatt. 2894

Liener
fényképezési műterme állandóan kellemesen fűtve van. 1221

Bérajtó
rendelhető: telefon 11-47. Continental autógummi lerakat. Neuländer kocsijárgár. 1229

Jungreis Mari
nőikalapuzlete Arany János ucca 37. alatt. 2977

Kóser
husfűstölést olcsón vállalok. — Fisch, József kir. herceg ucca 42. 3403

Mezőgazdasági hiteleket földbirtokra, olcsó kamattal mellett folyósít
Dr. Balázs Jenő bankháza
Piac-utca 89. Telefon 143.

Kézimunka
divattermemet áthelyeztem Hatvan ucca 10. alól Arany János u. 16. alá. Olcsón készítek mindenféle fehér kézi himzéseket, gyermek kabátokat, ruhácskákat. 1236

Egy
üzlethelyiség bármilyen cérra azonnal kiadó. Mester ucca 44.

Kiadó
különbejárati egyszerű butorozott szoba és uccai pincehelyiség műhelynek. Széchenyi ucca 44. 3037

Figyelem!
Fölvívom a n. é. közönség figyelmét, hogy cipészműhelyem Hatvan uccáról áthelyeztem Szepességi ucca 16. szám alá. Saját érdekében teszi, ha meggyőződik munkám tartósságáról és áram olcsóságáról. Minden kiadott munkáért felelek. Berger Sámuel cipész, Szepességi ucca 16. sz. 3051

Butorozott
szoba, különbejárati, kétágyas, kiadó, Pásti ucca 2. szám, Simonnál. 3060

Fűtéssel,
világítással, fürdőszoba használattal el átvett szép szoba kiadó. — Arany János ucca 54. 3059

Szép
butorozott szoba kiadó elsejére vagy tizenötödikére. Kissné, Piac 83. 3048

Hatszobás
modern lakás kiadó. Hunyadi u. 17. 3047

Csinosan
butorozott szoba, fiatal párnak nagyon alkalmas, vagy két uribernek, kollégium mellett kiadó. Emelet balra. Cim a kiadóban. 3046

Leányok
felvételnek diótörésre. Csapó ucca 21. 3050

Frakk,
szmoking, zsaket kölcsönző intézet. Feltűnést keltenek saját készítésű ruháim. Végh, Vár ucca 2. szám. 2304

H6-
sárcipőt legelőnyösebben javít Orbán gummiüzem, Piac u. 9. 1247

Sapakakészítés!
Legszebb kivitelben készül, készen kapható. Széchenyi ucca 16.

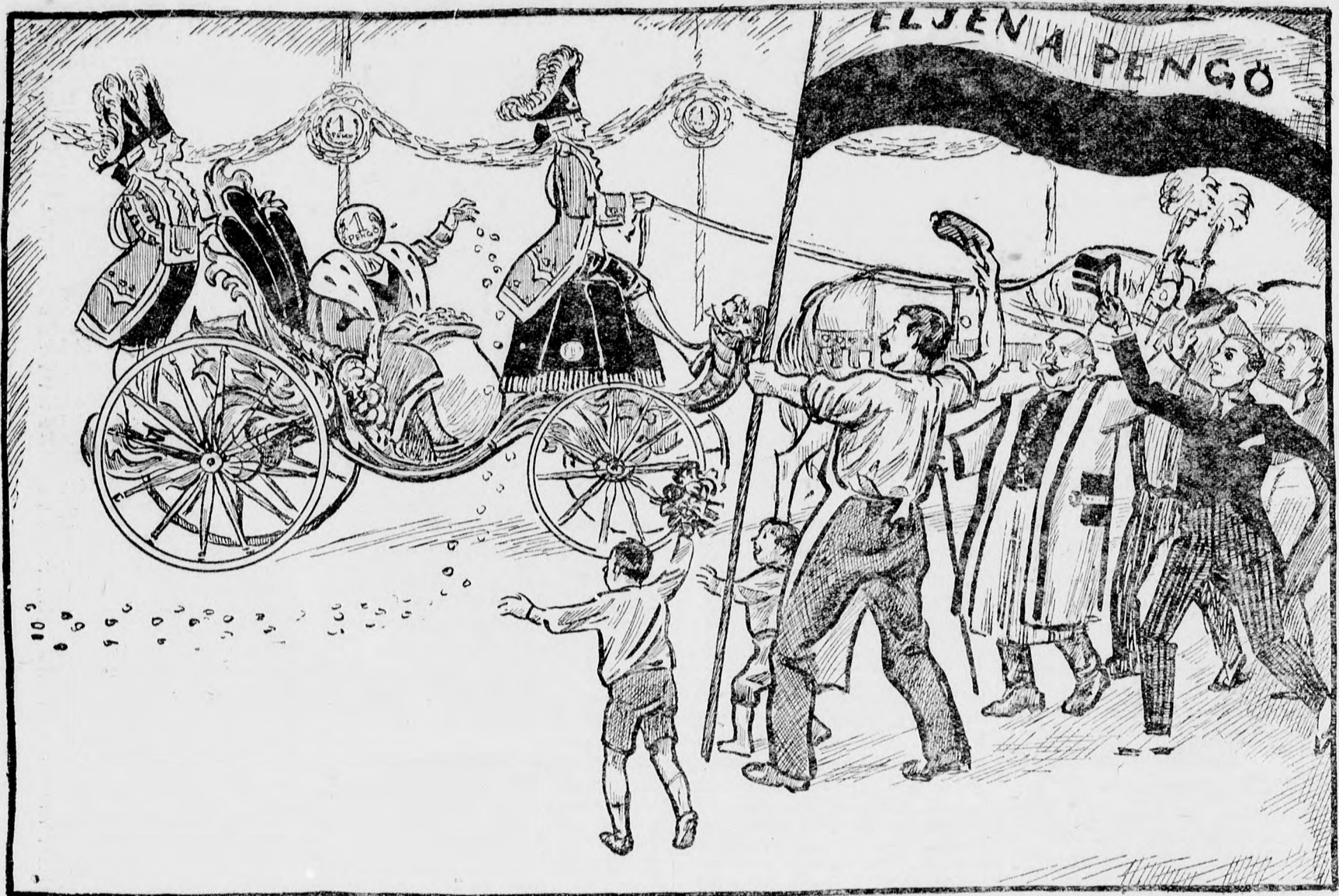
PIAC UCCA 69.
Gerő-féle ruhaüzlet helyiség megszelesbítve és huszonhat méter mélyre megnagyobbítva kiadó. Január 1-én el foglалható. Értekezhetni Ullmann Salamon Keresk. R.-T. 1756

Megnyilt
Teichmann Béla cég, Piac ucca 83., szörmeáru-osztálya. — Óriási választék mindenféle szörmekben. Viszonteladónak árendédmény! Cimre ügyelni! 713

MENEKÜLT ÓRAS
szakszerűen, meglepő olcsón vállal javításokat. Rákóczi u. 36. sz.

A Hortobágy Múmalom RT.
Böszörményi ut 1. sz. alatti telepen évtizedek óta fenálló lisztüzletben az általános elismert jöminőségű liszt, korpá, tengeri, árpa és darák változatlanul állandóan kaphatók. Telefon megrendeléseket bármilyen kis tételben is házhoz szállítunk. Telefon 179. 207

ÜDVÖZÖLJÜK A PENGŐT!

ÚJ PÉNZEGYSÉGÜNK MEGJELENÉSE ALKALMÁBÓL

áruházunk összes osztályaiban

hétfőtől, január 3.-ától – hétfőig, január 10.-éig

HÉT PENGŐNAPOT RENDEZÜNK

E napokon összes osztályaink nagyszámú különösen olcsó és jóminőségű cikket hoznak forgalomba

1, 3, 5 ÉS 10 PENGÓS EGYSÉGÁRAKON

E cikkek felsorolása e lap újévi számában következik

Corvin
ÁRUHÁZ
Budapest
VIII. Blaha Lujza tér 1-3.

Még
hog

Bud
na est
len mi
hog
tartja
nuár e
zik és
rényi Z
Félhiv
czek a
alapuln

A m
döntö
m

így kor
lesz a
is korai
sorsáról
désben
és az e
za meg
jóval ké

A jo
gette

Debre
bizottság
Elemér
tartott,
gya volt
gramnak
város a
bank deb
másfél n
hére aka
Az cl
volt:

a világ
állitandó

A versen
mény ala
gyar Bro
meg a sz
ajánlata
olcsóbb,
álló Láng
lározatot
ipar véde
megfelebb
nem nyer
ügyben a
volt, amel
lali össze
lata még
koronával
mint a B
világítási
tően sűr
mert azok
oltart egy
nincsenek
vállalat n
dumegyei
vállalt k
esetben
fizetnie.

Az ügy
adó Csók
vasolta, h
tekintett
zetre, a
gyár